

UCHWAŁA NR 499/1/2016
SENATU PAPIESKIEGO WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO
WE WROCŁAWIU

z dnia 12 września 2016 roku

*w sprawie określenia efektów kształcenia dla Podyplomowych Studiów Teologicznych oraz
na Podyplomowych Studiach Teologiczno-katechetycznych na Papieskim Wydziale
Teologicznym we Wrocławiu*

Na podstawie art. 8a Ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) Senat Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu stanowi, co następuje:

§ 1

Określa się efekty kształcenia na Podyplomowych Studiów Teologicznych oraz na Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu.

§ 2

Opis efektów kształcenia, o których mowa w § 1 znajduje się w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 3

Weryfikacją jakości realizacji efektów kształcenia zajmuje się Ogólnouczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia w sposób analogiczny jak dla kierunku TEOLOGIA.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wrocław, dn. 12 września 2016 r.

Rektor PWT we Wrocławiu

Ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec

W załączeniu:

Program kształcenia i opis kwalifikacji Podyplomowych Studiów Teologicznych i Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu (opis efektów kształcenia znajduje się w części drugiej Programu).

UCHWAŁA NR 499/2/2016
RADA WYDZIAŁU PAPIESKIEGO WYDZIAŁU TEOLOGICZNEGO
WE WROCŁAWIU

z dnia 12 września 2016 roku

w sprawie utworzenia Podyplomowych Studiów Teologicznych oraz Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu oraz uchwalenia ich programu studiów.

Na podstawie art. 8 ust. 7, art. 8a, art. 13 ust. 1 pkt 6 i art. 68 ust. 1 pkt 4 Ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), Statutu Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu § 10 ust 4, § 77 ust. 1, Porozumienia pomiędzy KEP oraz MEN z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii § 1 ust. 3, Uchwały KEP z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie minimalnych wymogów w kształceniu nauczycieli religii § 2, Rada Wydziału Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu stanowi, co następuje:

§ 1

Na Papieskim Wydziale Teologicznym tworzy się Podyplomowe Studia Teologiczne oraz Podyplomowe Studia Teologiczno-katechetyczne.

§ 2

Program studiów, o których mowa w § 1 zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Program studiów, o którym mowa w § 2 obowiązuje również we wszystkich ośrodkach afiliowanych i związanych z PWT odpowiednimi umowami dotyczącymi prowadzenia studiów. Ośrodki te mogą w zależności od miejscowych warunków modyfikować plan studiów zachowując jednak zawartość modułów, nazwy przedmiotów, ich wymiar godzin i liczbę punktów ECTS.

§ 4

O uruchomieniu w danym roku akademickim na PWT lub w ośrodkach, o których mowa w § 3 Podyplomowych Studiów Teologicznych i/lub Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych decyduje Rektor, który też wyznacza koordynatora tych studiów, po jednym dla każdego ośrodka.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wrocław, dn. 12 września 2016 r.

Rektor PWT we Wrocławiu

Ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec

W załączeniu:

Program kształcenia i opis kwalifikacji Podyplomowych Studiów Teologicznych i Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu.

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

**PROGRAM KSZTAŁCENIA
I OPIS KWALIFIKACJI
PODYPLOMOWYCH STUDIÓW TEOLOGICZNYCH
ORAZ
PODYPLOMOWYCH STUDIÓW TEOLOGICZNO-KATECHETYCZNYCH
NA PAPIESKIM WYDZIALE TEOLOGICZNYM WE WROCŁAWIU**

obowiązuje od roku akademickiego 2016/2017

Dokument zawiera następujące dane:

I. Ogólna charakterystyka studiów

II. Opis zakładanych efektów kształcenia

III. Opis programu studiów (w tym sylabusy przedmiotów)

IV. Zestawienia zbiorcze

V. Kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela religii

VI. Pisma i dokumenty wykorzystywane w trakcie praktyk

oprac. ks. dr hab. Rajmund Pietkiewicz, ks. dr hab. Sławomir Stasiak
przy współpracy Instytutów PWT we Wrocławiu

Wrocław 2016

CZEŚĆ PIERWSZA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW 6

- A. Nazwa studiów:..... 7
- B. Język, w jakim prowadzone są zajęcia: 7
- C. Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania dyplomu..... 7
- D. Ogólne cele kształcenia 8
 - 1. Wiedza.....8
 - 2. Umiejętności.....8
 - 3. Kompetencje społeczne.....9
- E. Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela religii 9
- F. Możliwość zatrudnienia 10
- G. Wymagania wstępne i zasady rekrutacji 10

CZEŚĆ DRUGA

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA 13

- A. Ogólne EK..... 14
 - 1. Wiedza..... 14
 - 2. Umiejętności..... 15
 - 3. Kompetencje społeczne..... 16
- B. Efekty kształcenia związane z kwalifikacjami do wykonywania zawodu nauczyciela religii..... 17
 - 1. Wiedza..... 17
 - 2. Umiejętności..... 18
 - 3. Kompetencje społeczne..... 19

CZEŚĆ TRZECIA

OPIS PROGRAMU STUDIÓW 21

- A. Moduł 1: TEOLOGIA 23
 - 1. Historia Kościoła 25
 - 2. Wprowadzenie do Pisma Świętego..... 26
 - 3. Stary Testament..... 28
 - 4. Nowy Testament..... 30
 - 5. Katolicka nauka społeczna..... 32
 - 6. Teologia dogmatyczna 33
 - 7. Teologia moralna ogólna 37
 - 8. Teologia moralna szczegółowa: chrześcijanin w Kościele 38
 - 9. Teologia moralna szczegółowa: chrześcijanin w świecie 40
 - 10. Teologia duchowości 42
 - 11. Liturgika 43
 - 12. Seminarium dyplomowe..... 45
- B. Moduł 2: KATECHETYKA 47
 - 1. Katechetyka (fundamentalna, materialna, katechetyczne aspekty prawa edukacyjnego) 47
 - 2. Katechetyka: metodyka (dla poszczególnych etapów edukacyjnych) 49

C. Moduł 3: PRZYGOTOWANIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE	52
1. Psychologia.....	53
2. Dydaktyka ogólna.....	57
3. Pedagogika ogólna	59
4. Pedagogika specjalna.....	60
5. Praktyka szkolna w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.....	61
D. Moduł 4 i 5: PRAKTYKI SZKOLNE W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM	64
E. SPOSÓB OCENIANIA – SKALE OCEN	67
F. OBLICZANIE OSTATECZNEGO WYNIKU STUDIÓW	68

CZĘŚĆ CZWARTA

ZESTAWIENIA ZBIORCZE	69
-----------------------------------	-----------

Plan studiów	70
--------------------	----

CZĘŚĆ PIĄTA

KWALIFIKACJE DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA RELIGII	73
---	-----------

CZĘŚĆ SZÓSTA

PISMA I DOKUMENTY WYKORZYSTYWANE W TRAKCIE REALIZACJI PRAKTYK..	77
--	-----------

CZEŚĆ PIERWSZA

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA STUDIÓW

A. Nazwa studiów:

Podyplomowe Studia Teologiczne; Podyplomowe Studia Teologiczno-katechetyczne.

B. Język, w jakim prowadzone są zajęcia:

– język polski

C. Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania dyplomu

Studia trwają od 2 do 4 semestrów/1-2 lata zależnie od wybranych modułów:

Wariant studiów	Moduły	Lb. sem.	ECTS
Podyplomowe Studia Teologiczne	moduł 1: Teologia	4	98
Podyplomowe Studia Teologiczno-katechetyczne (dla osób z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym)	moduł 1: Teologia moduł 2: Katechetyka moduł 4: Praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym	4	123
Podyplomowe Studia Teologiczno-katechetyczne (dla osób bez przygotowania psychologiczno-pedagogicznego)	moduł 1: Teologia moduł 2: Katechetyka moduł 3: Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne moduł 5: Praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym	6	159

W celu uzyskania świadectwa ukończenie studiów należy zaliczyć wszystkie przewidziane programem przedmioty (zależnie od wybranych modułów) oraz uzyskać pozytywną ocenę promotora za pracę dyplomową, zdobyć odpowiednią ilość punktów ECTS (zależnie od wybranego wariantu studiów).

D. Ogólne cele kształcenia

Podyplomowe studia teologiczne / teologiczno-katechetyczne są przeznaczone dla licencjuszy i magistrów innych kierunków studiów, którzy pragną uzyskać podstawowe wykształcenie teologiczne w zakresie teologii katolickiej lub/i przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela religii. Program studiów powstał w oparciu o Uchwałę Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 czerwca 2016 roku w sprawie minimalnych wymogów w kształceniu nauczycieli religii (dalej: *Uchwała*). Program stawia sobie następujące ogólne cele kształcenia obejmujące wiedzę (C_W), umiejętności (C_U) i kompetencje społeczne (C_K):

1. WIEDZA

(C_W1) Celem studiów jest opanowanie podstawowej wiedzy z zakresu teologii katolickiej, obejmującej działy teologii wymienione w *Uchwale* (biblistyka, teologia dogmatyczna, teologia moralna, liturgia, teologia duchowości, katolicka nauka społeczna, historia Kościoła).

(C_W2) Słuchacze, którzy pragną uzyskać kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela religii (we wszystkich typach szkół z wyjątkiem liceów, techników i szkół specjalnych) otrzymują wiedzę z obszaru nauk społecznych (pedagogika, psychologia, dydaktyka ogólna) nauczanych w powiązaniu z teologią.

(C_W3) Słuchacze, którzy pragną uzyskać kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela religii (we wszystkich typach szkół z wyjątkiem liceów, techników i szkół specjalnych) otrzymują wiedzę na temat różnych obszarów, form i zasad duszpasterstwa oraz działalności ewangelizacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem katechetycznej działalności Kościoła katolickiego.

2. UMIEJĘTNOŚCI

Absolwenci posiadają:

(C_U1) Umiejętności obejmujące analizę tekstów teologicznych (biblijnych, dokumentów Kościoła i innych).

(C_U2) Umiejętność przeprowadzenia krytycznych analiz, merytorycznego argumentowania w dyskusjach światopoglądowych.

(C_U3) Umiejętności nawiązywania współpracy z różnymi podmiotami działalności ewangelizacyjnej, edukacyjno-wychowawczej (szczególnie katechetycznej), kulturalnej, społecznej i charytatywnej oraz twórczego włączania się w ich działalność.

Dla absolwentów podyplomowych studiów teologiczno-katechetycznych:

(C_U4) Umiejętność metodycznego przygotowania i prowadzenia lekcji religii zgodnie z zasadami (dokumenty Kościoła, programy nauczania itd.) podawanymi przez Kościół katolicki.

3. KOMPETENCJE SPOŁECZNE

(C_K1) Absolwent otrzymuje także kompetencje społeczne, które pomagają w karierze zawodowej, takie jak: praca w zespołach ludzkich; inspirowanie i organizowanie kształcenia i rozwoju innych osób; identyfikowanie i rozstrzyganie dylematów doktrynalnych i etycznych; rozwiązywanie problemów za pomocą interdyscyplinarnego podejścia do nich; odpowiedzialność za kształt życia społecznego i indywidualnego oraz kultury i dziedzictwa chrześcijańskiego.

(C_K2) Absolwenci posiadają kompetencje społeczne związane z posługą pastoralną w Kościele katolickim.

Dla absolwentów podyplomowych studiów teologiczno-katechetycznych:

(C_K3) Absolwenci uzyskują kompetencje do nauczania religii we wszystkich typach szkół z wyjątkiem liceów, techników i szkół specjalnych.

E. Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela religii

Sluchacze, którzy pragną w ramach podyplomowych studiów teologiczno-katechetycznych uzyskać kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela religii, a nie posiadają tzw. przygotowania pedagogicznego do nauczania innego przedmiotu, realizują ogólne efekty kształcenia określone w Załączniku do Rozporządzenia MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. – W sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. poz. 131).

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela religii absolwent:

- 1) posiada **wiedzę** psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania – uczenia się;
- 2) posiada **wiedzę** z zakresu dydaktyki i szczegółowej metodyki działalności pedagogicznej, popartą doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystywaniu;
- 3) posiada **umiejętności** i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów;
- 4) wykazuje **umiejętność** uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów;
- 5) umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces;
- 6) charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności;
- 7) jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.

Szczegółowe efekty kształcenia określone w Załączniku do Rozporządzenia MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. poz. 131) zostały ujęte w opisie zakładanych efektów kształcenia (zob. CZĘŚĆ DRUGA, s. 13nn).

Szczegółowy opis nabytych kwalifikacji do nauczania religii znajduje się na s. 73nn.

F. Możliwość zatrudnienia

Przewidywane obszary zatrudnienia absolwentów:

- praca duszpasterska w parafiach,
- praca w szkole jako nauczyciel religii (z wyjątkiem liceów, techników i szkół specjalnych),
- praca w różnych agendach eklezyjalnych na poziomie episkopatu, diecezji, parafii i ruchów,
- praca edytorska,
- dialog społeczny, ekumeniczny, międzykulturowy i międzyreligijny,
- wsparcie socjalne,
- profesjonalna animacja stowarzyszeń, ruchów społecznych, fundacji, samorządowych i eklezyjalnych,
- konsultant-doradca w ośrodkach formacyjnych,
- praca formacyjna oraz praca o charakterze etyczno-wychowawczym,
- biblioteki, szczególnie o charakterze teologicznym.

G. Wymagania wstępne i zasady rekrutacji

Podyplomowe studia teologiczne / teologiczno-katechetyczne przeznaczone są dla licencjuszy i magistrów innych niż teologia kierunków studiów. Dodatkowym warunkiem przyjęcia na studia jest pozytywne świadectwo moralności proboszcza miejsca zamieszkania kandydatów (w szczególnych przypadkach również innego duszpasterza).

UWAGA!

Zgodnie z Porozumieniem pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii, **religii w szkołach nie mogą uczyć** absolwenci studiów pierwszego stopnia kierunków innych niż teologia, którzy uzupełnili swoje wykształcenie w ramach podyplomowych studiów teologiczno-katechetycznych. Osoby, o których mowa wyżej mogą jednak kształcić się na podyplomowych studiach teologicznych/teologiczno-katechetycznych zdobywając wiedzę teologiczną w innych celach niż wykonywania zawodu nauczyciela religii.

Kandydaci w odpowiednim terminie ogłoszonym na stronie www.pwt.wroc.pl składają z dziekanacie PWT następujące dokumenty:

- podanie o przyjęcie,
- życiorys,
- odpis dyplomu ukończenia studiów (pierwszego, drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich),
- kserokopia dowodu osobistego,
- 3 fotografie,
- świadectwo moralności proboszcza lub, w szczególnych przypadkach, innego duszpasterza,
- kwestionariusz osobowy wg wzoru podanego przez PWT.

Liczba miejsc na pierwszym roku studiów wynosi 100 osób. kandydaci są przyjmowani według kolejności miejsc na liście rankingowej tworzonej według dwóch kryteriów: 1) pozytywne świadectwo

moralności kandydata; 2) kolejność zgłoszeń kandydatów (data złożenia dokumentów w dziekanacie PWT).

CZĘŚĆ DRUGA

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

odpowiadają poziomowi 6 i 7
Polskiej Ramy Kwalifikacji

Efekty kształcenia dla podyplomowych studiów teologicznych/teologiczno-katechetycznych na PWT we Wrocławiu opierają się na efektach kształcenia przyjętych dla programu kształcenia dla jednolitych studiów magisterskich na kierunku **TEOLOGIA** przyjętych przez Senat PWT we Wrocławiu uchwałą nr 498/2/2016 z dnia 30 czerwca 2016 r. Spośród tych efektów kształcenia dla podyplomowych studiów teologicznych/teologiczno-katechetycznych przyjmuje się następujące efekty:

OBJAŚNIENIE OZNACZEŃ

KOD EK kierunkowych:

przed podkreślnikiem:

T – EK dla kierunku **TEOLOGIA**,

A – EK dla cyklu A (alumni przygotowujący się do posługi duchownego)

P – EK dla osób przygotowujących się do zawodu nauczyciela-katechety (dające tzw. przygotowanie pedagogiczne)

po podkreślniku:

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K – kategoria kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – numer efektu kształcenia

KOD EK obszarowych:

przed podkreślnikiem:

H – obszarowe EK dla nauk humanistycznych

S – obszarowe EK dla nauk społecznych

1 – studia I-go stopnia

2 – studia II-go stopnia

A – ogólnoakademicki profil studiów

A. Ogólne EK

1. WIEDZA

EK kierunku	Opis efektów kształcenia	Odniesienie do obszaru kształcenia
T_W01	Po zakończeniu studiów słuchacz: ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie nauk biblijnych i teologii systematycznej oraz historii Kościoła, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej;	H2A_W01
T_W03	zna terminologię nauk teologicznych i filozofii oraz jej korzenie hebrajskie i grecko-łacińskie;	H2A_W02
T_W04	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę, obejmującą teorię i metodologię teologii i filozofii, dającą możliwość specjalizacji w ramach studiów trzeciego stopnia;	H2A_W03
T_W05	ma uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę z zakresu teologii biblijnej;	H2A_W04
T_W06	ma uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę z zakresu teologii systematycznej, zwłaszcza fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej;	H2A_W04
T_W07	ma uporządkowaną i pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę z zakresu innych dyscyplin teologicznych;	H2A_W04

T_W08	zna główne zasady działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej i charytatywnej Kościoła katolickiego, dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego;	H2A_W04
T_W10	zna proces i uwarunkowania rozwoju religijno-duchowego oraz jego zagrożenia;	H2A_W04
T_W11	ma pogłębioną znajomość współczesnego nauczania Kościoła katolickiego; zna także katolicką naukę społeczną;	H2A_W06, S2A_W04
T_W12	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach teologii z innymi dziedzinami nauki, a zwłaszcza z naukami humanistycznymi, społecznymi i prawnymi, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych;	H2A_W05
T_W13	ma pogłębioną wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych w zakresie teologii oraz ogólną wiedzę o nich w zakresie filozofii;	H2A_W06
T_W14	rozumie kulturotwórczą rolę Kościoła i teologii, zarówno w aspekcie historycznym, jak i społecznym;	H2A_W07, S2A_W03
T_W15	ma gruntowną znajomość zasad interpretacji tekstu teologicznego;	H2A_W07
T_W16	ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze języka oraz o historycznej zmienności jego znaczeń i ich konsekwencjach dla teologii i filozofii oraz elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń;	H2A_W09, S1A_W09
T_W17	ma podstawową wiedzę o instytucjach kultury i orientację we współczesnym życiu kulturalnym, ze szczególnym uwzględnieniem kultury chrześcijańskiej;	H2A_W10
T_W18	ma pogłębioną wiedzę o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi oraz o procesach zmian zachodzących w kręgu kultur będących pod wpływem chrześcijaństwa, zwłaszcza w odniesieniu do roli chrześcijaństwa w kształtowaniu się kultury Europy;	S2A_W03, S2A_W04, S2A_W08
T_W19	ma rozszerzoną wiedzę o człowieku jako twórcy kultury, pogłębioną w zakresie aktywności religijnej człowieka oraz zna wybrane koncepcje człowieka i świata oraz rozumie interakcje pomiędzy wiarą a rozumem;	H2A_W04, S2A_W05

2. UMIEJĘTNOŚCI

EK kierunku	Opis efektów kształcenia Po zakończeniu studiów słuchacz:	Odniesienie do obszaru kształcenia
T_U01	potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy teologicznej;	H2A_U01
T_U02	posiada umiejętności badawcze w zakresie teologii i filozofii, obejmujące zwłaszcza analizę tekstów filozoficznych, biblijnych i teologicznych, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników;	H2A_U02
T_U03	posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie dyscyplin pomocniczych teologii;	H1A_U02, S1A_U03
T_U04	posiada umiejętność interpretowania podstawowych źródeł teologicznych i filozoficznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych;	H2A_U01, H2A_U02, H2A_U09
T_U05	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własnym rozwojem osobowym i karierą zawodową;	H2A_U03
T_U06	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych;	H2A_U04

T_U07	potrafi integrować wiedzę z różnych subdyscyplin teologii i filozofii, odnajdywać powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami chrześcijańskiego dziedzictwa doktrynalnego;	H2A_U04
T_U08	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych poglądów teologicznych i światopoglądowych, wytworów kultury w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym;	H2A_U05
T_U09	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, prowadzenia merytorycznej dyskusji światopoglądowej dotyczącej zagadnień teologicznych, filozoficznych i życia Kościoła, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań;	H2A_U06
T_U10	umie prowadzić dialog światopoglądowy, ekumeniczny i międzyreligijny;	H2A_U04, H2A_U03
T_U12	potrafi prawidłowo interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne oraz wzajemne relacje między zjawiskami społecznymi;	S2A_U01
T_U13	potrafi posługiwać się systemami normatywnymi, normami i regułami (dogmatycznymi, etyczno-moralnymi, prawnymi, zawodowymi) Kościoła katolickiego w celu rozwiązywania konkretnych problemów;	S2A_U05
T_U14	potrafi nawiązywać współpracę z różnymi podmiotami działalności edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej, społecznej i charytatywnej;	H2A_U04, H2A_U03
T_U15	potrafi twórczo włączyć się w różne formy działalności ewangelizacyjnej, pastoralnej i charytatywnej Kościoła katolickiego;	H2A_U04, H2A_U03
T_U16	potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych, ze specjalistami z zakresu teologii oraz filozofii, historii Kościoła i prawa kanonicznego oraz niespecjalistami, w języku polskim i w wybranym języku obcym, a także popularyzować wiedzę o teologii oraz wytworach kultury chrześcijańskiej i jej instytucjach;	H2A_U08
T_U17	posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania różnych prac pisemnych w języku polskim i z wykorzystaniem wybranego języka obcego;	H2A_U09, H2A_U11
T_U18	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i z wykorzystaniem wybranego języka obcego;	H2A_U10, H2A_U11
T_U19	posiada podstawową umiejętność uwzględniania w badaniach źródeł w języku łacińskim i greckim.	H2A_U09

3. KOMPETENCJE SPOŁECZNE

EK kierunku	Opis efektów kształcenia Po zakończeniu studiów słuchacz:	Odniesienie do obszaru kształcenia
T_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności;	H2A_K01
T_K02	rozumie potrzebę intelektualnego oraz religijno-duchowego formowania się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces kształcenia się innych osób oraz potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny;	H2A_K01, S2A_K06
T_K03	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role;	H2A_K02
T_K04	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania i potrafi przewidywać wielokierunkowe skutki swojej działalności;	H2A_K03, S2A_K05
T_K05	ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów;	H2A_K01, H2A_K03, S2A_K06

T_K06	identyfikuje i rozstrzyga dylematy — zwłaszcza doktrynalne i etyczno-moralne — związane z życiem indywidualnym i społecznym;	H2A_K04
T_K07	ma świadomość własnej, indywidualnej odpowiedzialności za kształt życia społecznego, kultury, dziedzictwa chrześcijańskiego;	H2A_K04, S2A_K04
T_K08	interesuje się dokonaniem, ośrodkami i szkołami badawczymi w zakresie teologii;	H2A_K06
T_K09	uczestniczy w życiu kulturalnym i interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi;	H2A_K06
T_K10	uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa chrześcijańskiego i kulturowego regionu, kraju i Europy.	H2A_K05

B. Efekty kształcenia związane z kwalifikacjami do wykonywania zawodu nauczyciela religii (TP)

OBJAŚNIENIE OZNACZEŃ

przed podkreślnikiem:

N2 – Szczegółowe efekty kształcenia wg standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (wg Załącznika do Rozporządzenia MNiSW z dnia 17.01.2012, Dz.U. poz. 131); liczba 2 oznacza efekty kształcenia szczegółowe podane w punkcie I.2 Załącznika);

po podkreślniku:

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K – kategoria kompetencji społecznych

a, b, c i kolejne – oznaczenie kolejnych efektów kształcenia podanych w punkcie I.2 Załącznika do Rozporządzenia MNiSW z dnia 17.01.2012, Dz.U. poz. 131

1. WIEDZA

EK kierunku	Opis efektów kształcenia	Odniesienie do obszaru kształcenia / kwalifikacji zawodu nauczyciela
TP_W01	Po zakończeniu studiów słuchacz: zna terminologię wykorzystywaną do opisu zjawisk pedagogicznych oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych, a także w odniesieniu do teologii;	H2A_W02, H2A_W03
TP_W02	ma uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia, jego podstaw teologiczno-filozoficznych, społeczno-kulturowych, historycznych, biologicznych, psychologicznych i medycznych;	H1A_W05, N2_Wa, N2_Wc
TP_W03	zna wybrane koncepcje człowieka oraz ma podstawową wiedzę na temat rozwoju człowieka i jego uwarunkowań biologicznych, psychiczno-duchowych i społecznych, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych;	H2A_W04, S2A_W05, N2_Wa
TP_W04	zna podstawowe współczesne teorie dotyczące wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów i ich związek z życiem religijno-duchowym;	H1A_W04, N2_Wd
TP_W06	ma uporządkowaną wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych i katechetycznych,	S1A_W02,

	ich specyfice i procesach w nich zachodzących;	S1A_W03, S1A_W08, N2_We
TP_W07	ma wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji; celach, podstawach prawnych, organizacji i funkcjonowaniu różnych instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych i pomocowych, a także pastoralno-charytatywnych;	S1A_W09, N2_Wg
TP_W08	posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o podmiotach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej, pomocowej, a także katechetycznej oraz o specyfice funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych;	S1A_W04, N2_Wb, N2_Wh
TP_W09	posiada pogłębioną wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych;	S1A_W04, N2_Wb, N2_Wh, N2_Wi
TP_W10	posiada wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach i dobrych praktykach stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogiczno-katechetycznej (przedszkola, szkoły ogólnodostępne, szkoły specjalne, oddziały integracyjne) w tym o projektowaniu i prowadzeniu badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej;	H1A_W04, N2_Wf, N2_Wj
TP_W11	ma elementarną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie;	S1A_W07, N2_Wk
TP_W12	ma podstawową wiedzę na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego oraz etyki zawodu nauczyciela.	S1A_W07, N2_Wl, N2_Wm

2. UMIEJĘTNOŚCI

EK kierunku	Opis efektów kształcenia	Odniesienie do obszaru kształcenia / kwalifikacji zawodu nauczyciela
	Po zakończeniu studiów słuchacz:	
TP_U01	potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej i katechetycznej;	S1A_U01, S1A_U08, N2_Ua
TP_U02	potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki i psychologii w powiązaniu z teologią w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, katechetycznych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych, a także motywów i wzorów ludzkich zachowań;	S1A_U01, S1A_U02, S1A_U04, S1A_U06, N2_Ub
TP_U03	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogiczno-katechetycznej;	H1A_U04, H1A_U06, S1A_U03, S1A_U08, N2_Uc
TP_U04	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczno-katechetyczną, korzystając z różnych źródeł (w języku ojczystym i obcym) i nowoczesnych technologii;	H1A_U01, H1A_U03, H1A_U10, N2_Ud
TP_U05	posiada elementarne umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, opracowywanie wyników obserwacji i	H1A_U02, H1A_U04,

	formułowanie wniosków oraz podejmowania odpowiednich działań; umie indywidualizować zadania uczniów i dostosowywać metody i treść do ich potrzeb i możliwości;	S1A_U01, N2_Ue, N2_Uh
TP_U06	ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej; posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii;	H1A_U06, H1A_U07, N2_Uf
TP_U07	potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogiczno-katechetycznej z wykorzystaniem nowoczesnych strategii edukacyjnych; umie dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych);	S1A_U06, S1A_U07, N2_Ug, N2_Uh, N2_Uk
TP_U08	potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogiczno-katechetycznych, także tych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, oraz wspierać ich w procesie samowychowania;	S1A_U06, N2_Uj
TP_U09	potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie wyznaczać oraz przyjmować wspólne zadania i cele działania; potrafi przyjąć rolę lidera w zespole oraz współpracować z innymi osobami zaangażowanymi w procesy pedagogiczne; potrafi pracować z grupą;	H2A_U05, N2_Ui, N2_Um
TP_U10	potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego, jak również dokonać analizy własnych działań pedagogiczno-katechetycznych i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu; potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności.	S1A_U06, N2_Ul, N2_Un, N2_Uo

3. KOMPETENCJE SPOŁECZNE

EK kierunku	Opis efektów kształcenia po zakończeniu studiów słuchacz:	Odniesienie do obszaru kształcenia / kwalifikacji zawodu nauczyciela
TP_K01	ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogiczno-katechetycznych w środowisku społecznym i eklezjalnym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań w zakresie katechezy szkolnej i pozaszkolnej; angażuje się we współpracę;	H1A_K04, H2A_K02, S1A_K04, S1A_K06, N2_Kb
TP_K02	dostrzega i formułuje problemy teologiczno-moralne i dylematy etyczne związane z ludzką aktywnością, poszukuje optymalnych rozwiązań z punktu widzenia światopoglądu chrześcijańskiego; postępuje zgodnie z zasadami moralności chrześcijańskiej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka;	H1A_K04, S1A_K04, N2_Kd
TP_K03	ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanego działania pedagogiczno-katechetycznego w odniesieniu do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjno-formacyjnych;	H2A_K04, S2A_K04, N2_Kc
TP_K04	jest świadomy etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów;	H1A_K04, S1A_K04, N2_Ke

TP_K05	jest przygotowany do aktywnego indywidualnego i zespołowego działania realizującego działania pedagogiczne, ewangelizacyjno-katechetyczne i do podejmowania działań na rzecz ogólnie pojętego podnoszenia jakości pracy szkoły;	H1A_K02, S1A_K02, N2_Kg
TP_K06	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczno-katechetyczne;	S1A_K03, S1A_K05, N2_Kf
TP_K07	utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogiczno-katechetycznej; odznacza się rozważą, dojrzałością i zaangażowaniem w projektowanie, planowanie i realizowanie działań pedagogiczno-katechetycznych;	S2A_K04, S2A_K05, N2_Ke
TP_K08	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych).	H1A_K01, H2A_K01, S1A_K01, S2A_K01 N2_Ka

CZĘŚĆ TRZECIA

OPIS PROGRAMU STUDIÓW

(MODUŁY KSZTAŁCENIA, SYLABUSY PRZEDMIOTÓW)

Program kształcenia obejmuje następujące moduły:

Lp.	Nazwa modułu kształcenia	Kod modułu kształcenia
1.	Teologia	T
2.	Katechetyka	K
3.	Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	PPK
4.	Praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym (wariant 1: dla osób z przygotowaniem pedagogicznym)	PD1
5.	Praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym (wariant 2: dla osób nieposiadających przygotowania pedagogicznego)	PD2

A. Moduł 1: TEOLOGIA

OGÓLNY OPIS MODUŁU

Nazwa modułu (pol.)	TEOLOGIA
Nazwa modułu (ang.)	THEOLOGY
Język wykładowy	język polski
Składniki modułu (przedmioty)	HISTORIA KOŚCIOŁA BIBLIA KATOLICKA NAUKA SPOŁECZNA TEOLOGIA DOGMATYCZNA TEOLOGIA MORALNA TEOLOGIA DUCHOWOŚCI LITURGIKA SEMINERIU DYPLOMOWE
Łączna liczba punktów ECTS / godz.:	98 / 495 (zajęcia) + 2095 (praca własna) = 2590 godz.

Propozycja rozkładu przedmiotów na lata i semestry studiów

Przedmiot	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
HISTORIA KOŚCIOŁA [W]	15	3,0	1	2	E	T2_01P
BIBLIA:						
Wprowadzenie do Pisma Świętego [W]	15	3,0	1	1	Zo	T3_02N
Stary Testament: Pięcioksiąg [W]	15	3,0	1	2	E	T3_03_1N
Stary Testament: Księgi historyczne [W]	15	3,0	1	2	E	T3_03_2N
Stary Testament: Księgi prorockie [W]	15	3,0	1	1	E	T3_03_3N
Stary Testament: Księgi mądrościowe i Psalmi [W]	15	3,0	1	1	E	T3_03_4N
Nowy Testament: Ewangelie Synoptyczne i Dzieje Apostolskie [W]	30	6,0	1	1	E	T3_04_1N
Nowy Testament: Listy św. Pawła i Listy Katolickie (bez 1-3) [W]	30	6,0	1	2	E	T3_04_3N
Nowy Testament: Tradycja Janowa [W]	30	6,0	2	4	E	T3_04_6N
KATOLICKA NAUKA SPOŁECZNA [W]	30	6,0	2	3	E	T4_03N
TEOLOGIA DOGMATYCZNA:						
Teologia dogmatyczna: wprowadzenie [W]	15	3,0	1	1	E	T5_01_1N
Teologia dogmatyczna: trynitologia (Bóg Jeden w Trójcy) [W]	15	3,0	1	2	E	T5_01_2N
Teologia dogmatyczna: protologia [W]	15	3,0	2	4	E	T5_01_3N
Teologia dogmatyczna: chrystologia [W]	15	3,0	1	2	E	T5_01_4N
Teologia dogmatyczna: pneumatologia, charytologia, mariologia [W]	30	6,0	2	3	E	T5_01_5N
Teologia dogmatyczna: eklezjologia [W]	15	3,0	2	3	E	T5_01_6N
Teologia dogmatyczna: sakramentologia [W]	15	3,0	2	3	E	T5_01_7N
Teologia dogmatyczna: eschatologia [W]	15	2,0	2	4	E	T5_01_9N
TEOLOGIA MORALNA:						
Teologia moralna ogólna [W]	30	6,0	1	1	E	T5_02_1N
Teologia moralna szczegółowa: chrześcijanin w Kościele [W]	30	6,0	1	2	E	T5_02_3N
Teologia moralna szczegółowa: chrześcijanin w świecie [W]	30	4,0	2	4	E	T5_02_5N
TEOLOGIA DUCHOWOŚCI [K+W]	7+8	3,0	2	3	E	T6_01P

LITURGIKA:						
Liturgika: zagadnienia wstępne, Liturgia Godzin i Rok Liturgiczny [W]	15	3,0	1	1	Zo	T7_02_1N
Liturgika: Eucharystia, inne sakramenty i sakramentalia [W]	15	3,0	2	3	E	T7_02_3N
SEMINARIUM DYPLOMOWE [S]	15	5,0	2	4	Z	T9_08P
	495	98,0				

Historia Kościoła powinna ukazywać, w oparciu o źródła historyczne, powstanie i rozwój Kościoła jako Ludu Bożego, rozszerzającego się w przestrzeni i czasie. Celem jaśniejszego i bardziej logicznego ujęcia wykładu trzeba zaniechać podziału na historię Kościoła powszechnego i historię Kościoła w Polsce. Historię Kościoła w Polsce należy wykladać na tle dziejów powszechnych. Omawiając historię Kościoła należy także uwzględnić dzieje chrześcijańskich wyznań niekatolickich.

Treść wykładu należy przepoić duchem umiłowania prawdy i umiłowania Kościoła. Należy w rzetelnej relacji ukazywać piękne i chlubne aspekty historii Kościoła, ale nie unikać także rzetelnej relacji o przykrych i ciemnych kartach jego dziejów.

Biblia. W formacji intelektualnej teologów szczególny nacisk należy położyć na wykształcenie biblijne, gdyż Pismo Święte powinno być duszą całej teologii. Nauczaniem należy objąć wszystkie księgi Pisma Świętego, ze szczególnym uwzględnieniem treści teologicznej charakterystycznej dla każdej księgi natchnionej. Egzegezę ma poprzedzać wprowadzenie ogólne. Przy wyborze ważniejszych kwestii teologicznych powinno się uwzględnić także potrzeby **TEOLOGII DOGMATYCZNEJ**. Przy egzegezie należy zwrócić uwagę na pewne pojęcia występujące w **TEOLOGII MORALNEJ**, jak: odkupienie, sumienie, grzech, cnota, miłosierdzie, sprawiedliwość, miłość, nadzieja. Celem nauczania Pisma Świętego jest zdobywanie przez słuchacza znajomości Ksiąg Świętych, właściwego zrozumienia ich treści oraz umiłowania słowa Bożego wyrażającego się w codziennej lekturze Biblii. Stały kontakt z Pismem Świętym przyczyni się do nabycia umiejętności dzielenia się słowem Bożym z wiernymi podczas pracy katechetyczno-duszpasterskiej.

W ramach zajęć z **katolickiej nauki społecznej** słuchacze powinni zaznajomić się z podstawowymi zasadami życia społecznego, politycznego i gospodarczego. Historia nauki społecznej Kościoła powinna ukazać zarówno jej ciągłość, rozwój, jak i aktualność. Szczególną uwagę należy zwrócić na tę część nauki społecznej Kościoła, która formułuje antropologiczno-personalistyczne podstawy jej nauczania, zasady i normy życia społecznego. W tym celu należy zawsze odwoływać się do dokumentów społecznych Kościoła. Wymogiem współczesności jest też silniejsze wyakcentowanie specyficznych problemów społeczeństw początku XXI wieku, jak: chaos komunikacyjny, konfrontacja religii, kultur, stylów życia i ideologii, aspiracje polityczne i gospodarcze obywateli, problemy ekologiczne, migracyjne itd. Oczekuje się, że studium katolickiej nauki społecznej będzie służyło poznawaniu i rozumieniu problemów świata współczesnego, przygotowując jednocześnie słuchaczy do właściwego wyrażania społecznego wymiaru wiary.

Teologia systematyczna chce ukazać w oparciu o Boże objawienie istotę chrześcijaństwa. W szczególności chce ona uporządkować i wyjaśnić doktrynalne i moralne wątki Bożego objawienia, aby tworzyły one zwarty system.

W szczególności **teologia dogmatyczna** jest metodyczną refleksją nad tymi treściami Bożego objawienia, które przynoszą odpowiedź na pytanie: W co wierzyć? Nie jest ona absolutyzowaniem subiektywnych poglądów lecz wyjaśnianiem sformułowań doktrynalnych przyjmowanych w wierze ze względu na autorytet Boga. Teologia dogmatyczna powinna być w całości systematycznie wykładana, aby najpierw teksty biblijne były przytaczane, następnie uwidoczniony był wkład Ojców Kościoła przy przekazywaniu i objaśnianiu prawd objawionych, historyczny rozwój dogmatów i orzeczeń Kościoła, a wreszcie, aby słuchacze nauczyli się głębiej wnikać w tajemnice zbawienia i dostrzegać ich wzajem-

ny związek. Należy też nauczyć rozpoznania obecności i działania tych tajemnic w czynnościach liturgicznych oraz uwzględnić konkretne wartości życiowe dogmatu z podkreśleniem jego pastoralno-kerygmaticznego ujmowania.

Teologia moralna ukazuje wzniosłość powołania wiernych w Chrystusie i ich obowiązek przyniesienia owocu w miłości dla życia świata (dekret Soboru Watykańskiego II, *Optatam totius*, 16). Teologia moralna ma być bowiem refleksją metodyczną nad tajemnicą naszego powołania w Chrystusie i oddźwiękiem tej tajemnicy w codziennym życiu moralnym chrześcijanina. Prowadzący ten przedmiot powinni omówić istotę powołania chrześcijańskiego. Muszą też poruszyć tu zagadnienia stworzenia i odkupienia. W programie teologii moralnej szczegółowiej należy ukazać urzeczywistnianie powołania w wymiarze zbawczym oraz chrześcijanina pełniącego swoje powołanie we wspólnocie ludzkiej na świecie.

Celem **teologii duchowości** jest zaznajomienie słuchaczy z procesami życia duchowego, ich źródłami i rozwojem. Wykładowcy omawiają związki zachodzące pomiędzy strukturą psychofizyczną człowieka w życiu duchowym na usługach rozwoju osobowości chrześcijańskiej. Poza tym teologia duchowości ma zapoznać z głównymi nurtami i szkołami duchowości w Kościele.

Liturgikę należy wyklądać z uwzględnieniem zarówno aspektu teologicznego i historycznego, jak i duchowego oraz prawnego. Słuchaczy należy zaznajomić z zasadami odnowy liturgicznej, aby lepiej zrozumieli akomodacje czy zmiany zdecydowane przez Kościół i aby umieli właściwie odczytać treść paschalnego misterium Chrystusa.

Celem **seminarium dyplomowego** jest metodyczna pomoc w napisaniu pracy dyplomowej.

OPIS PRZEDMIOTÓW MODUŁU 1: TEOLOGIA

1. HISTORIA KOŚCIOŁA

1) Kod efektów kształcenia: HK

2) Liczba punktów ECTS: 3

3) Zakładane efekty kształcenia

Kod EK	Opis	Kod EK kierunku
HK_1	Słuchacz zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną historii Kościoła jako dyscypliny teologicznej;	T_W01, T_W012
HK_2	rozumienie proces historycznego kształtowania się i rozwoju instytucji i struktur kościelnych, relacji między religiami i kulturami, stosunkami państwo-Kościół;	T_W08, T_W12, T_W18
HK_3	zna dzieje Kościoła na tle historii powszechnej (relacja Kościół – świat) oraz historycznych uwarunkowań jego rozwoju i nauczania;	T_W07, T_W08, T_W10, T_W14, T_W16, T_W18, T_W19
HK_4	potrafi prowadzić dialog i dyskusję światopoglądową, ekumeniczną i międzyreligijną (ustnie i pisemnie) z wykorzystaniem wiedzy z historii Kościoła;	T_U09, T_U10, T_U17, T_U18
HK_5	umie odczytywać historię jako przyczynowo-skutkowy ciąg wydarzeń;	T_U01, T_U03, T_U07, T_U08, T_U12

HK_6	posiada świadomość, że dzięki analizie dziedzictwa przeszłości wzrasta stopień prawdopodobieństwa w przewidywaniach teraźniejszości i przyszłości.	T_K05, T_K09, T_K10
------	--	---------------------

4) Szczegółowy opis przedmiotu

Wykładowca w sposób syntetyczny prezentuje najważniejszy materiał z historii Kościoła podzielony na następujące okresy: **starożytność, średniowiecze, czasy nowoczesne i współczesne**. W sposób szczególny zwraca uwagę na kontrowersyjne i trudne wydarzenia, o które mogą pytać uczniowie podczas lekcji religii (np. problem wypraw krzyżowych, inkwizycji, wojen religijnych, podziału chrześcijan, skandali w Kościele, wprowadzania reform Soboru Watykańskiego II itd.). Historia powszechna Kościoła ma stać się tłem do zwięzłej prezentacji najważniejszych wydarzeń w Kościele w Polsce.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
HK_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów i wskazaną w sylabusie literaturę.	HK_1-6
Ocena końcowa (HK_Kn): HK_Kn = HK_E			

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład służący zdobyciu wiedzy z historii Kościoła.	15	Praca ze wskazaną literaturą przedmiotu.	40	HK_E	2,2
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	20	HK_E	0,8
Suma godzin:		15	Suma godzin:	60	Suma punktów:	3,0

8) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.)– zob. niżej s. 67

9) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>Opracowania i podręczniki: <i>Historia Kościoła</i>, red. L.J. Rogier, R. Aubert, M.D. Knowles, t. 1 i 2, Warszawa 1984–1988; J. Umiński, <i>Historia Kościoła</i>, t. 1 i 2, Opole 1959–1960; B. Kumor, <i>Historia Kościoła</i>, t. 1–4, Lublin 1973–1978; M. Banaszak, <i>Historia Kościoła katolickiego</i>, t. 1 i 2, Warszawa 1987–1989; J. Kłoczowski, <i>Kościół katolicki w świecie i w Polsce. Szkice historyczne</i>, Katowice 1986; P. Pierrard, <i>Historia Kościoła katolickiego</i>, tłum. T. Szafranski, Warszawa 1984; D. Olszewski, <i>Dzieje chrześcijaństwa w zarysie</i>, Kraków 1999.</p> <p>Zróżdła: Euzebiusz z Cezarei, <i>Historia kościelna</i>, wyd. 2 zm., Kraków 2013.</p>	<p>M. Chłopowiec, <i>Pokuta w Kościele pierwszych wieków</i>, Wrocław 2015; <i>Ojcowie Apostolscy</i>, tłum. i przypisy Anna Swiderkówna; wstęp i oprac. Wincenty Myszor, <i>Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy 45</i>, Warszawa 1990; K. Schatz, <i>Sobory powszechne. Punkty zwrotne w historii Kościoła</i>, tłum. J. Zakrzewski, Kraków 2002.</p>

2. WPROWADZENIE DO PISMA ŚWIĘTEGO

1) Kod efektów kształcenia: WdP

2) Liczba punktów ECTS: 3

3) Zakładane efekty kształcenia

EK WdP	Opis	EK kierunku
WdP_1	Słuchacz zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną studium Pisma Świętego;	T_W01, T_W12
WdP_2	zna historię formowania się Pisma Świętego oraz zasad jego interpretacji;	T_W03, T_W15, T_W16, T_W19
WdP_3	posiada podstawową umiejętność posługiwania się Pismem Świętym jako dokumentem historycznym i źródłem teologicznym oraz rozróżniania diachronicznych i synchronicznych metod jego interpretacji;	T_U02, T_U03, T_U06, T_U19
WdP_4	ma świadomość konieczności dalszego rozwoju intelektualnego dla integralnej interpretacji Pisma Świętego przez poznawanie osiągnięć teologii i dyscyplin humanistycznych oraz rozumienie potrzeby ciągłej formacji religijno-duchowej.	T_K01, T_K02, T_K05, T_K08

4) Szczegółowy opis przedmiotu

Przedmiot ma wprowadzić do naukowej lektury Biblii w zakresie zagadnień: natchnienia, cech Pisma Świętego, kanonu, tekstu, hermeneutyki biblijnej i prorokistyki.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
WdP_Ko	Ustne lub pisemne kolokwium.	Weryfikacja wiedzy nabytej w czasie wykładów oraz w ramach zadanej i / lub wybranej lektury.	WdP_1-4
Ocena końcowa (WdP_Kn): WdP_Kn = WdP_Ko			

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład prezentujący podstawowe informacje wprowadzające o Biblii i jej studium.	15	Praca ze wskazaną literaturą przedmiotu.	45	WdP_Ko	2,4
			Bezpośrednie przygotowanie do kolokwium.	15	WdP_Ko	0,6
Suma godzin:		15	Suma godzin:	60	Suma punktów:	3

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.)- zob. niżej s. 67**8) Zalecana literatura**

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p><i>Wstęp ogólny do Pisma Świętego</i>, red. J. Homerski, Warszawa 1973; <i>Wstęp ogólny do Pisma Świętego</i>, red. J. Szlaga, Poznań-Warszawa 1983; F. Gryglewicz, <i>Wstęp ogólny do Pisma Świętego</i> (PNT), Poznań 1973; M. Bednarz, <i>Wprowadzenie do lektury Pisma Świętego</i>, Tarnów 1994; H. Muszyński, <i>Słowo natchnione. Zarys teologicznych treści natchnienia biblijnego</i>, Kraków 1983; A. Paciorek, <i>Wstęp ogólny do Pisma Świętego</i>, Tarnów 1994; P. Leks, <i>Słowo Twoje jest prawdą"... Charyzmat natchnienia biblijnego</i>, Katowice 1997; Feine-Behm-Kummel, <i>Einleitung in das Neue Testament</i>, Heidelberg 1967; <i>Il messaggio della salvezza. Introduzione generale</i>, red. P. Bonatti, C.M. Martini, I, Torino 1973; Alonso, L. Schokel, <i>Słowo natchnione</i>, Kraków 1983; O. Betz, R. Riesner, <i>Jezus, Qumran i Watykan</i>, Kraków 1996; T. Jelonek, <i>Wyjątkowa Księga ludzkości</i>, Kraków 1999; J. Kremer, <i>Czytać Biblię, ale jak?</i>, Lublin 1988; T. Hanelt, <i>Wstęp ogólny do Pisma Świętego</i>, Gniezno 1999; H. Langkammer, <i>Apokryfy Nowego Testamentu</i>, Katowice 1989; <i>Słownik biblijny</i>, red. H. Langkammer, Katowice 1989; R. Pietkiewicz, <i>Gdy otwierasz Biblię</i>, Wrocław 2000; R. Rubinkiewicz, <i>Wprowadzenie do apokryfów Starego Testamentu</i>, Lublin 1986;</p>	<p><i>Nowy leksykon biblijny</i>, red. F. Kogler i in., red. wyd. pol. H. Witczyk, Kielce: Jedność – Herder, 2011.</p> <p><i>Słownik wiedzy biblijnej</i> (Prymasowska Seria Biblijna), red. B.M. Metzger, konsult. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 1997.</p> <p><i>Encyklopedia biblijna</i> (Prymasowska Seria Biblijna), red. P.J. Achtemeier, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio” – Wydawnictwo Poligraficzna „Adam”, 1999.</p>

A. Salas, *Biblia dziś. Tematy wprowadzające*, Częstochowa 1996;
Z. Ziółkowski, *Spotkanie z Biblią*, Poznań 1971.

3. STARY TESTAMENT

1) Kod efektów kształcenia: ST

2) Liczba punktów ECTS: 12

3) Zakładane efekty kształcenia

EK ST	Opis	EK kierunku
ST_1	Słuchacz zrozumie genezę i uwarunkowania historyczno-kulturowe tekstów biblijnych oraz zmiany metod ich interpretacji na przestrzeni wieków;	T_W01
ST_2	zna treść wszystkich ksiąg Starego Testamentu;	T_W05
ST_3	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu teologii i egzegezy Starego Testamentu;	T_W05, T_W13
ST_4	umie rozróżniać gatunki literackie tekstów starotestamentowych oraz stosować odpowiednie metody ich interpretacji;	T_U02, T_U04, T_U06
ST_5	umie samodzielnie przygotować opracowanie biblijnego wątku teologicznego i egzegezy wybranego fragmentu Starego Testamentu oraz zaprezentować je pisemnie lub ustnie;	T_U17, T_U18
ST_6	umie wykorzystać teksty Starego Testamentu do rozwiązywania konkretnych problemów teologiczno-dogmatycznych i teologiczno-moralnych;	T_U04, T_U07, T_U09, T_U13
ST_7	jest świadom związku między Starym a Nowym Testamentem (zasada zapowiedź - wypełnienie; rozwój poszczególnych wątków teologicznych);	T_K05, T_K06
ST_8	jest świadom potrzeby rozwoju zainteresowań dotyczących współczesnych osiągnięć w ramach egzegezy Starego Testamentu.	T_K08

4) Szczegółowy opis przedmiotu

Przedmiot STARY TESTAMENT jest podzielony na 4 części wykładowe:

- 1) Pięcioksiąg (T3_03_1N)
- 2) Księgi historyczne (T3_03_2N)
- 3) Księgi prorockie (T3_03_3N)
- 4) Księgi mądrościowe i Psalmi (T3_03_4N)

Zajęcia ze STAREGO TESTAMENTU mają umożliwić słuchaczowi czytanie i analizę tekstów biblijnych. Dzięki temu słuchacz powinien uzyskać lepsze przygotowanie do interpretacji tekstów Nowego Testamentu oraz zrozumieć wpływ nauczania starotestamentowego na inne dyscypliny teologiczne.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
ST_Ko	Pisemne kolokwia.	Weryfikacja znajomości treści Starego Testamentu i zadanej literatury przedmiotu.	ST_2
ST_E	Ustny lub pisemny egzamin.	Weryfikacja wiedzy syntetyzującej nauczanie zawarte w Starym Testamencie w oparciu o treść wykładów i wskazaną w sylabusie literatur.	ST_1, ST_3, ST_6-8
ST_P	Praca pisemna.	Ocena umiejętności przygotowania komentarza do wskazanego tekstu.	ST_4, ST_5

Ocena końcowa (ST_Kn): $ST_{Kn} = 30\% ST_{Ko} + 50\% ST_E + 20\% ST_P$

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład wprowadzający do lektury poszczególnych ksiąg Starego Testamentu, ukazujący główne tematy teologiczne i ich rozwój, podający egzegezę ważnych tekstów starotestamentowych.	4×15 = 60			ST_E	2,4
			Lektura ksiąg Starego Testamentu.	4×45 = 180	ST_Ko	7,2
			Praca ze wskazaną literaturą przedmiotu poszerzającą wiedzę z wykładów.	4×20 = 80	ST_Ko, ST_E	3,2
			Opracowanie komentarza do wskazanego przez prowadzącego tekstu lub opracowanie wątku teologicznego.	4×10 = 40	ST_P	1,6
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	4×10 = 40	ST_E	1,6
Suma godzin:		60	Suma godzin:	340	Suma punktów:	16

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>Ogólna: G. Ricciotti, <i>Dzieje Izraela</i>, Warszawa 1956; M. Peter, <i>Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu</i> (Biblioteka pomocy seminaryjnych 5), wyd. 2 uzupełnione, Poznań 1970, reprint 2005; <i>Wstęp do Starego Testamentu</i>, red. L. Stachowiak, Poznań 1990; R. Pietkiewicz, <i>Jam jest Jahwe twój Bóg... Historia zbawienia Starego Testamentu</i> (Aby lepiej słyszeć słowo Pana 3), Wrocław 1998; W.J. Harrington, <i>Klucz do Biblii</i>, tłum. J. Marzęcki, Warszawa 2012.</p> <p>Pięcioksiąg: S. Wypych, <i>Pięcioksiąg</i> (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 1), Warszawa 1987; J.St. Synowiec, <i>Na początku. Wybrane zagadnienia Pięcioksięgu</i>, Warszawa 1987; T. Brzegowy, <i>Pięcioksiąg Mojżesza</i>, Tarnów 1998; J.St. Synowiec, <i>Początki świata i ludzkości według Księgi Rodzaju</i>, wyd. 3 poprawione i rozszerzone, Kraków 2001; J. Lemański, <i>Pięcioksiąg dzisiaj</i> (Studia Biblica 4), Kielce 2002.</p> <p>Księgi historyczne: J.St. Synowiec, <i>Izrael opowiada swoje dzieje. Wprowadzenie do ksiąg: Powtórzonego Prawa, Jozuego, Sędziów, Samuela i Królewskich</i>, Kraków 1998; T. Brzegowy, <i>Księgi historyczne Starego Testamentu</i>, Tarnów 1998; T. Brzegowy, <i>Księgi historyczne Starego Testamentu, cz. 1: Dziejopisarstwo izraelskie: Księgi Jozuego, Sędziów, Samuela, Królów</i> (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 2), Warszawa 2006; P. Briks i in., <i>Księgi historyczne Starego Testamentu, cz. 2: Dziejopisarstwo okresu judaistycznego. Księgi: Kronik, Ezdrasza, Nehemiasza, Machabejskie, opowiadania historyczne</i> (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 3), Warszawa 2007.</p> <p>Księgi prorockie: J.St. Synowiec, <i>Oto twój król przychodzi. Mesjasz w pismach Starego Przymierza</i>, Kraków 1992; T. Jelonek, <i>Prorocy Starego Testamentu</i>, Kraków 1993; T. Brzegowy, <i>Prorocy Izraela, cz. 1-2</i>, Tarnów 1994; J.St. Synowiec, <i>Prorocy Izraela. Ich Pisma i nauka</i>, Kraków 1994; G. Witaszek, <i>Moc słowa prorockiego</i> (Jak rozumieć Pismo święte 7), Lublin 1995; A. Salas, <i>Prorocy. Zwiastuni Boga żywego</i> (Biblia i życie 4), Częstochowa 1999; T. Brzegowy i in., <i>Wielki świat starotestamentalnych proroków, cz. 1: Od początków profetyzmu do Niewoli Babilońskiej</i>, (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 4), Warszawa 2001;</p>	<p>Komentarze do Pisma Świętego ST: Pismo Święte Starego Testamentu, Poznań: Pallottinum; Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych (tzw. Biblia lubelska), Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL; Nowy komentarz biblijny. Stary Testament, b.m.: Święty Paweł; <i>Katolicki komentarz biblijny</i> (Prymasowska Seria Biblijna), red. R.E. Brown i in., red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2001; <i>Komentarz historyczno-kulturowy do Biblii hebrajskiej</i> (Prymasowska Seria Biblijna), red. J.H. Walton i in., red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2005; A. Gacek, <i>Księga Jozuego. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy</i>, Tarnów 1993.</p> <p>Słowniki, leksykony, encyklopedie: <i>Słownik wiedzy biblijnej</i> (Prymasowska Seria Biblijna), red. B.M. Metzger, konsult. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”,</p>

<p>T. Brzegowy i in., <i>Wielki świat starotestamentalnych proroków, cz. 2: Od końca Niewoli Babilońskiej i proroctw Deutero-Izajasza do apokaliptyki Daniela</i> (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 5), Warszawa 2001.</p> <p>Księgi mądrościowe i psalmy: A. Strus – J. Warzecha – J. Frankowski, <i>Pieśni Izraela</i> (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 7), Warszawa 1988; T. Jelonek, <i>Kohelet i Syrach. Dwaj mędrzy Izraela</i> (Biblia dla wszystkich), Kraków 1992; S. Potocki, <i>Rady Mądrości</i> (Jak rozumieć Pismo święte 5), Lublin 1993; A. Tronina, <i>Teologia Psalmów</i> (Jak rozumieć Pismo święte 7), Lublin 1995; J.S. Synowiec, <i>Wprowadzenie do Księgi Psalmów</i>, Kraków 1996; Tenże, <i>Mędrzy Izraela. Ich pisma i nauka</i>, wyd. 2, Kraków 1997; J. Potocki i in., <i>Mądrość starotestamentowego Izraela. Przysłowia, Hiob, Kohelet, Syrach, Księga Mądrości</i> (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 6), Warszawa 1999.</p>	<p>1997; <i>Encyklopedia biblijna</i> (Prymasowska Seria Biblijna), red. P.J. Achtemeier, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio” – Wydawnictwo-Poligraficzna „Adam”, 1999; <i>Nowy leksykon biblijny</i>, red. F. Kogler i in., red. wyd. pol. H. Witczyk, Kielce: Jedność – Herder, 2011;</p>
--	--

4. NOWY TESTAMENT

1) Kod efektów kształcenia: NT

2) Liczba punktów ECTS: 18

3) Zakładane efekty kształcenia

EK NT	Opis	EK kierunku
NT_1	Słuchacz zrozumie genezę i uwarunkowania historyczno-kulturowe tekstów biblijnych oraz zmiany metod ich interpretacji na przestrzeni wieków;	T_W01
NT_2	zna treść wszystkich ksiąg Nowego Testamentu;	T_W05
NT_3	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu teologii i egzegezy Nowego Testamentu;	T_W05, T_W13
NT_4	umie rozróżniać gatunki literackie tekstów nowotestamentowych oraz stosować odpowiednie metody ich interpretacji;	T_U02, T_U04, T_U06
NT_5	umie samodzielnie przygotować pisemnie i ustnie opracowanie biblijnego wątku teologicznego i egzegezy wybranego fragmentu Nowego Testamentu oraz zaprezentować je publicznie;	T_U17, T_U18
NT_6	umie wykorzystać teksty Nowego Testamentu (po polsku i grecku) do rozwiązywania konkretnych problemów teologiczno-dogmatycznych i teologiczno-moralnych;	T_U04, T_U07, T_U09, T_U13
NT_7	jest świadom związku między Starym a Nowym Testamentem (zasada zapowiedź – wypełnienie; rozwój poszczególnych wątków teologicznych);	T_K05, T_K06
NT_8	jest świadom potrzeby rozwoju zainteresowań dotyczących współczesnych osiągnięć w ramach egzegezy Nowego Testamentu.	T_K08

4) Szczegółowy opis przedmiotu

Przedmiot NOWY TESTAMENT jest podzielony na 3 części wykładowe:

- 1) Ewangelie Synoptyczne i Dzieje Apostolskie (T3_04_1N)
- 2) Listy św. Pawła i Listy Katolickie (bez 1-3 J) (T3_04_3N)
- 3) Tradycja Janowa (T3_04_6N)

Przedmiot NOWY TESTAMENT ma umożliwić słuchaczowi czytanie i analizę tekstów biblijnych Nowego Testamentu. Dzięki temu słuchacz powinien uzyskać lepsze przygotowanie do interpretacji tekstów obydwu części Biblii oraz określić jej znaczenie dla całej teologii.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
NT_Ko	Pisemne kolokwium.	Weryfikacja znajomości tekstów.	NT_1, NT_2, NT_3, NT_7, NT_8
NT_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy syntetyzującej nauczanie zawarte w Nowym Testamencie w oparciu o treść wykładów i wskazaną w sylabusie literaturę.	NT_1, NT_2, NT_3, NT_7, NT_8
NT_P	Praca pisemna.	Ocena umiejętności przygotowania komentarza do wskazanego lub wybranego tekstu.	NT_4, NT_5, NT_6
Ocena końcowa (NT_Kn): $NT_Kn = 30\% NT_Ko + 50\% NT_E + 20\% NT_P$			

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład wprowadzający do lektury poszczególnych ksiąg Nowego Testamentu, ukazujący główne tematy teologiczne i ich rozwój, podający egzegezę ważniejszych tekstów.	3×30 = 90			NT_E, NT_Ko	3,3
			Lektura ksiąg Nowego Testamentu.	90	NT_Ko	3,3
			Praca ze wskazaną literaturą przedmiotu poszerzającą wiedzę z wykładów.	3×50 = 150	NT_Ko, NT_E	6
			Pisemne opracowanie komentarza do wskazanego lub wybranego tekstu lub opracowanie wątku teologicznego.	3×20 = 60	NT_P	2,4
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu i kolokwium semestralnych.	3×25 = 75	NT_E	3
Suma godzin:		90	Suma godzin:	375	Suma punktów:	18

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa
<p>R. Bartnicki, <i>Ewangelie synoptyczne. Geneza i interpretacja</i>, Warszawa 1996; tenże, <i>Przesłanie Ewangelii</i>, Warszawa 1996; M. Bednarz, <i>Ewangelie synoptyczne</i>, Tarnów 1992; M. Czajkowski, <i>Galilejskie spory Jezusa</i>, 1997; J. Czerski, <i>Ewangelie synoptyczne w aspekcie literackim, historycznym i teologicznym</i>, Opole 1996; tenże, <i>Wprowadzenie do Ksiąg Nowego Testamentu</i>, Opole 1996; S. Gądecki, <i>Wstęp do Ewangelii Synoptycznych</i>, Gniezno 1992; J. Gnilka, <i>Jezus z Nazaretu</i>, Kraków 1997; J. Kozyra, <i>Jak powstały Ewangelie?</i>, Kraków 1992; J. Kudasiewicz, <i>Ewangelie synoptyczne dzisiaj</i>, Warszawa 1986; tenże, <i>Jezus historii a Chrystus wiary</i>, Lublin 1987; tenże, <i>Ewangelie synoptyczne</i>, w: <i>Wstęp ogólny do Nowego Testamentu</i>, red. R. Rubinkiewicz, Poznań 1996, s. 40–151; H. Langkammer, <i>Ewangelie Synoptyczne. Wstęp – komentarze</i>, Wrocław 1994; M. Wolniewicz, <i>W kręgu Nowego Przymierza</i>, Poznań 1985.</p> <p>M. Bednarz, <i>Pisma św. Jana</i>, Tarnów 2000; A.Y. Collins, <i>Apokalipsa św. Jana</i>, w: <i>Katolicki komentarz biblijny</i>, red. R.E. Brown, J.A. Fitzmayer, R.E. Murphy, Warszawa 2001, s.1542–1572; S. Gądecki, <i>Wstęp do Pism Janowych</i>, Gniezno 1991; A. Jankowski, <i>Apokalipsa św. Jana, Wstęp – przekład z oryginału – komentarz</i>, (Pismo Święte Nowego Testamentu, XII), Poznań 1959; F. Gryglewicz, S. Mędała, J. Chmiel, <i>Tradycja św. Jana</i>, w: <i>Wstęp do Nowego Testamentu</i>, red. R. Rubinkiewicz, Poznań 1996, s. 446–538; F. Martin, <i>Pierwszy List św. Jana Apostoła. Drugi List św. Jana Apostoła. Trzeci List św. Jana Apostoła</i>, w: <i>Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego</i>, red. W.R. Farmer, Warszawa 2000, s. 1659–1671; S. Mędała, <i>Chrystologia Ewangelii św. Jana</i>, Kraków 1993; S. Mędała, <i>Chwała Jezusa (Ewangelia według św. Jana)</i>, w: <i>Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych</i>, red. J. Frankowski, Warszawa 1992, s. 13–59; P. Ostaiński, <i>Objawienie Jezusa Chrystusa. Praktyczny komentarz do Apokalipsy</i>, Ząbki 2005; A. Paciorek, <i>Ewangelia umiłowanego ucznia</i>, Lublin 2000; P. Perkins, <i>Ewangelia według świętego Jana</i>, w: <i>Katolicki komentarz biblijny</i>, red. R.E. Brown, J.A. Fitzmayer, R.E. Murphy, Warszawa 2001, s. 1108–1176; I. de la Potterie, <i>Męka Jezusa Chrystusa według Ewangelii Jana</i>, Kraków 2006; L. Stachowiak, <i>Ewangelia według św. Jana. Wstęp – przekład z oryginału – komentarz</i>, (Pismo Święte Nowego Testamentu, IV), Poznań 1975; R. Tkacz, <i>Listy do siedmiu Ko-</i></p>

ściołów (Ap 2, 1-3, 22). *Studium historyczno-egzegetyczne*, Warszawa 2003; A. Tronina, *Apokalipsa. Orędzie nadziei*, Częstochowa 1996. E. Szymanek, *Wykład Pisma Świętego Nowego Testamentu*, Poznań 1990; J. Czerski, *Wprowadzenie do ksiąg Nowego Testamentu*, Opole 1996; T. Jelonek, *Wprowadzenie do Listów św. Pawła*, Kraków 1998; A. Paciorek, *Paweł Apostoł – Pisma*, cz. I, Tarnów 1997, cz. II, Tarnów 1998; Z. Niemirski, *Listy Pawłowe oraz List do Hebrajczyków* (Wprowadzenie), Radom 1996; D. Adamczewski, *List do Kolosan i Filemona* (Nowy Komentarz Biblijny XVI, Częstochowa 2006; M. Bednarz, *1–2 List do Tesaloniczan* (Nowy Komentarz Biblijny NT XIII), Częstochowa 2005; S. Hałas, *Pierwszy List św. Piotra* (Nowy Komentarz Biblijny XVII), Częstochowa 2007; A. Tronina, *Do Hebrajczyków. Słowo zachęty na ostatnie dni*, Częstochowa 1998; B. Seremet, *Dzieje Apostolskie i Listy Katolickie* (Academica 54), Tarnów 2001; Komentarze do Listów Pawłowych i Katolickich, do Hebrajczyków (seria KUL), Komentarze do Listów Pawłowych, do Hebrajczyków, do Listów Katolickich (Biblia Lubelska).

5. KATOLICKA NAUKA SPOŁECZNA

1) Kod efektów kształcenia: KNS

2) Liczba punktów ECTS: 6

3) Zakładane efekty kształcenia

EK KNS	Opis	EK kierunku
KNS_1	Słuchacz zna podstawowe zagadnienia nauczania społecznego Kościoła oraz ma ogólną orientację w ich ewolucji historycznej;	T_W10, T_W11, T_W12, T_W14, T_W17, T_W18
KNS_2	umie podejmować refleksję etyczną nad aktualnymi zjawiskami kulturowymi, społecznymi, politycznymi i gospodarczymi w oparciu o doktrynę społeczną Kościoła;	T_U01, T_U12, T_K05
KNS_3	umie dostrzegać kwestie społeczne w ich wymiarze etycznym; zna i potrafi stosować zasady podejmowania słusznych decyzji etycznych w oparciu o pogłębioną refleksję nad przesłaniem społecznym Kościoła;	T_U07, T_U08, T_U09, T_K07
KNS_4	umie aplikować społeczne nauczanie Kościoła w pracy zawodowej / duszpasterskiej oraz ma świadomość potrzeby tej aplikacji.	TP_U01, T_U03, T_U13, T_K06

4) Opis przedmiotu

Celem przedmiotu katolicka nauka społeczna jest zaznajomienie z podstawowymi zagadnieniami nauki społecznej Kościoła. W zakres tematyki wchodzi trzy komplementarne części:

1) **Zagadnienia wstępne**: zagadnienia wstępne i metodologiczne; społeczny wymiar orędzia biblijnego; zagadnienia społeczne w nauczaniu Ojców Kościoła i św. Tomasza z Akwinu; społeczna doktryna scholastyków; ewolucja nauczania społecznego Kościoła; historia katolicyzmu społecznego; koncepcja człowieka w KNS; godność człowieka i prawa człowieka; podstawowe zasady i wartości życia społecznego; społeczny wymiar małżeństwa i rodziny; obowiązki państwa wobec małżeństwa i rodziny; wybrane aktualne zagadnienia życia społecznego.

2) **Etyka polityczna**: dwa rozumienia polityki; dobro wspólne a polityka; polityka jako działanie w sytuacji; polityka jako uwzględnianie interesów; konflikt i kompromis; władza – posługa autorytetu; problematyka przemocy; etyka polityczna jako etyka instytucji; roztropność polityczna; sumienie w polityce; męstwo polityczne; dylematy poprawności politycznej.

3) **Etyka życia gospodarczego**: ekonomia i etyka, koncepcja rozwoju i postępu; rozwój przemysłu i jego konsekwencja; praca (godność, wartość, obowiązek); bezrobocie; płaca; własność; system podatkowy; przedsiębiorstwo, zakład pracy, spółdzielczość; związki zawodowe; prawo do strajku; etyka konsumpcji; troska o środowisko.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
KNS_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiadomości zdobytych w ramach wykładów uzupełnionych o wskazaną literaturę podręcznikową.	KNS_1-4

Ocena końcowa (KNS_Kn): KNS_Kn = KNS_E

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład prowadzący do zrozumienia treści nauczania społecznego Kościoła w aspekcie jego ewolucji historycznej oraz jego aktualnych wyzwań.	30	Samodzielne przyswojenie wiedzy dotyczącej treści wykładów oraz pogłębienie jej przez wskazaną literaturę przedmiotu.	90	KNS_E	4,8
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu i kolokwium.	30	KNS_E	1,2
Suma godzin:		30	Suma godzin:	120	Suma punktów:	6

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.)– zob. niżej s. 67**8) Zalecana literatura**

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>1) Katolicka nauka społeczna – zagadnienia wstępne: Papieska Rada „Justitia et Pax”, Kompendium nauki społecznej Kościoła, Kielce 2005; Dokumenty nauki społecznej Kościoła, t. I-II, Rzym-Lublin 1987, 1996; Konferencja Episkopatu Polski, W trosce o człowieka i dobro wspólne, Tarnów 2012; Encykliki społeczne papieży; J. Majka, Katolicka nauka społeczna, Warszawa 1988; Cz. Strzeszewski, Katolicka nauka społeczna, Warszawa 1994; T. Borutka, J. Mazur, A. Zwoliński, Katolicka nauka społeczna, Częstochowa 1999; Katolicka nauka społeczna. Podstawowe zagadnienia z życia społecznego i politycznego, red. S. Fel, J. Kupny, Katowice 2007; K. Bełch, Katolicka nauka społeczna, Kielce 2007; T. Borutka, Społeczne nauczanie Kościoła. Teoria i zastosowanie, Kraków 2004; J. Mazur, Katolicka nauka społeczna, Kraków 1992; J. Höfner, Chrześcijańska nauka społeczna, Kraków 1999.</p> <p>2) Katolicka nauka społeczna - etyka polityczna: Kongregacja Nauki Wiary, Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym, „L'Osservatore Romano” (ed. pl) nr 2(2003); J. Mazur, Ad bonum per politicam. Wybrane zagadnienia z etyki politycznej, Lublin 2011; Katolicka nauka społeczna. Podstawowe zagadnienia z życia społecznego i politycznego, red. S. Fel, J. Kupny, Katowice 2007; Wartości u podstaw demokracji, red. J. Nagórny, A. Derdziuk, Lublin 2002; J. Majka, Etyka społeczna i polityczna, Warszawa 1993.</p> <p>3) Katolicka nauka społeczna - etyka życia gospodarczego: Papieska Rada Iustitia et Pax, Kompendium Nauki Społecznej Kościoła, Kielce 2005- Rozdział VI: Praca ludzka, str. 175-214 i Rozdział VII: Życie ekonomiczne, str. 215-246; Jan Paweł II, Encyklika Laborem exercens; Jan Paweł II, Encyklika Centesimus annus, rozdział IV (CA 30-43) Własność prywatna i powszechne przeznaczenie dóbr; Benedykt XVI, Encyklika Caritas in veritate; Franciszek, Adhortacja Evangelii Gaudium, rozdział II i IV; Franciszek, Encyklika Laudato si; P. Wojciechowski, Chrześcijanin wobec wolnego rynku, w: Apostolat świeckich, red. W. Irek, Wrocław 2010, s. 198-211.</p>	<p>1) KNS – zagadnienia wstępne: Słownik katolickiej nauki społecznej, red. W. Piwowarski, Warszawa 1993; C. Ciattini, Prezbiter a nauka społeczna Kościoła, Katowice (2006); dwumiesięcznik „Społeczeństwo”; L. Casati, A. Bonora, G. Ambrosio i in., Nauka społeczna Kościoła, Kraków 1998; W. Ockenfels, Zarys katolickiej nauki społecznej, „Ordo Socialis” nr. 16, Warszawa 1994; V. Possenti, Katolicka nauka społeczna wobec dziedzictwa oświecenia, Kraków 2000; H. Skorowski, Problematyka praw człowieka, Warszawa 2005; H. Skorowski, Człowiek, kultura, świat, Warszawa 2002; Słownik społeczny, red. B. Szlachta, Kraków 2004; B. Sorge S., Wykłady z katolickiej nauki społecznej, Kraków 2000; Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II, red. A. Zwoliński, Radom 2003; T. Herr, Wprowadzenie do katolickiej nauki społecznej, Kraków 1999; A. Klose, Katolicka Nauka Społeczna, Warszawa 1985; J. Krucina, Myśl społeczna Kościoła, Wrocław 1993; P. de Laubier, Myśl społeczna Kościoła katolickiego od Leona XIII do Jana Pawła II, Kraków 1988.</p> <p>2) KNS - etyka polityczna: Z. Stawrowski, Niemoralna demokracja, Kraków 2008; P. Mazurkiewicz, Przemoc w polityce, Wrocław 2006; P. Valadier, Nędza polityki i moc religii, Warszawa 2010. J. Tischner, Myślenie według wartości, Kraków 2005.</p> <p>3) KNS - etyka życia gospodarczego: J. Majka, Etyka życia gospodarczego, Warszawa 1980; Katolicka Nauka Społeczna. Podstawowe zagadnienia z życia gospodarczego, red. J. Kupny, S. Fel, Katowice 2003; A. Zwoliński, Etyka bogacenia, Kraków 2002; Etyka w biznesie, red. M. Borkowska, J. Gałkowski, Lublin 2002; R. J. Neuhaus, Biznes i Ewangelia. Wyzwanie dla chrześcijanina-kapitalisty, Poznań 1993; Cz. Strzeszewski, Katolicka Nauka Społeczna, Lublin 1994 (część I, rozdział C: Ekonomia; część III, rozdział C: Życie zawodowe, rozdział F: Życie gospodarcze); J. César das Neves, Ekonomia z Bogiem, Kraków 2003; K. Bełch, Katolicka nauka społeczna, Kielce 2007; R. Marx, Kapitał. Mowa w obronie człowieka, Kraków 2009; Wartości w biznesie, red. P. Mrzygłód, G. Sokołowski, Wrocław 2014.</p>

6. TEOLOGIA DOGMATYCZNA**1) Kod efektów kształcenia: TD**

2) Liczba punktów ECTS: 26

3) Zakładane efekty kształcenia

EK TD	Opis	EK kierunku
TD_1	Słuchacz zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną teologii, klasyfikację nauk teologicznych i ich podstawowe terminy;	T_W01, T_W03
TD_2	zna źródła teologii i podstawę reguł ich interpretacji;	T_W15
TD_3	umie wykorzystywać źródła nauk teologicznych i posługiwać się różnymi metodami ich interpretacji;	T_U01, T_U02, T_U04, T_U05
TD_4	posiada pogłębioną wiedzę w zakresie treści danego traktatu teologiczno-dogmatycznego;	T_W03, T_W06, T_W11, T_W16
TD_5	zna współzależności między naukami teologicznymi a innymi naukami oraz kulturą;	T_W12, T_W13, T_W14, T_W17, T_W19
TD_6	umie wykorzystywać poznane treści teologiczno-dogmatyczne w dialogu interdyscyplinarnym, ekumenicznym i międzyreligijnym;	T_W08, T_U01, T_U02, T_U07, T_U08, T_U09, T_U10
TD_7	jest świadom i umie dostrzegać pastoralne konsekwencje doktryny Kościoła i poszczególnych modeli teologicznych.	T_U07, T_K05, T_K06, T_K07

4) Opis przedmiotu

Przedmiot TEOLOGIA DOGMATYCZNA jest podzielony na 8 części (traktatów) wykładowych:

- 1) Wprowadzenie (T5_01_1N)
- 2) Trynitologia (Bóg Jeden w Trójcy) (T5_01_2N)
- 3) Protologia (T5_01_3N)
- 4) Chrystologia (T5_01_4N)
- 5) Pneumatologia, charytologia i mariologia (T5_01_5N)
- 6) Eklezjologia (T5_01_6N)
- 7) Sakramentologia (T5_01_7N)
- 8) Eschatologia (T5_01_9N)

Wprowadzenie pozwala nabyć podstawową wiedzę o specyfice teologii: jej przedmiocie, źródłach, metodach. Daje pierwszą orientację w specyfice przedmiotów teologicznych i ich podstawowej terminologii. Na podstawowym poziomie wyjaśnia też związek teologii z innymi dziedzinami wiedzy. Słuchacz powinien zdobyć podstawowe umiejętności, umożliwiające mu zgłębianie szczegółowych przedmiotów teologicznych: posługiwania się źródłami teologicznymi, rozróżniania metod stosowanych w teologii, a tym samym także wskazania na specyfikę tej dziedziny.

Pozostałe części służą nabyciu wiedzy i umiejętności z zakresu poszczególnych traktatów teologiczno-dogmatycznych. Obejmują przyswojenie źródeł, rozwoju historycznego i aktualnej wykładni nauki Kościoła w kontekście dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego. W ramach przyswajania klasycznego zestawu treści słuchacz powinien zostać uwrażliwiony na kwestie wykładu katolickiej doktryny w kontekście innych nauk. Powinien ponadto zrozumieć fundamentalne znaczenie poszczególnych traktatów dla całości teologii systematycznej, a także innych przedmiotów teologii i posiadać umiejętność diagnozowania i rozwiązywania problemów teologicznych w oparciu o zdobytą wiedzę. Powinien także przygotować się do nabywania umiejętności stosowania wiedzy w przyszłej pracy w kontekstach pastoralnych i pedagogicznych.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
TD_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy nabytej w czasie wykładów lub/oraz w ramach zadanej i/lub wybranej lektury.	TD_1-2, TD_4-5
TD_Ko	Ustne lub pisemne kolokwium.	Weryfikacja cząstkowej wiedzy nabytej w czasie wykładów lub/oraz w ramach zadanej i/lub wybranej lektury.	TD_1, TD_2, TD_4-5
TD_P	Praca pisemna.	Słuchacz przygotowuje dłuższą wypowiedź na zadany temat (referat), która na forum grupy jest analizowana pod kątem formalnej poprawności i oceniana przez prowadzącego. lub:	TD_2-3, TD_6-7

		Słuchacz przedstawia do oceny pracę pisemną. Celem jest sprawdzenie umiejętności posługiwania się źródłami teologii i rozróżniania metod oraz uchwycenia specyfiki nauk teologicznych.	
Ocena końcowa (TD_Kn): wykładowca bierze pod uwagę TD_E, TD_Ko, TD_P w ustalonych przez siebie proporcjach zależnie od potrzeb traktatu i grupy studenckiej.			

7) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Kursoryczny wykład obejmujący pogłębioną wiedzę introdukcyjną i wiedzę z zakresu poszczególnych traktatów teologii dogmatycznej.	1 × 30 7 × 15	Samodzielne przyswojenie wiedzy, dotyczącej treści wykładów oraz pogłębienie jej przez wskazaną literaturę przedmiotu.	1 × 40 7 × 22	TD_E	13
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminów / kolokwium.	8 × 22	TD_E	7
			Samodzielne badanie zadanych źródeł, przygotowanie pracy pisemnej (dla tych części przedmiotu, które mają więcej niż 2 ECTS).	5 × 30	TD_P	6
Suma godzin:		135	Suma godzin:	520	Suma punktów:	26

8) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.) – zob. niżej s. 67.

9) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Wprowadzenie (T5_01_1, T5_01_1N):	
W. Granat, <i>Dogmatyka katolicka</i> , tom wstępny, Lublin 1965; tenże, <i>Teologiczna wiara, nadzieja i miłość</i> , Lublin 1960; Buxakowski, <i>Objawienie i wiara</i> , Pelplin 1997; P. Liszka, <i>Wstęp do teologii dogmatycznej</i> , Wrocław 1993 (skrypt); Międzynarodowa Komisja Teologiczna, <i>Teologia dzisiaj. Perspektywy-zasady i kryteria</i> , Kraków 2012; J. Ratzinger, <i>Formalne zasady chrześcijaństwa</i> , Poznań 2002; J. Ratzinger, <i>Wprowadzenie w chrześcijaństwo</i> , Kraków 2006; J. Ratzinger, <i>Wiara i teologia</i> , w: Jego Eksceleńcja Biskup Świdnicki Ignacy Dec, <i>Jego Eminencja Kardynał Joseph Ratzinger – Jego Świętobliwość Papież Benedykt XVI „doktor honoris causa” Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu</i> , Świdnica 2005, 67-75; Napiórkowski, <i>Jak uprawiać teologię?</i> , Wrocław 1991; G.H. Müller, <i>Dogmatyka katolicka</i> , Kraków 2015; J. Majewski, <i>Wprowadzenie do teologii dogmatycznej</i> , w: <i>Dogmatyka I</i> , Warszawa 2005; M. Uglorz, <i>Od samoświadomości do świadectwa wiary</i> , Warszawa 1995.	W. Kasper, <i>Bóg Jezusa Chrystusa</i> , Wrocław 1996; J. Stasiak, <i>ABC teologii dogmatycznej</i> , Wrocław 1993; Dokumenty Kongregacji Wiary – <i>W trosce o pełnię wiary</i> , Tarnów 1995; <i>Breviarium Fidei</i> , Poznań 1988;
Trynitologia (Bóg Jeden w Trójcy) i protologia (T5_01_2, _3; T5_01_1N, _2N):	
<i>Pismo Święte; Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski.</i> t. 1-4, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2003-; <i>Breviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła</i> , red. I. Bokwa, Poznań 2007; Buxakowski J., <i>Bóg jedyny w Trójcy Osób</i> , Pelplin 2006; Bartnik C. S., <i>Dogmatyka katolicka</i> , t. 1, Lublin 2000; Courth F., <i>Bóg trójjedyny miłości</i> , Poznań 1997; Szymik J., <i>Traktat o Bogu Jedynym</i> , w: <i>Dogmatyka</i> , t. 3, Warszawa 2006; Szczurek J. D., <i>Bóg Ojciec w tajemnicy Trójcy Świętej. Elementy patrylogii</i> , Kraków 2003; Wołyniec W., <i>Objawienie jedynego Boga w Trójcy</i> , Wrocław 2008. <i>Katechizm Kościoła Katolickiego</i> , Pallotinum 1994, s. 74–104; P. Liszka, <i>Wpływ nauki o czasie na refleksję teologiczną</i> , Warszawa 1992; tenże, <i>Teologia hiszpańska pierwszych siedmiu wieków</i> , Legnica 2002; P. Jaskóła, <i>Elementy protologii</i> , Opole 1998.	Ratzinger J., <i>Bóg Jezusa Chrystusa</i> , przekład J. Zychowicz, Kraków 1995; Brauning W., <i>Podręcznik Teologii Dogmatycznej. Nauka o Bogu</i> , Kraków 1999; Jaskóła P., <i>O Bogu chrześcijan</i> , Opole 2003; Spidlik T., <i>Zanurzeni w Trójcy</i> , Kraków 2003; Cantalamezza R., <i>Kontemplując Trójcę</i> , Kraków 2003; <i>Nuovo Corso di dogmatica</i> , t. 2, oprac. T. Schneider, przekł. włoski G. Canobbio, A. Maffeis, Brescia 1995; G.H. Müller, <i>Dogmatyka katolicka</i> , Kraków 2015.
Chrystologia (T5_01_4; T5_01_4N):	
J. Ratzinger, <i>Jezus z Nazaretu. Studia o chrystologii</i> , Opera omnia VI/1, VI/2 Lublin 2015; J. Chyła, <i>Jezus Chrystus Jana Pawła II</i> , Pelplin 2007; M. Fac, <i>Wiara w Jezusa Chrystusa</i> , Lublin 2007; A. Gesché, <i>Chrystus</i> , Poznań 2005; R. Guardini, <i>Bóg</i> , Warszawa 1999; <i>Jezus Chrystus. Ikona kultury</i> , red. M. Janiacka, B. Krasucka, Lublin 2004; W. Kasper, <i>Jezus Chrystus</i> , Wrocław 1996; T. Łukaszuk, „Ty jesteś Chrystus, Syn Boga żywego”, Kraków 2000; L. Scheffczyk, <i>Jesus Christus. Die Fülle des Heils</i> , Aachen 2000; Ch. Schönborn, <i>Bóg zesłał Syna swego</i> , Poznań 2002; Ch. Schönborn, <i>Ikona Chrystusa</i> , Poznań 2001; B.	

<p>Sesboûe, <i>Jezus Chrystus na obraz ludzi</i>, Kraków 2006; G. Strzelczyk, <i>Teraz Jezus</i>, Warszawa 2007; <i>Jezus Chrystus. Historia i tajemnica</i>, red. W. Granat, E. Kopec, Lublin 1982.</p>	
<p>Eklezjologia, sakramentologia i mariologia (T5_01_6, _7, _8; T5_01_5N, _6N, _7N)</p>	
<p><i>Katechizm Kościoła Katolickiego</i>, Pallotinum 1994, s. 187–230; Cz. S. Bartnik, <i>Dogmatyka katolicka</i>, t. 2, Lublin 2003, s. 7–270; P. Liszka, <i>Eklezjologia</i> (skrypt), Wrocław 1993; tenże, <i>Charyzmat życia zakonnego</i>, Warszawa–Wrocław 2002; Cz. S. Bartnik, <i>Kościół Jezusa Chrystusa</i>, Wrocław 1982; tenże, <i>Kościół jako sakrament zbawienia świata</i>, Lublin 1999; tenże, <i>Dogmatyka</i>, t. 2, Lublin 2003, s. 7–267; tenże, <i>Kościół</i>, Lublin 2009.</p> <p>M. Błaza, D. Kowalczyk, <i>Traktat o sakramentach</i>, w: <i>Dogmatyka V</i>, Warszawa 2007; W. Granat, <i>Sakramenty święte</i>, w: <i>Dogmatyka katolicka VII</i>, Lublin 1961; J. Grześkowiak, <i>Misterium małżeństwa</i>, Poznań 1996; G. Koch, <i>Sakramentologia. Zbawienie przez sakramenty</i>, Kraków 1999; <i>Ku wolności wyswobodził nas Chrystus. Teksty 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego Wrocław, 25 V – 1 VI 1997</i>; A. Marcol, <i>Pokuta i sakrament pokuty</i>; S.C. Napiórkowski, <i>Z Chrystusem w znakach</i>; K. Rahner, <i>The Church and the Sacraments</i>, London 1978; K. Romaniuk, <i>Sakramentologia biblijna</i>; L. Scheffczyk, <i>Die Heilsgegenwart in der Kirche. Sakramentenlehre</i>, Aachen 2003; T. Schneider, <i>Znaki bliskości Boga</i>, Wrocław 1990; A. Skowronek, <i>Sakramenty wiary. Spotkania z Chrystusem w Kościele</i>, „W profilu ekumenicznym” I–IV, Włocławek 1995–1997; B. Testa, <i>Sakramenty Kościoła</i>, Poznań 1998.</p> <p>Pismo Święte; Dokumenty Kościoła: „<i>Breviarium Fidei</i>”. Wybór Doktrynalnych wypowiedzi Kościoła, oprac. S. Głowa, I. Bieda; <i>Sobór Watykański II, Lumen Gentium</i>, rozdział VIII; Jan Paweł II, Encyklika <i>Redemptoris Mater</i>; Opracowania: C.S. Bartnik, <i>Dogmatyka katolicka</i>, t. 2, Lublin 2003, s. 271–497; J. Buxakowski, <i>Maryja, Matka Boga i Matka Kościoła</i>, Pelplin 2004; F. Courth, P. Neper, <i>Podręcznik teologii dogmatycznej. Mariologia. Eklezjologia</i>, Kraków 1999; B. Forte, <i>Maryja Ikona Tajemnicy</i>, Warszawa 1999; T. Spidlik, <i>Matka Boża</i>, Kraków 2004; L. Scheffczyk, <i>Maryja. Matka i Towarzyszka Chrystusa</i>, Kraków 2004; W. Wołyniec, <i>Maryja w pełni Objawienia</i>, Wrocław 2007; B. Kochaniewicz, <i>Wybrane zagadnienia z mariologii Jana Pawła II</i>, Niepokalanów 2007; J. Królikowski, <i>Bogurodzica Dzieciwica</i>, Niepokalanów 2013; S. C. Napiórkowski, <i>Ja, Służebnica Pana</i>, Lublin 2009.</p>	
<p>Charytologia i eschatologia (T5_01_5, _9; T5_01_5N, _9N):</p>	
<p><i>Pismo Święte; Katechizm Kościoła Katolickiego</i> (Watykan 1992), nr 1987–2029; <i>Breviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła</i>, red. I. Bokwa, Poznań 2007; Bartnik, C. S., <i>Dogmatyka katolicka. O łasce Bożej</i>, Lublin 2003, t. 2, 495–584; Oko D., <i>Łaska i wolność</i>, Kraków 1997; Kraus, G., <i>Nauka o łasce zbawienie jako łaska (PTD t. IX)</i>, przeł. W. Szymona, Kraków 1999; Wołyniec W., <i>Łaska. Ujęcie systematyczne</i>, EK t. 11, 395–398. Perzyński A., <i>Z historii problemu łaski</i>, Warszawa 2010; W. Wołyniec, <i>Pełnia łaski w Chrystusie</i>, Wrocław 2011.</p> <p>J. Ratzinger, <i>Zmartwychwstanie i życie wieczne</i>, Opera omnia X, Lublin 2014; K. Berger, <i>Wie kommt das Ende der Welt?</i>, Gütersloh 2002; <i>Eschatologia w religiach, kulturach i systemach myślowych</i>, „<i>Studia religiologica</i>”, z. 28; B. Ferdek, <i>Teologiczna futurologia</i>, Legnica 2001; B. Ferdek, <i>Eschatologia Taboru</i>, Wrocław 2005; O. Fuchs, <i>Das jüngste Gericht</i>, Regensburg 2007; S. Irla, <i>Ze śmierci do życia</i>, Tarnów 2000; M. Kehl, <i>Eschatologie</i>, Würzburg 1986; M. Kehl, <i>Und was kommt nach dem Ende?</i>, Freiburg–Basel–Wien 1999; K. Kramer, <i>Śmierć w różnych religiach świata</i>, Kraków 2007; T. Łukaszuk, <i>Ostateczny los człowieka i świata w świetle wiary katolickiej</i>, Kraków 2006; F. Nocke, <i>Eschatologia</i>, Sandomierz 2003; <i>Puste piekło?</i>, red. J. Majewski, Warszawa 2000; J. Ratzinger, <i>Eschatologia</i>, Poznań 1984; L. Scheffczyk, <i>Die Zukunft der Schöpfung in Gott</i>, Aachen 1996; Ch. Schönborn, <i>Przebóstwienie. Życie i śmierć</i>, Poznań 2001; E. Sienkiewicz, <i>Już i jeszcze nie</i>, Szczecin 2007; A. Skwierczyński, <i>Miłość oczyszczająca; Theology and eschatology</i>, red. J. Buckley, G. Jones, Oxford 2001; N. Vasiliadis, <i>Misterium śmierci</i>, Białystok 2005; H. Vorgrimler, <i>Geschichte der Hölle</i>, München 1993.</p>	
<p>Pneumatologia (T5_01_5; T5_01_5N)</p>	
<p><i>Pismo Święte; Dokumenty Soborów Powszechnych. Tekst grecki, łaciński, polski</i>. t. 1–4, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2003–; <i>Breviarium Fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła</i>, red. I. Bokwa, Poznań 2007; <i>Sobór Watykański II, Konstytucje, Dekrety, Deklaracje. Nowe tłumaczenie</i>, Poznań 2002; Bartnik C. S., <i>Dogmatyka katolicka. Traktat VI. O Duchu Świętym (Pneumatologia)</i>, t. 1, Lublin 2000; Congar Y., <i>Wierzę w Ducha Świętego. Duch Święty w „ekonomii”</i>, t. 1–3, Warszawa 1995–1996; Liszka P., <i>Duch Święty, który od Ojca (i Syna) pochodzi</i>, Wrocław 2000; Wołyniec W., <i>Duch Święty i Kościół w pełni Objawienia</i>, Wrocław 2008.</p>	<p>Jan Paweł II, <i>Encyklika O Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata (Dominum et vivificantem)</i>, Rzym 1986; <i>Pełna jest ziemia Twego Ducha, Panie, Oficjalny Dokument Komisji Teologiczno-Historycznej Wielkiego Jubileuszu Roku 2000</i>, przeł. J. D. Szczurek, Katowice 1997; Cantalamessa R., Gaeta S., <i>Tchnienie Ducha</i>, przeł. K. Kozak, Częstochowa 1998; Müller G.H., <i>Dogmatyka katolicka</i>, Kraków 2015; Ora K., <i>In Spiritu Sancto. Analiza pneumatologii Soboru Watykańskiego II</i>, Lublin 2010.</p>

7. TEOLOGIA MORALNA OGÓLNA

1) Kod efektów kształcenia: TMOg

2) Liczba punktów ECTS: 6

3) Zakładane efekty kształcenia

EK TMOg	Opis	EK kierunku
TMOg_1	Słuchacz rozumie istotę teologii moralnej, jej powiązań z innymi dziedzinami nauki;	T_W01, T_W04, T_W06, T_W12
TMOg_2	zna podstawowe terminy teologiczno-moralne;	T_W03
TMOg_3	rozumie ogólne zasady moralne oraz umie stosowania je w określonych sytuacjach;	T_U12, T_U13
TMOg_4	identyfikuje i rozstrzyga dylematy etyczno-moralne związane z życiem indywidualnym i społecznym.	T_K06

4) Szczegółowy opis przedmiotu

Przedmiot umożliwia zrozumienie istoty teologii moralnej oraz jej powiązań z innymi dyscyplinami naukowymi. Dzięki przedmiotowi słuchacz poznaje podstawowe terminy teologiczno-moralne oraz zapoznaje się z fundamentalnymi zasadami moralnymi oraz sposobem ich konstruowania i uzasadniania. Zrozumienie podstawowych pojęć i zasad teologiczno-moralnych ma prowadzić do umiejętności rozstrzygnięcia wybranych dylematów moralnych związanych z życiem indywidualnym i społecznym.

Zagadnienia szczegółowe:

I. Zagadnienia wstępne:

1) Metodologia teologii moralnej. 2) Teologia moralna wśród innych dyscyplin teologicznych i etycznych. 3) Krótka historia teologii moralnej.

II. Teologia moralna fundamentalna:

1) Zarys antropologii teologiczno-moralnej. 2) Człowiek obrazem Boga (ludzkie powołanie do szczęścia, wolności i odpowiedzialności). 3) Normatywny charakter Bożego powołania. 4) Kryteria moralnej wartości czynu ludzkiego. 5) Akt moralny – struktura działania moralnego. 6) Prawo moralne. 7) Sumienie (istota, rodzaje, formacja). 8) Grzech jako rzeczywistość ludzka (przyczyny, istota, rodzaje, struktury).

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
TMOg_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów oraz wskazaną w sylabusie literaturę.	TMOg_1-3
TMOg_P	Praca pisemna.	Sprawdzenie pod kątem umiejętności rozstrzygnięcia konkretnego dylematu moralnego w oparciu o wybrane normy moralne lub metodycznie wykonane streszczenie zadanego artykułu.	TMOg_4

Ocena końcowa (TMOg_Kn): $TMOg_Kn = 60\% TMOg_E + 40\% TMOg_P$

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład prowadzący do zrozumienia istoty teologii moralnej, podstawowych pojęć teologiczno-moralnych oraz fundamentalnych norm moralnych.	30	Samodzielne przyswojenie wiedzy, dotyczącej treści wykładów oraz pogłębienie jej przez wskazaną literaturę przedmiotu.	70	TMOg_E	4
			Praca pisemna polegająca na rozstrzy-	20	TMOg_P	0,8

		gnięciu konkretnego dylematu moralnego w oparciu o zdobytą wiedzę lub streszczenie artykułu.			
		Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	30	TMOg_E	1,2
Suma godzin:	30	Suma godzin:	120	Suma punktów:	6

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
S. Olejnik, <i>W odpowiedzi na dar i powołanie Boże</i> – podręcznik; <i>Powołanie chrześcijańskie – Zarys teologii moralnej</i> – podręcznik; O.B. Haring, <i>Teologia moralna, Nauka Chrystusa</i> , t. I – podręcznik; Encyklika <i>Veritatis Splendor</i> ; A. Kokoszka, <i>Teologia moralna fundamentalna</i> – podręcznik; A. Laun, <i>Współczesne zagadnienia teologii moralnej, Teologia moralna fundamentalna</i> ; S.T. Pickaers, <i>Źródła moralności chrześcijańskiej</i> ; E.C. Merino, R.G. de Haro, <i>Teologia moralna fundamentalna</i> ; J. Pryszmont, <i>Historia teologii moralnej</i> ; ks. S. Rosik, <i>Wezwania i wybory moralne. Refleksje teologicznomoralne; Refleksje nad godnością człowieka</i> ; A. McCoy, <i>Etyka chrześcijańska</i> ; M. Biskup, <i>Teologia moralna a teologia prawa kościelnego</i> ; T. Styczeń, <i>Etyka niezależna?</i>	Wybrane artykuły z czasopisma „Teologia i moralność” 2006-2013; M. Biskup, <i>Miejsce i rola Pisma Świętego w teologii moralnej</i> , Wrocław 2013; I. Mroczkowski, <i>Teologia moralna</i> , Płock 2011; K. Stachiewicz, <i>W poszukiwaniu podstaw moralności</i> , Kraków 2001.

8. TEOLOGIA MORALNA SZCZEGÓŁOWA: CHRZEŚCIJANIN W KOŚCIELE

1) Kod efektów kształcenia: TMSzK

2) Liczba punktów ECTS: 6

3) Zakładane efekty kształcenia

EK TMSz	Opis	EK kierunku
TMSzK_1	Słuchacz zna i rozumie znaczenie problematyki aretologicznej dla chrześcijańskiego życia moralnego;	T_W03, T_W04
TMSzK_2	zna i rozumie nauczanie biblijne o cnotach i teologię cnót Boskich, cnoty religijności i czystości w ujęciu systematycznym z uwzględnieniem kontekstu współczesności;	T_W06, T_W11, T_W12
TMSzK_3	zna i rozumie moralny wymiar religijności i życia seksualnego wraz z ich zagrożeniami i wykroczeniami;	T_W10, T_W11
TMSzK_4	potrafi identyfikować i rozstrzygać dylematy etyczno-moralne związane z życiem religijnym i seksualnym człowieka;	T_U02, T_U06, T_U08, T_U13, T_K06
TMSzK_5	jest świadom potrzeby wsparcia w kontekście określonych problemów życia religijnego i seksualnego i potrafi wskazać na jego formy.	T_K02, T_K05, T_K06

4) Opis przedmiotu

Wykład składa się z dwu części.

Część 1 ukazuje chrześcijańskie życie moralne w jego odniesieniu do Boga. Relacja ta aktualizuje się poprzez realizację cnót teologicznych jak również cnoty religijności. Zasadniczym tematem zajęć jest ukazanie nauczania biblijnego, teologii oraz hamartologii odnoszącego się do tychże cnót.

Zagadnienia szczegółowe: 1) Wiara, nadzieja i miłość – cnoty teologiczne. 2) Cnoty kardynalne. 3) Sakramentalny wymiar życia moralnego. 4) Moralny wymiar kultury. 5) Drogi powołania w Kościele (charyzmaty, kapłaństwo, życie konsekrowane).

Część 2 skupia się na odpowiedzialności za życie rodzinne oraz etyce seksualnej w kontekście cnoty czystości.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
TMSzK_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów i ćwiczeń oraz wskazaną w sylabusie literaturę.	TMSzK_1-3
TMSzK_P	Praca pisemna.	Sprawdzenie pod kątem umiejętności rozstrzygania szczegółowego zagadnienia (dylematu) moralnego w oparciu zdobytą wiedzę.	TMSzK_4-5

Ocena końcowa (TMSzK_Kn): TMSzK_Kn = 60% TMSzK_E + 40% TMSzK_P

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład prowadzący do zrozumienia istoty cnót teologicznych i ich roli w chrześcijańskim życiu moralnym.	30	Samodzielne przyswojenie wiedzy dotyczącej treści wykładów oraz pogłębienie jej przez wskazaną literaturę przedmiotu.	70	TMSzK_E	4
			Praca pisemna.	20	TMSzK_P	0,8
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	30	TMSzK_E	1,2
Suma godzin:		30	Suma godzin:	120	Suma punktów:	6

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2)- zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Cz. 1:

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Jan Paweł II, Redemptor hominis, 1979; Jan Paweł II, Encyklika „Veritatis splendor”, 1993; Jan Paweł II, Adhortacja „Christifideles laici”, 1988; Jan Paweł II, Adhortacja „Pastores dabo vobis”, 1992; Wiara i kultura. Dokumenty, przemówienia i homilie, Rzym 1988; Benedykt XVI, Encyklika „Deus caritas est”, 2005; Kongregacja ds. Duchowieństwa, Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów, Watykan 1994; Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1995.	Bartnik Cz., Kultura i świat osoby, Lublin 1996; Bernard Ch., Wprowadzenie do duchowości, Kraków 1996; Czuba K., Idea Europy kultur w nauczaniu Jana Pawła II, Warszawa 2003; Derdziuk A., Aretologia konsekrowana, czyli cnoty zakonne, Kraków 2003; Greniuk F., Sakramenty źródłem zobowiązań moralnych, RTK 34 (1989) nr 3; Krąpiec M.A., Człowiek w kulturze, Warszawa 1986; Mróz M., Człowiek w dynamizmie cnoty. Aktualność aretologii św. Tomasza z Akwinu w świetle pytania o podstawy moralności chrześcijańskiej, Toruń 2001; Nowosad S., Między Wieczernikiem a Kalwarią. Jana Pawła II wielkoczwartkowe listy do kapłanów, „Ethos” 10 (1997) nr 2-3; Romaniuk K., Charyzmat, w: EK t. 3; Wojtyła K., Osoba i czyn, Lublin 1994; Zabielski J., Roztropność, męstwo, umiarkowanie i sprawiedliwość jako wyznaczniki chrześcijańskiej moralności. Studium tomistyczno-aksjologiczne, Warszawa 2015.

Cz.2:

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Jan Paweł II, Encyklika „Veritatis splendor”, 1993; Jan Paweł II, Encyklika „Evangelium vitae”, 1995; Benedykt XVI, Encyklika „Deus caritas est”, 2005; Jan Paweł II, Adhortacja „Familiaris consortio”, 1981; Jan Paweł II, Audiencje śródowe „Mężczyzną i niewiastą stworzył ich, Watykan 1986; Kongregacja Nauki Wiary, Deklaracja „Persona humana” o niektórych zagadnieniach etyki seksualnej, 1978; Kongregacja Nauki Wiary, List do biskupów Kościoła katolickiego o duszpasterstwie osób homoseksualnych, 1986; Kongregacja Nauki Wiary, Uwagi dotyczące odpowiedzi na propozycje ustaw o niedyskryminacji osób homoseksualnych, 1992; Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego, Wskazania wychowawcze na temat miłości ludzkiej. Zasady wychowania seksualnego, 1983; Papieska Rada ds. Rodziny, Ludzka płciowość: prawda i znaczenie. Wskazania dla wychowania w rodzinie, 1995; Papieska Rada ds. Rodziny, Vademecum dla spowiedników o niektórych zagadnieniach moralnych dotyczących życia małżeńskiego, 1997; Powołanie i misja rodziny w Kościele i świecie. Dokument i komentarz XIV Zwyczajnego Zgromadzenia Synodu Bisku-	Góralczyk P., Wychowawcza etyka seksualna. Studium teologiczno-moralne, Ząbki 2000; Kościół a problemy etyki seksualnej. Komentarz do Deklaracji „Persona Humana”, tłum. A. Szymanowski, Warszawa 1987; Idea gender jako wyzwanie dla teologii, red. A. Jucewicz, M. Machinek, Kościół wobec homoseksualizmu, red. T. Huk, Warszawa 1996; Marcol A., Etyka życia seksualnego, Opole 1995; Miłość, płciowość, płodność. Aktualne problemy etyki seksualnej, red. P. Morciniec, Opole 2007; Miłość, wierność i uczciwość małżeńska. Przesłanie moralne Kościoła, red. K. Jeżyńska, T. Zadykowicz, Lublin 2006; Nagórny J., Agape i ethos. Centralny charakter miłości w moralności chrześcijańskiej, w: Miłość w postawie chrześcijańskiej, red. W. Słomka, Lublin 1993, s. 159-180; Pieczko J., Pedofilia, Przemoc wobec dzieci, Kraków 2012; Płciowość ludzka w kontekście miłości. Przesłanie moralne Kościoła, red. J. Nagórny, Lublin 2005; Troska J., Moralność życia płciowego, małżeńskiego i rodzinnego, Poznań 1994; Wojtyła K., Miłość i odpowiedzialność, Lublin 1986; Zmuda T., Postulaty odnowy moralno-religijnej rodziny w nauczaniu Jana Pawła II,

pów, 2015; Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1995.	Kraków 2007.
--	--------------

9. TEOLOGIA MORALNA SZCZEGÓŁOWA: CHRZEŚCIJANIN W ŚWIECIE

1) Kod efektów kształcenia: TMSzŚ

2) Liczba punktów ECTS: 4

3) Zakładane efekty kształcenia

EK TMSzŚ	Opis	EK kierunku
TMSzŚ_1	Słuchacz zna biblijną i teologiczną wizję odpowiedzialności za świat i życie wspólnotowe;	T_W01, T_W06, T_W14
TMSzŚ_2	zna podstawowe zasady kształtujące życie wspólnotowe;	T_W11, T_W12
TMSzŚ_3	słuchacz zna historię oraz metody bioetyki, jak również z główne nurty uzasadnień bioetycznych;	T_W01, T_W13
TMSzŚ_4	umie aplikować zasady życia społecznego do konkretnych przestrzeni społecznych;	T_U08, T_U13, T_K06
TMSzŚ_5	umie wiązać teologię moralną z etyką polityczną, etyką biznesu czy etyką mediów;	T_U12, T_U13
TMSzŚ_6	umie prawidłowo interpretować i wyjaśniać zjawiska społeczne oraz wzajemne relacji między nimi.	T_U12, T_K07

4) Szczegółowy opis przedmiotu

Celem przedmiotu jest próba naukowego zrozumienia problemu: Jak żyć w Chrystusie w kontekście działania wspólnotowego? Przedmiotem teologii moralnej życia społecznego jest zatem sytuacja człowieka na płaszczyźnie społecznej w jej powiązaniu ze świętością. Ta kondycja społeczna wyraża się w zasadzie na trzech płaszczyznach, które ostatecznie nie mogą być ani rozdzielane, ani pomijane: płaszczyzna osobista (działalność poszczególnych osób w ich społecznym [wspólnotowym] zaangażowaniu), płaszczyzna instytucjonalna (sposób organizowania społeczeństwa, wspólnych struktur oraz instytucji), płaszczyzna kulturalna (zawiera w sobie pewne idee i pojęcia powszechne w społeczeństwie).

Zagadnienia szczegółowe:

1) Chrześcijańska postawa wobec świata. 2) Życie i zdrowie jako warunek wypełniania misji w świecie. 3) Zagadnienia bioetyczne. 4) Stosunek do dóbr materialnych i pracy. 5) Prawda w życiu indywidualnym i publicznym. 6) Chrześcijańska wizja społeczności (naród, państwo, wspólnoty międzynarodowe).

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
TMSzŚ_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Sprawdzenie wiadomości zdobytych w ramach wykładów i uzupełnionych o wskazaną literaturę podręcznikową oraz lekturę wskazanych dokumentów nauczania społecznego Kościoła.	TMSzŚ_1-4
TMSzŚ_P	Praca pisemna	Pisemna praca semestralna na zadany temat.	TMSzŚ_4-6

Ocena końcowa (TMSzŚ_Kn): TMSzŚ_Kn = 60% TMSzŚ_E + 40% TMSzŚ_P

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład prowadzący do zrozumienia chrześcijańskiej wizji życia wspólnotowego i zasad je	30	Samodzielne przyswojenie wiedzy, dotyczącej treści wykładów oraz pogłębienie jej przez wskazaną literaturę	30	TMSzŚ_E	2

	kształtujących.		przedmiotu.			
			Praca pisemna.	30	TMSzS_P	1
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	30	TMSzS_E	1
	Suma godzin:	30	Suma godzin:	90	Suma punktów:	4

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67

8) Zalecana literatura

Zagadnienia bioetyczne

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>Paweł VI, Encyklika „Humanae vitae”, 1968; Jan Paweł II, Encyklika „Veritatis splendor”, 1993; Jan Paweł II, Encyklika „Evangelium vitae”, 1995; Kongregacja Nauki Wiary, Deklaracja o eutanazji „Iura et bona”, 1980; Kongregacja Nauki Wiary, Instrukcja o szacunku dla rodzącego się życia ludzkiego i o godności jego przekazywania „Donum vitae”, 1987; Kongregacja Nauki Wiary, Instrukcja dotycząca niektórych problemów bioetycznych „Dignitas personae”, 2008; Papieska Rada „Cor Unum”, Niektóre kwestie etyczne odnoszące się do ciężko chorych i umierających (1981), w: W trosce o życie. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej, red. K. Szczygieł, Tarnów 1998, s. 437-452; Papieska Rada ds. Duszpasterstwa służby Zdrowia, Formacja kapłańska a duszpasterstwo służby zdrowia, 1990; Papieska Rada ds. Duszpasterstwa służby Zdrowia, Karta Pracowników Służby Zdrowia, Watykan 1995; Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1995; Papieska Akademia „Pro vita”, Deklaracja na temat wytwarzania i wykorzystywania naukowego i terapeutycznego ludzkich zarodkowych komórek macierzystych (2000), w: W trosce o życie. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej, red. J. Brusilo, t. 2, Tarnów 2012, s. 517-524; Papieska Akademia „Pro vita”, Komunikat dotyczący wprowadzenia do powszechnej sprzedaży na terenie Republiki Włoskiej pigułki wczesnoporonnej „Dzień po” (2000), 525-527.</p>	<p>Aramini M., Bioetyka dla wszystkich, tłum. L. Wyganowska, Kraków 2011; Bioetyka personalistyczna wobec wyzwań biomedycyny, red. Z. Wanat, Toruń 2011; Bołoz W., Życie w ludzkich rekach, Warszawa 1997; Bortkiewicz P., Tanatologia. Zarys problematyki moralnej, Poznań 2000; Dar ludzkiego życia. „Humanae vitae donum”. W dwudziestą rocznicę ogłoszenia encykliki „Humanae vitae”, red. K. Majdański, T. Styczeń, Lublin 1991; Dunn H.P., Etyka dla lekarzy, pielęgniarek i pacjentów, Tarnów 1997; Dziuba A.F., Służyć życiu, Niepokalanów 2012; Encyklopedia bioetyki. Personalizm chrześcijański. Głos Kościoła, red. A. Muszala, Radom 2005; Historia i przyszłość bioetyki, red. J. Brusilo, Kraków 2009; Irek W., Koniec czy początek. Szkice o godnym starzeniu się i umieraniu, Wrocław 2009; Jan Paweł II. Encyklopedia nauczania moralnego, red. J. Nagórny, K. Jeżyna, Radom 2005; Machinek M., Spór o status ludzkiego embrionu, Olsztyn 2007; Lucas R., Bioetyka dla każdego, Częstochowa 2005; Morciniec P., Służba początemu życiu służbą człowieczeństwu, Opole 1993; Morciniec P. Bioetyka personalistyczna wobec zwłok ludzkich, Opole 2009; Nagórny J., Wartość życia ludzkiego, Lublin 2009; Olejnik S., Etyka lekarska, Katowice 1994; Orzeszyna J., Teologiczno-moralny aspekt niepłodności w małżeństwie, Kraków 2005; Sawicki D., Moralność a „in vitro”. Ocena etyczna medycznie wspomaganego poczęcia człowieka, Łomża 2002; Sojka S., Chrześcijański sens cierpienia, Kraków 2011; Schokenhoff E., Etyka życia. Podstawy i nowe wyzwania, tłum. K. Glombik, Opole 2014; Slipko T., Granice życia. Dylematy współczesnej bioetyki, Warszawa 1988; Świętość ludzkiego życia. Wokół Instrukcji „Dignitas personae”, red. T. Reroń, Wrocław 2009; Warzeszak S., Przyjąć życie. Bioetyka w obronie człowieka, Niepokalanów 2008; Życie – dar nienaruszalny. Wokół encykliki „Evangelium vitae”, red. A. Młotek, T. Reroń, Wrocław 1995; Życie człowieka jako zobowiązujący dar, red. A. Skreczko, J. Zabielski, Białystok 2011.</p>

Zagadnienia społeczne

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>Sobór Watykański II, Konstytucja o Kościele w świecie współczesnym, w: Sobór Watykański II. Konstytucje. Dekrety. Deklaracje, Poznań 1968, s. 537-620; tenże, Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli, s. 78-86; Jan XXIII, Encyklika „Pacem in terris”, 1963; Jan Paweł II, Encyklika „Laborem exercens”, 1981; Jan Paweł II, Encyklika „Sollicitudo rei socialis”, 1987; Jan Paweł II, Encyklika „Centesimus annus”, 1991; Jan Paweł II, Encyklika „Veritatis splendor”, 1993; Jan Paweł II, Adhortacja apostołska „Christifideles laici”, 1989; Jan Paweł II, Przekroczyć próg nadziei, Lublin 1994; Instrukcja pastoralna „Communio et progressio”, 1971; Instrukcja „Aetatis novae”, 1992; Prasa, radio, telewizja, film w nauczaniu Kościoła. Antologia tekstów źródłowych, red. K. Klauza, Warszawa 1992; Nadzwyczajny Synod Biskupów z okazji dwudziestolecia Soboru Watykańskiego II. Dokument „Kościół kierowany przez Słowo Boże sprawuje tajemnicę Chrystusa dla zbawienia świata”, Wrocław 1986; Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 1995.</p>	<p>Buttiglione R., Chrześcijaństwo a demokracja, Lublin, 1993; Drożdż B., Posługa społeczna Kościoła. Studium pastoralne w świetle nauczania Kościoła, Legnica 2009; Czuba K., Katolickie podstawy etyki dziennikarskiej, Toruń 2007; Ekologia. Przesłanie moralne Kościoła, red. J. Nagórny, J. Gocko, Lublin 2002; Gocko J., Ekonomia i moralność. Poszukiwania teologiczno-moralne, Lublin 1996; Jan Paweł II. Encyklopedia nauczania społecznego, red. A. Zwoliński, Radom 2005; Ekologia. Przesłanie moralne Kościoła, red. J. Nagórny, J. Gocko, Lublin 2002; Jurczyk B., Ekologia-człowiek-Kościół. Antropologiczny wymiar kryzysu ekologicznego w ocenie Kościoła, Opole 2002; Marcol A., Korupcja. Problem społeczno-moralny, Opole 1992; Kościół a polityka, red. A. Worbs, Opole 2011; Mariański J., Kościół a współczesne problemy społeczno-moralne, Lublin 1992; Mroczkowski I., Chrześcijański lider biznesu, „Studia Nauk Teologicznych PAN”, 8 (2013) s. 107-117; Nagórny J., Posłannictwo chrześcijan w świecie, Lublin 1998; Przykazania kościelne dzisiaj, red. J. Nagórny, J. Gocko, Lublin 2001; Problemy współczesnego Kościoła, red. M. Rusecki, Lublin 1996; Reroń T., Mass media na usługach moralności chrześcijańskiej, Wrocław 2002; Skorowski H., Koral J., Świat u progu XXI wieku. Wybrane zagadnienia z problematyki międzynarodowej, Warszawa 2006; Wojna sprawiedliwa? Przesłanie moralne Kościoła, red. J. Nagórny, M. Pokrywka, Lublin 2003; Zaangażowanie chrześcijan w życiu społecznym, red. A. Marcol, Opole 1994; Zatraskany o człowieka i świat. Nauczanie etyczno-społeczne Jana Pawła II, red. H. Skorowski, Warszawa 2005.</p>

10. TEOLOGIA DUCHOWOŚCI

1) Kod efektów kształcenia: TDuch

2) Liczba punktów ECTS: 3

3) Zakładane efekty kształcenia

EK TDuch	Opis	EK kierunku
TDuch_1	Słuchacz zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną teologii duchowości;	T_W01, T_W07
TDuch_2	zna historię duchowości chrześcijańskiej, różnych form życia duchowego i mistyki chrześcijańskiej oraz ich powiązania z rozwojem cywilizacji;	T_W19, T_W12, T_W14, T_W18
TDuch_3	potrafi wskazać zależności między nurtami w teologii katolickiej, a rozwojem i różnymi formami życia duchowego;	T_U07, T_U08
TDuch_4	zna podstawowe zasady rozwoju duchowego człowieka oraz rozumie wpływ koncepcji antropologicznych na kształt życia duchowego człowieka;	T_W10, T_W18, T_U07
TDuch_5	zna oraz potrafi interpretować, uwzględniając kontekst historyczno-kulturowy, najważniejsze teksty mistrzów duchowości;	T_W15, T_U01, T_U02, T_U04
TDuch_6	potrafi prowadzić dialog ekumeniczny i międzyreligijny w zakresie duchowości;	T_U08, T_U09, T_U10
TDuch_7	jest świadom potrzeby rozwoju życia duchowego oraz kierownictwa duchowego; posiada własne doświadczenie w tym zakresie;	T_K01, T_K02, T_K07
TDuch_8	interesuje się współczesnymi formami życia duchowego.	T_K08

4) Opis przedmiotu

Przedmiot służy nabyciu wiedzy o specyfice i głównych nurtach duchowości chrześcijańskiej, a szczególnie katolickiej, oraz o rozwoju duchowym człowieka. Przedstawione zostaną w układzie historycznym różne formy życia duchowego oraz najważniejsze postacie i ich pisma. Przedmiot ma też na celu ukazanie słuchaczowi wielorakich powiązań i napięć, jakie zachodzą między duchowością chrześcijańską, a wszelkimi przejawami kultury. Takie studium ma przygotować słuchacza do prowadzenia twórczego dialogu w różnych kontekstach, tak wewnątrzchrześcijańskim, jak i międzyreligijnym oraz światopoglądowym.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
TDuch_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy nabytej w ramach wykładów oraz zadanej lektury.	TDuch_1-4
TDuch_P	Praca pisemna.	Weryfikacja umiejętności interpretacji tekstów mistrzów duchowości oraz ich praktycznego zastosowania.	TDuch_5, TDuch_8
TDuch_K	Wypowiedź ustna.	Nauka i sprawdzenie umiejętności formułowania tez w przedstawianym zakresie i prowadzenia merytorycznego dialogu.	TDuch_6-8

Ocena końcowa (TDuch_Kn): TDuch_Kn = 50% TDuch_E + 25% TDuch_P + 25% TDuch_K

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Systematyczny wykład problematyki, obejmujący specyfikę przedmiotową i metodologiczną teologii duchowości oraz rozwój historyczny duchowości chrześcijańskiej i wskazanie jej głównych nurtów.	8	Praca własna z lekturą obowiązkową oraz dodatkową, opracowanie treści wykładu.	20	TDuch_E	1,1
			Praca pisemna (interpretacja tekstów mistrzów duchowości, dawnych lub	20	TDuch_P	0,8

			współczesnych, aspekty praktyczne życia duchowego).			
Konwersatorium	Dyskusja problemów szczegółowych pojawiających się na zajęciach wszystkich typów w ramach przedmiotu, uporządkowana wg przydzielonych zadań.	7	Przygotowanie do wystąpienia ustnego.	20	TDuch_K	1,1
Suma godzin:		15	Suma godzin:	60	suma punktów:	3

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>A. Siemieniowski, <i>Do Ojca przez Chrystusa w Duchu Świętym. Wprowadzenie w teologię duchowości</i>, Wrocław 2007; J. Weismayer, <i>Pełnia życia</i>, Kraków 1993; C.A. Bernard, <i>Wprowadzenie do teologii duchowości</i>, Kraków 1996.</p> <p>Listy św. Ignacego Antiocheńskiego w: M. Starowieyski, <i>Piersi świadkowie</i>, Kraków 2010, s. 113-148; Sw. Franciszek, <i>Pisma</i>, Kraków 2015; Sw. Teresa z Avila, <i>Twierdza wewnętrzna</i>, Kraków 2006; Sw. Ignacy Loyola, <i>Ćwiczenia duchowne</i>, Kraków 2013; Tomasz a Kempis, <i>O naśladowaniu Chrystusa</i>, Warszawa 2015; Sw. Teresa z Lisieux, <i>Listy</i>, Kraków 2014; E. Stein, <i>Wiedza Krzyża</i>, Kraków 2005.</p>	<p>M. Eugeniusz od Dzieciątka Jezus, <i>Chcę widzieć Boga</i>, Kraków 1982; Id, <i>Jestem córką Kościoła</i>, Kraków 1984; M. Chmielewski, <i>Duc in altum</i>, Częstochowa 2005.</p> <p>Pr. zb., <i>Historia duchowości</i>, t. I-VI, Wyd. Homo Dei, Kraków 1998-2005.</p>

11. LITURGIKA

1) Kod efektów kształcenia: Lit

2) Liczba punktów ECTS: 5

3) Zakładane efekty kształcenia

EK Lit	Opis	EK kierunku
Lit_1	Śluchacz posiada wiedzę na temat liturgiki jako dyscypliny naukowej, zna jej działy i ich specyfikę oraz podstawową terminologię i definicje;	T_W01, T_W03, T_W07
Lit_2	zna historię, teologię i praktykę duszpasterską liturgii;	T_W07
Lit_3	rozumie genezę i znaczenie poszczególnych znaków liturgicznych (<i>signa sensibilia</i>) i elementów składowych liturgii (postawy, gesty, symbole, czynności i szaty liturgiczne);	T_W07
Lit_4	zna źródła liturgii i liturgiki oraz teologiczne metody interpretacji różnych elementów liturgii (obrzędy, teksty, elementy naturalno-symboliczne);	T_W15
Lit_5	zna zasady, reguły i sposoby oddziaływania duszpasterstwa liturgicznego;	T_W08, T_W12
Lit_6	rozumie kulturotwórczą rolę liturgii;	T_W14, T_W17, T_W18
Lit_7	umie powiązać ze sobą różne aspekty wiedzy o liturgii Kościoła i o liturgice, popularyzować je i przekazywać w określonej formie;	T_U01, T_U06
Lit_8	ma świadomość znaczenia liturgii, jej inności w stosunku do pozostałych form pobożności;	T_K04
Lit_9	ma potrzebę rozwijania osobistego życia liturgicznego i wspomagania takiego rozwoju u innych osób;	T_K02, T_K05

4) Opis przedmiotu

Przedmiot LITURGIKA jest podzielony na 5 traktatów:

Zagadnienia wstępnie wprowadzają słuchaczy w następujące zagadnienia: 1) pojęcie i natura liturgii; 2) pojęcie i przymioty kultu; 3) prawo liturgiczne; 4) język liturgiczny; 5) źródła liturgiczne; 6) znak i symbol w liturgii; 7) liturgia a pobożność ludowa; 8) historia liturgii.

Liturgia godzin: 1) publiczna modlitwa Kościoła w starożytności chrześcijańskiej; 2) powstanie Breviarza Rzymskiego; 3) reforma modlitwy Kościoła i jej etapy; 4) prace redakcyjne nad posoborową księgą Liturgia Godzin; 5) poszczególne godziny w Liturgii Godzin; 6) sposoby celebracji liturgii godzin.

W wykładach z „**Roku Liturgicznego**” (Liturgia i czas) słuchacz wprowadzany jest: 1) w naturę i teologię całego roku liturgicznego, poszczególnych jego okresów i dni liturgicznych; 2) w uroczystości i święta Pańskie w roku liturgicznym; 3) w obchody ku czci NMP i świętych.

W ramach wykładów z „**Eucharystii**” słuchacz wprowadzany jest w następujące tematy: 1) historia liturgii Eucharystii; 2) teologia liturgii Eucharystii; 3) obrzędy Eucharystii; 4) formy celebracji Eucharystii; 5) podstawy i formy kultu Eucharystii poza Mszą świętą.

W ramach wykładów z „**Sakramentów i sakramentaliów**” słuchacz zapoznaje się z następującymi zagadnieniami: 1) pontyfikał i rytuał; 2) historia i teologia celebracji poszczególnych sakramentów i sakramentaliów; 3) obrzędy i duszpaństwo poszczególnych sakramentów i sakramentaliów; 4) pogrzeb chrześcijański; 5) błogosławieństwa.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
Lit_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o wygłoszone wykłady, przestudiowane dokumenty Kościoła oraz wskazane w sylabusie podręczniki. Weryfikacja stosunku słuchacza do liturgii.	Lit_1-7, Lit_8-9
Lit_Ko	Ustne lub pisemne kolokwium.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o wygłoszone wykłady, przestudiowane dokumenty Kościoła oraz wskazane w sylabusie podręczniki.	Lit_1-7, Lit_8-9

Oceny końcowe (Lit_Kn):

- dla T7_02_1N: Lit_Kn = Lit_Ko

- dla T7_02_3N: Lit_Kn = Lit_E

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Bezpośredni przekaz określonej wiedzy z zakresu liturgiki.	2×15 = 30	Opanowanie treści zawartej we wskazanym podręczniku i wybranej literaturze uzupełniającej, jak też przestudiowanie stosownych do wykładu dokumentów Kościoła.	2×30 = 60	Lit_E / Lit_Ko	3,6
			Bezpośrednie przygotowanie do kolokwium i egzaminów.	2×30 = 60	Lit_E / Lit_Ko	2,4
Suma godzin:		30	Suma godzin:	120	Suma punktów:	6

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Nadolski B., <i>Liturgika</i> , t.1, <i>Liturgika fundamentalna</i> , Poznań 2012; Nadolski B., <i>Liturgika</i> , t.2 <i>Liturgia i czas</i> , Poznań 2012; Nadolski B., <i>Liturgika</i> , t.3 <i>Sakramenty. Sakramentalia. Błogosławieństwa</i> , Poznań 2012; Nadolski B., <i>Liturgika</i> , t.4. <i>Eucharystia</i> , Poznań 2012; Nadolski B., <i>Wprowadzenie do liturgii</i> , Kraków 2004; Kunzler M., <i>Liturgia Kościoła</i> , Poznań 1999; Sobeczko H. (red.), <i>Mirabile laudis canticum. Liturgia godzin: dzieje i teologia</i> , Opole 2008; Swierzawski W., (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 1, <i>Fundamentalne rzeczywistości liturgii</i> , Zawichost-Kraków-Sandomierz 2012; Swierzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 2, <i>Historia liturgii</i> , Zawichost-Kraków-Sandomierz 2012; Swierzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 3, <i>Msza święta</i> , Kraków 1993; Swierzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 4, <i>Sakramenty i sakramentalia</i> , Zawichost-Kraków-Sandomierz 2013; Swierzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 5, <i>Liturgia uświęcania czasu</i> , Kraków 1984; Swierzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 6, <i>Rok</i>	Czerwik S., <i>Wprowadzenie do Konstytucji o liturgii świętej</i> , w: <i>Sobór Watykański II. Konstytucje, Dekrety, Deklaracje</i> , Poznań 2002, s. 25-47; Stefański J., <i>Liturgia dla każdego</i> , Gniezno 1995; Kwiatkowski D., <i>Liturgika. Materiały do ćwiczeń dla słuchaczy teologii</i> , Poznań 2003; Janiec Z., <i>Liturgia dla wszystkich</i> , Sandomierz 2005; Nadolski B., <i>W drodze do liturgii</i> , Poznań 1998; Marini P., <i>Liturgia i piękno</i> , Pelplin 2007; Janicki J., <i>U początków liturgii Kościoła</i> , Kraków 2002; Sobeczko H.J., <i>Zgromadzeni w imię Pana. Teologia znaku zgromadzenia liturgicznego</i> , Opole 1999; Konecki K., <i>Rok liturgiczny i Kalendarz w reformie Soboru Watykańskiego II</i> , Toruń 2010; Cz. Krakowiak, <i>Koncelebracja liturgii mszy świętej i sakramentów</i> , Sandomierz 2014; Cz. Krakowiak, <i>Wielki Post w liturgii Kościoła i pobożności ludowej</i> ,

liturgiczny, Zawichost-Kraków-Sandomierz 2013; Świerzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 6, <i>Historia liturgii</i> , Zawichost-Kraków-Sandomierz 2012; Świerzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 7, <i>Sztukaw liturgii</i> , Kraków 1996; Świerzawski W. (red.), <i>Misterium Christi</i> , t. 8, <i>Formacja liturgiczna</i> , Zawichost-Kraków-Sandomierz 2013; Ratzinger J., <i>Duch liturgii</i> , Poznań 2002.	Sandomierz 2006; Cz. Krakowiak, <i>Adwent w liturgii kościoła i pobożności ludowej</i> , Sandomierz 2006 ; Cz. Krakowiak, <i>Sakramentalia i błogosławieństwa w liturgii Kościoła</i> , Lublin 2015 ; Cz. Krakowiak, <i>Sanktuaria i pielgrzymki. Teologia, liturgia i pobożność ludowa</i> , Lublin 2016 ; Cz. Krakowiak, <i>Sakrament bierzmowania w reformie liturgii II Soboru Watykańskiego</i> , Lublin 2012; Cz. Krakowiak, <i>Sakramenty w życiu chrześcijanina</i> , Lublin 2013; Cz. Krakowiak, <i>Eucharystia w parafii. Teologia i praktyka pastoralna</i> , Lublin 2014; B. Migut, <i>Teologia liturgiczna szkoły rzymskiej</i> , Lublin 2007. Cz. Krakowiak, <i>Katechumenat chrzcielny dorosłych w Kościele posoborowym</i> , Lublin 2003.
--	---

12. SEMINARIUM DYPLOMOWE

1) Kod efektów kształcenia: SDypl

2) Liczba punktów ECTS: 5

3) Zakładane efekty kształcenia

EK SNauk	Opis	EK kierunku
SDypl _1	Słuchacz umie określić problem badawczy dla zdefiniowana tematu pracy dyplomowej oraz przygotowania jej planu;	T_U17
SDypl _2	umie przygotować dłuższą pracę pisemną na wybrany temat;	T_U17
SDypl _3	posiada zdolność współdziałania z promotorem i uczestnikami seminarium;	T_K03
SDypl _4	posiada zdolność planowania pracy w zależności od własnych zainteresowań, możliwości i potrzeb;	T_K04
SDypl _5	rozwija swoje zainteresowania osiągnięciami naukowymi w zakresie zagadnień poruszanych w ramach seminarium.	T_K08

4) Opis przedmiotu

Celem SEMINARIUM DYPLOMOWEGO jest pomoc słuchaczom w przygotowaniu pracy dyplomowej. Słuchacz podczas ostatniego semestru studiów wybiera jedno z dostępnych seminariów dyplomowych, w czasie którego we współpracy z prowadzącym (promotorem) podejmuje działania w celu wyboru odpowiedniego tematu pracy, opracowania jej planu oraz aparatu naukowego (wykazy skrótów, spisy treści, przypisy, bibliografia itd.) oraz przygotowania jej tekstu. Po napisaniu pracy promotor wystawia na piśmie ocenę za pracę wraz z krótkim uzasadnieniem. Oczekiwana objętość pracy dyplomowej powinna wahać się od 20 do 40 stron.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
SDypl_praca	Praca dyplomowa.	Ocena promotora za pracę dyplomową.	SDypl _1-5

Oceny końcowe (SDypl_Kn): SDypl_praca.

6) Formy prowadzenia zajęć

Nazwa	Forma prowadzenia zajęć		Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Konwersatorium	Prowadzący w formie konwersatorium przekazuje wiedzę z zakresu metodologii i metodyki pracy naukowej.	2	Praca ze wskazaną literaturą poszerzającą wiedzę z zakresu metodyki pisania prac dyplomowych.	10	SDypl_praca	0,5

Prezentacja	Poszczególni słuchacze przedstawiają wyniki swoich badań w formie prezentacji.	10	Przygotowanie w postaci prezentacji fragmentarycznego sprawozdanie z wyników prowadzonych badań.	10		0,8
Dyskusja	Dyskusja dotycząca formalnych i merytorycznych aspektów pracy naukowej prowadzona głównie w oparciu o materiały i wyniki badań prezentowane przez poszczególnych słuchaczy.	3				0,1
Praca			Przygotowanie pracy pisemnej na wybrany temat spełniająca wymogi pracy dyplomowej.	90		3,6
Suma godzin:		15	Suma godzin:	110	Suma punktów:	5

8) Sposób oceniania (zob. niżej s. 67):

- oceny dwuwartościowe (dotyczy zaliczenia semestralnego);
- oceny wielowartościowe (dotyczy oceny końcowej za pracę dyplomową).

9) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Wenz W., Czapięga A., Papciak K., <i>Wokół metodologii i metodyki pracy naukowej. Zagadnienia wybrane nie tylko dla rozpoczynających pisanie pracy magisterskiej</i> , Rozprawy naukowe i opracowania Katedry Prawa Kanonicznego 2, Wrocław 2007; oraz inna wskazana przez prowadzącego.	Wskazana przez prowadzącego.

B. Moduł 2: KATECHETYKA

OGÓLNY OPIS MODUŁU

Nazwa modułu (pol.)	KATECHETYKA
Nazwa modułu (ang.)	CATECHETICS
Język wykładowy	język polski
Łączna liczba punktów ECTS / godz.:	21 / 120 (zajęcia) + 412 (praca własna) = 532 godz.

Propozycja rozkładu przedmiotów na lata i semestry studiów

Przedmiot	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
Katechetyka fundamentalna [W]	15	3,0	1	1	Zo	T7_03_1N
Katechetyka materialna [W]	15	3,0	1	2	Zo	T7_03_2N
Katechetyka: katechetyczne aspekty prawa edukacyjnego [W]	15	2,0	2	4	Zo	T7_03_8N
Katechetyka: metodyka katechezy przedszkolnej [C+W]	8+7	1,0	2	4	Zo	T7_03_4N
Katechetyka: metodyka katechezy szkoły podstawowej [C+W]	15+1 5	6,0	2	3	Zo	T7_03_5N
Katechetyka: metodyka katechezy gimnazjalnej [C+W]	15+1 5	6,0	2	4	Zo	T7_03_6N
	120	21				

Katechetyka przygotowuje słuchaczy do wykonywania zawodu nauczyciela religii. To przygotowanie wymaga zarówno zdobycia gruntownej wiedzy, jak i przeprowadzeniu wielu ćwiczeń praktycznych. Program zmierza do uwrażliwienia słuchaczy na zasadnicze problemy katechetyczne. Poszczególne części przedmiotu odpowiadają systemowi szkolnictwa w Polsce.

OPIS PRZEDMIOTÓW MODUŁU 2: KATECHETYKA

1. KATECHETYKA (FUNDAMENTALNA, MATERIALNA, KATECHETYCZNE ASPEKTY PRAWA EDUKACYJNEGO)

1) Kod efektów kształcenia: Kat

2) Liczba punktów ECTS: 8

3) Zakładane efekty kształcenia

EK	Opis	EK kierunku
Kat_1	Słuchacz ma wiedzę na temat katechetyki jako nauki i jej miejsca wśród innych dyscyplin teologicznych; zna podstawowe pojęcia katechetyczne;	T_W03, T_W07, TP_W01
Kat_2	zna historię katechezy, współczesne kierunki katechetyczne;	T_W07, T_W16, TP_W02, T_W04
Kat_3	zna nauczanie Kościoła na temat natury katechezy i jej znaczenia w realizacji misji	T_W08, T_W11, T_W15

	Kościola;	
Kat_4	zna podstawowe zagadnienia dotyczących celów, form, zadań, treści i źródeł katechezy;	T_W10, T_W11, TP_W06
Kat_5	zna organizacyjne form kształcenia religijnego oraz prawne aspekty funkcjonowania katechezy w polskim systemie szkolnictwa;	TP_W07, TP_W11, TP_W12
Kat_6	zna programy katechetyczne;	T_W07
Kat_7	umie opracować i wdrażać przedmiotowy system oceniania z religii;	TP_W10, TP_U07
Kat_8	umie zaplanować drogę awansu zawodowego;	TP_W12, TP_U10, TP_K04
Kat_9	jest świadom znaczenia katechezy dla rozwoju życia religijnego chrześcijan;	T_K07, TP_K01, TP_K07
Kat_10	jest świadom znaczenia katechezy dla powstania i rozwoju kultury.	T_K10

4) Opis przedmiotu

Moduł KATECHETYKA jest podzielony na 3 części wykładowe:

- katechetyka fundamentalna (T7_03_1N)
- katechetyka materialna (T7_03_2N)
- katechetyczne aspekty prawa edukacyjnego (T7_03_8N)

KATECHETYKA FUNDAMENTALNA ma za zadanie zapoznać słuchacza z następującymi zagadnieniami: 1) pojęcie katechezy; 2) geneza i struktura katechetyki jako nauki i jej ewolucja, miejsce katechetyki wśród nauk teologicznych; 3) dokumenty katechetyczne Kościoła; 4) historia katechezy i katechizmów; 5) natura katechezy; 6) cele katechezy; 7) formy katechezy; 8) istotne wymiary katechezy; 9) współczesne kierunki i modele katechezy; 10) programy katechezy.

KATECHETYKA MATERIALNA prezentuje następujące zagadnienia: 1) Pismo Święte w katechezie; 2) liturgia w katechezie; 3) moralny wymiar katechezy; 4) eklezjalny wymiar katechezy.

KATECHETYCZNE ASPEKTY PRAWA EDUKACYJNEGO. Wykładowca zaznajamia słuchaczy z następującymi zagadnieniami: 1) nauczanie religii w szkołach europejskich; 2) zarys historii katechezy w Polsce; 3) dokumenty i zasady regulujące nauczanie religii w szkole oraz kwalifikacje nauczycieli religii.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
Kat_Ko	Kolokwium ustne lub pisemne.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów oraz wskazaną w sylabusie literaturę.	Kat_1-10

Oceny końcowe (Kat_Kn): Kat_E

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Bezpośredni przekaz określonej wiedzy stanowiącej przedmiot katechetyki fundamentalnej, materialnej, szczegółowej oraz katechetycznych aspektów prawa edukacyjnego.	45	Praca ze wskazaną literaturą uzupełniającą.	95	Kat_E / Kat_Ko	5,6
			Bezpośrednie przygotowanie do kolokwium.	65		2,6
Suma godzin:		45	Suma godzin:	160	Suma punktów:	8

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
KATECHETYKA FUNDAMENTALNA: Jan Paweł II, <i>Adhortacja Catechesi tradendae</i> , 1979; Konferencja Episkopatu Polski, <i>Dyrek-</i>	F. Blachnicki, <i>Katechetyka fundamentalna</i> , Lublin 1970; R. Chałupniak i inni (red.),

<p><i>torium Katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce</i>, Kraków 2001; Kongregacja ds. duchowieństwa, <i>Dyrektorium Ogólne o Katechizacji</i>, Poznań 1997; E. Alberich, <i>Katecheza dzisiaj</i>, Warszawa 2003; J. Doppke, <i>Katechizacja w Polsce 1945-1990</i>, Pelplin 1998; M. Korgul, <i>Wybrane aspekty katechezy integralnej w Directorium Catechisticum Generale (1997)</i>, „Perspectiva” 2 (2002) nr 1, s. 213-230; M. Majewski, <i>Pedagogiczno-dydaktyczne wartości katechezy integralnej</i>, Kraków 1995; M. Majewski, <i>Fundamentalne problemy katechetyki</i>, Lublin 1981; M. Majewski, <i>Tożsamość katechezy integralnej</i>, Kraków 1995; Z. Marek, <i>Podstawy i założenia katechetyki fundamentalnej</i>, Kraków 2007; R. Murawski, <i>Historia katechezy, cz. 1 - Katecheza w pierwszych wiekach</i>, Warszawa 2011; R. Murawski, <i>Historia katechezy, cz. II, t. I, Katecheza w średniowieczu</i>, Warszawa 2015; T. Panuś, <i>Główne kierunki katechetyczne XX wieku</i>, Kraków 2001; J. Sala (red.), <i>Historia katechezy i katecheza fundamentalna</i>, Tarnów 2003; <i>Katecheza Kościoła w świetle Dyrektorium Ogólnego o Katechizacji</i>, [praca zbiorowa], Kraków 1999.</p> <p>KATECHETYKA MATERIALNA: M. Majewski (red.), <i>Podstawowe wymiary katechezy</i>, Kraków 1991; J. Stala (red.), <i>Zagadnienia katechetyki materialnej</i>, Tarnów 2011; B. Twardzicki, <i>U źródeł treści katechezy</i>, Przemysł 2011.</p> <p>PRAWO SZKOLNE: Konstytucja RP; Konkordat pomiędzy Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską; Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty; Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela; Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach; Wybrane zagadnienia z katechetyki. Red. J. Stala. Tarnów 2003.</p>	<p><i>Wokół katechezy posoborowej</i>, Opole 2004; J. Charytański, <i>W kręgu zadań i treści katechezy</i>, Kraków 1992; M. Majewski, <i>Katecheza antropologiczna na tle współczesnych tendencji katechetycznych</i>, Lublin 1977; M. Majewski, <i>Spotkania katechezy z teologią</i>, Kraków 1995; M. Majewski, <i>Zagadnienia metodologiczne katechetyki</i>, Kraków 1988; A. Offmański, <i>W kierunku katechezy ewangelizacyjnej</i>, Szczecin 2000; T. Panuś <i>Zasada chrystocentryzmu i jej realizacja w polskiej katechizacji</i>, Kraków 2010.</p> <p>PRAWO SZKOLNE: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli.</p>
---	--

2. KATECHETYKA: METODYKA (dla poszczególnych etapów edukacyjnych)

1) Kod efektów kształcenia: KatM

2) Liczba punktów ECTS: 13

3) Zakładane efekty kształcenia

EK KatM	Opis	EK kierunku
KatM_1	Słuchacz zna teoretyczne i praktyczne zagadnienia dotyczące szkolnego nauczania religii na kolejnych etapach edukacyjnych (dokumenty Kościoła, programy, podręczniki, korelacja z innymi przedmiotami);	T_W12, T_W19, TP_W01, TP_W04
KatM_2	zna podstawowe zagadnienia z dziedziny metodyki szkolnego nauczania religii na poszczególnych etapach edukacji;	TP_W10
KatM_3	umie metodycznie obserwować jednostkę katechetyczną (lekcję religii), szczegółowo ją omówić, samodzielnie sporządzić arkusz obserwacji i ocenić;	TP_U01, TP_U02, TP_U03
KatM_4	umie zaplanować istotne elementy jednostki lekcyjnej;	TP_U07
KatM_5	umie samodzielnie przygotować konspekty lekcji religii, posługując się podręcznikami metodycznymi dla nauczyciela, podręcznikami dla ucznia oraz innymi pomocami dydaktycznymi dla poszczególnych etapów edukacyjnych;	T_U01, T_U06, T_U14, T_U16, T_U18, TP_U02, TP_U04, TP_U07
KatM_6	umie samodzielnie przeprowadzić lekcję religii na poszczególnych etapach edukacyjnych;	TP_U06, TP_U08, TP_U09
KatM_7	posiada świadomość znaczenia katechezy dla rozwoju życia religijnego chrześcijan i kierując się nią jest przekonany o potrzebie merytorycznego i metodycznego przygotowania do posługi katechetycznej.	T_K07, TP_K01, TP_K06, TP_K07

4) Opis przedmiotu

KATECHETYKA: METODYKA jest podzielona na 3 części wykładowo-ćwiczeniowe odpowiadające trzem etapom edukacyjnym:

- metodyka katechezy przedszkolnej (T7_03_4N)
- metodyka katechezy szkoły podstawowej (T7_03_5N)
- metodyka katechezy gimnazjalnej (T7_03_6N)

Celem przedmiotu jest przygotowanie słuchaczy do prowadzenia lekcji religii w szkole na poziomach edukacyjnych od przedszkola do szkół gimnazjalnych i zawodowych. Słuchacz powinien zapoznać się z problematyką katechezy dzieci i młodzieży na tych etapach edukacyjnych, poznać obowiązujące programowe dokumenty katechetyczne Kościoła. Powinien zdobyć umiejętność tworzenia arkuszy obserwacji oraz konspektów lekcji religii dla poszczególnych etapów katechetycznych oraz właściwego stosowania metod nauczania i środków dydaktycznych. Powinien umieć obserwować i przeprowadzić lekcję religii na wskazanych wyżej etapach edukacyjnych.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
KatM_Ko	Ustne lub pisemne kolokwium.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów oraz wskazaną w sylabusie literaturę.	KatM_1, KatM_2
KatM_D	Omówienie przeprowadzonych lekcji.	Oceniana jest aktywność słuchaczy w dyskusji prowadzonej nad wystąpieniami innych.	KatM_3
KatM_P	Praca pisemna.	Przygotowanie konspektu katechezy i arkusza obserwacji.	KatM_3-5
KatM_U	Wystąpienie ustne (przeprowadzenie lekcji religii).	Wystąpienie ustne wykazujące umiejętność samodzielnego prowadzenia jednostki lekcyjnej lub spotkania grupy katechetycznej.	KatM_5-7

Oceny końcowe (KatM_Kn): $KatM_{Kn} = 40\% KatM_{Ko} + 60\% (KatM_P + KatM_D + KatM_U)$

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Bezpośredni przekaz określonej wiedzy stanowiącej przedmiot metodyki katechezy na poszczególnych etapach edukacyjnych.	1×7 + 2×15 = 37	Praca ze wskazaną literaturą uzupełniającą dla samodzielnego przyswojenia wiedzy odnośnie zagadnień podstawowych oraz tekstów poszerzających wiedzę.	3×28 = 84	KatM_Ko	4,8
			Bezpośrednie przygotowanie do kolokwium.	3×28 = 84	KatM_Ko	3,4
Ćwiczenia	Obserwacja lekcji religii, przygotowanie i przeprowadzenie lekcji religii na podstawie opracowanego konspektu. Omówienie obserwacji i przeprowadzonych lekcji.	1×8 + 2×15 = 38	Przygotowanie arkuszy obserwacji i konspektów. Praca z podręcznikami. Przygotowanie pomocy dydaktycznych.	3×28 = 84	KatM_U KatM_D	4,8
Suma godzin:		75	Suma godzin:	252	Suma punktów:	13

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
J. Bagrowicz, <i>Edukacja religijna współczesnej młodzieży. Źródła i cele</i> , Toruń 2000; A. Długosz, <i>Jak przygotowywać i oceniać katechezę</i> , Częstochowa 1997; M. Korgul, <i>Dydaktyka dla katechetów</i> , Swidnica 2014; M. Korgul, <i>Pluralizm metodyczny</i> . W: Radosław Chałupniak, Jan Kochel, Jerzy Kostorz, Waldemar Spyra (red.), <i>Wokół katechezy posoborowej</i> . Księga pamiątkowa dedykowana księdzu biskupowi Gerardowi Kuszowi, Opole 2004 s. 327-330; M. Korgul, <i>Uwarunkowania metodyki katechezy dzieci</i> . W: <i>Katecheza dzieci</i> . Red. M. Zajac.	Z. Barciński, J. Wójcik, <i>Metody aktywizujące w katechezie</i> , cz. I - Lublin 1998, cz. II - Lublin 1999, cz. 3 - Lublin 2000; A. Długosz <i>Wprowadzenie do dydaktyki biblijnej</i> , Kraków 2000; K. Konarzewski, <i>Sztuka nauczania</i> , Warszawa 1994; S. Kulpaczyński, <i>Katechetyczna dydaktyka modlitwy</i> , Lublin 1989; Cz. Kupisiewicz, <i>Dydaktyka ogólna</i> , Warszawa 2000; W. Okoń,

Lublin 2009 s. 39-70; S. Kulpaczyński (red.), *Katecheza młodzieży*, Lublin 2003; Z. Marek, *Wychować do wiary. Zagadnienia wychowania religijnego dziecka w wieku przedszkolnym*, Kraków 1996; P. Mąkosa, *Katecheza młodzieży gimnazjalnej w Polsce. Stan aktualny i perspektywy rozwoju*. Lublin 2009; R. Murawski (red.), *Teoretyczne założenia katechezy młodzieżowej*, Warszawa 1989; J. Stala (red.), *Katechetyka szczegółowa*, Tarnów 2003; M. Zając (red.), *Katecheza dzieci*, Lublin 2009.

Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Warszawa 1987; R. Podpora, *Pomoce audiowizualne w katechezie*, Lublin 1997; J. Stala, *Dydaktyka katechezy*, Tarnów 2004; J. Szpet, *Dydaktyka katechezy*, Poznań 1999; M. Snieżyński, *Efektywność kształcenia*, Kraków 1992.

C. Moduł 3: PRZYGOTOWANIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

OGÓLNY OPIS MODUŁU

Nazwa modułu (pol.)	PRZYGOTOWANIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE
Nazwa modułu (ang.)	PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGIC INSTRUCTION
Język wykładowy	język polski
Składniki modułu (przedmioty)	PSYCHOLOGIA DYDAKTYKA OGOLNA PEDAGOGIKA PRAKTYKA SZKOLNA W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM
Łączna liczba punktów ECTS/godz. (zajęć + praca własna słuchacza):	32 / 180 (zajęć) + 630 (praca własna) = 810

Moduł łączy przedmioty należące do tzw. nauk społecznych. Odgrywa on istotną rolę w przygotowaniu słuchaczy teologii do wykonywania zawodu nauczyciela dając im podstawową wiedzę psychologiczno-pedagogiczną.

Zajęcia z **psychologii** mają zaznajomić słuchaczy z głównymi kierunkami w tej dziedzinie wiedzy oraz ułatwić zrozumienie siebie i innych osób. Mają one z jednej strony pomagać w ukształtowaniu dojrzałej osobowości kandydatów do różnych form pracy w Kościele, szczególnie w posłudze katechetycznej oraz stanowić pomoc w realizowaniu skutecznej pracy dydaktyczno-wychowawczej z osobami na różnych etapach rozwoju.

Zadaniem **pedagogiki** jest wprowadzenie do zagadnień współczesnego wychowania z uwzględnieniem nauczania Kościoła na ten temat (soborowa „Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim”), które postuluje zapewnienie wszystkim ludziom prawa do naturalnego rozwoju osobowości, a ochrzczonym prawa do wychowania chrześcijańskiego.

Propozycja rozkładu przedmiotów na lata i semestry studiów

Przedmiot	Ć/K/L/S	W	P	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
PSYCHOLOGIA:									
Psychologia ogólna [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T4_01_1N
Psychologia osobowości [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T4_01_2N
Psychologia rozwojowa i wychowawcza [C+W]	10	20	0	30	6,0	1	1	E	T4_01_3N
DYDAKTYKA OGÓLNA [W]	0	30	0	30	6,0	1	2	E	T7_04_1N
PEDAGOGIKA:									
Pedagogika, cz. 1 [C+W]	15	15	0	30	6,0	1	2	E	T4_02_1N
Pedagogika, cz. 2 [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T4_02_2N
Pedagogika specjalna [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T9_05_4N
PRAKTYKA SZKOLNA W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM [P]	0	0	30	30	2,0	1	1 lub 2	Z	T7_04_5
	25	125	30	180	32				

OPIS PRZEDMIOTÓW MODUŁU 3: PRZYGOTOWANIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

1. PSYCHOLOGIA

1) Kod efektów kształcenia:

- Psychologia ogólna: PsyOg;
- Psychologia osobowości: PsyOs;
- Psychologia rozwojowa i wychowawcza: PsyRozW;

2) Liczba punktów ECTS: 12

a. PSYCHOLOGIA OGÓLNA

3) Zakładane efekty kształcenia

EK PsyOg	Opis	EK przedmiotu
PsyOg_1	Słuchacz ma podstawową wiedzę z zakresu psychologii;	TP_W01, TP_W02, TP_W03, TP_U04
PsyOg_2	posiada umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w praktycznym, codziennym działaniu: potrafi analizować przyczyny i przebieg swoich zachowań i konkretnych procesów poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych;	TP_W02, TP_W03
PsyOg_3	posiada umiejętność komunikowania się przy użyciu różnych metod i technik z osobami będącymi podmiotami działalności wychowawczej;	TP_W10, TP_U06
PsyOg_4	rozumie pojęcie religijności; zna mechanizmy i uwarunkowania rozwoju religijnego; potrafi operacjonalizować pojęcia religijne (przekładać je na język badań).	TP_U02, TP_K01

4) Szczegółowy opis przedmiotu

1. Wprowadzenie do psychologii - zagadnienia ogólne: Źródła wiedzy o człowieku. Przedmiot i zadania psychologii ogólnej. Psychologia a inne nauki. Psychologia ogólna a inne działy psychologii. Współczesne metody badań psychologicznych.
2. Biologiczne mechanizmy zachowania: Budowa i funkcje układu nerwowego. Lokalizacja funkcji psychicznych w mózgu. Wpływ układu wydzielania wewnętrznego na zachowanie człowieka.
3. Życie uczuciowe człowieka: Ogólna charakterystyka, cechy i klasyfikacja. Rozwój i kształtowanie uczuć. Kryteria dojrzałej uczuciowości wg W. Menningera i innych autorów.
4. Człowiek w procesie poznawania: Wrażenia, spostrzeżenia, wyobrażenia, uwaga, pamięć i myślenie. Inteligencja wg Howarda Gardnera.
5. Działanie ludzkie: Podstawowe cechy i zasadnicze rodzaje ludzkiego działania. Podmiotowe uwarunkowanie działania. Motywacja działania. Elementy procesu działania i jego zaburzenia.
6. Społeczny kontekst funkcjonowania człowieka: Postawy – ich struktura i kształtowanie. Uwarunkowania życia społecznego: role społeczne, stereotypy, zmiany społeczne. Niektóre społeczności ludzkie: tłum, naród, rodzina, praca. Osobowość społeczna.
7. Jednostka w grupie: Cele i normy grupowe. Struktury grupowe. Kierowanie grupą. Grupa a wspólnota religijna. Sekty religijne. Kościół wobec sekt.
8. Człowiek jako istota religijna: Źródła religijności. Osobowość religijna. Funkcje religijności. Doświadczenie religijne.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia przedmiotu

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
PsOg_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy i umiejętności w oparciu o treść wykładów i wskazaną w sylabusie literaturę.	PsOg_1-4
Ocena końcowa (PsOg_Kn) = PsOg_E			

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład wprowadzający w problematykę psychologii ogólnej.	15	Praca z podręcznikiem i wskazanymi opracowaniami monograficznymi dotyczącymi omawianych zagadnień.	45	PsOg_E	2,4
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	15	PsOg_E	0,6
Suma godzin:		15	Suma godzin:	60	Suma punktów:	3

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2)– zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura dla realizacji efektów kształcenia dla PsOg

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Hall C.S., Lindzey G. (1990), <i>Teorie osobowości</i> , Warszawa. Hartley P. (2000), <i>Komunikacja w grupie</i> , Poznań. Jagiello A. (1995). <i>Zycie uczuciowe człowieka</i> . W: J. Makselon (red.), <i>Psychologia dla teologów</i> . Kraków: Wydaw. Naukowe PAT, s. 81–108. Jagiello A. (1995). <i>Człowiek w procesie poznawania</i> . W: J. Makselon (red.), <i>Psychologia dla teologów</i> . Kraków: Wydaw. Naukowe PAT, s. 109–146. Jagiello A. (1995). <i>Działanie ludzkie</i> . W: J. Makselon (red.), <i>Psychologia dla teologów</i> . Kraków: Wydaw. Naukowe PAT, s. 147–175. Kozielecki J. (1995), <i>Koncepcje psychologiczne człowieka</i> , Warszawa. Strelau J. (red.), (2008), <i>Psychologia. Podręcznik akademicki. T. 2. Psychologia ogólna</i> , GWP, Gdańsk. Zimbardo Ph.G., Ruch F.L., (1994), <i>Psychologia i życie</i> . Warszawa.	Bielecki J. (1986), <i>Wybrane zagadnienia psychologii</i> . ATK, Warszawa 1986. Chlewiński Z. (1991), <i>Dojrzałość: osobowość, sumienie, religijność „W drodze”</i> , Poznań Makselon J. (red.), (1995), <i>Psychologia dla teologów</i> , Kraków. Mietzel, G. (2003), <i>Wprowadzenie do psychologii</i> , GWP, Gdańsk. Oyster C.K., (2002), <i>Grupy</i> , Poznań 2002. Szewczyk W. (2002) <i>Rozumieć siebie i innych. Zarys psychologii</i> . Tarnów, Biblos. Tarnowski J., (1987), <i>Z tajemnic naszego „Ja”</i> . Poznań.

b. PSYCHOLOGIA OSOBOWOŚCI

3) Zakładane efekty kształcenia

EK PsOg	Opis EK	EK kierunku
PsOs_1	Słuchacz ma podstawową wiedzę z zakresu psychologii, zna teorie osobowości i ich uwarunkowania;	T_W12, TP_W01, TP_W03
PsOs_2	zna podstawowe elementy osobowości (popędy, potrzeby, motywy, wartości, temperament i charakter) oraz rozumie procesy kształtowania osobowości dojrzałej;	TP_W08, TP_W09, TP_U03, TP_U05, TP_K03
PsOs_3	posiada podstawową wiedzę dotyczącą uczniów szczególnej troski; potrafi wymienić różne kategorie zaburzeń psychicznych i niedorozwojów; wie, w jaki sposób pomagać takim uczniom i ich rodzinom.	TP_W08, TP_W09, TP_U03, TP_U05, TP_K03

4) Opis

1. Ukazanie psychologii osobowości na tle innych działów psychologii oraz omówienie metod poznawania osobowości człowieka.
2. Omówienie podstawowych elementów osobowości: popędów, potrzeb (wg A. Masłowa, A. Murraya i R.A. Webera, B. Malinowskiego), motywów, wartości (wg E. Sprangera, M. Rokeacha, J. Kozieleckiego, P. Olesia, R. Jedlińskiego i T. Kocowskiego), temperamentu (wg G. Heymansa, E. Wiersmy i R. Le Senne'a) i charakteru (wg J. Pastuszki, W. Szewczuka, E. Fromma i M. Kreutzta).
3. Przegląd klasycznych teorii osobowości: Behawioryzm (J.B. Watson, E.Ch. Tolman, B. Skinner). Klasyczna teoria psycho-

analityczna Z. Freuda. Późniejsze modyfikacje psychoanalizy: (C.G.Jung, A. Adler); Koncepcje neopsychoanalityczne (K. Horney, E. Fromm, H.S. Sullivan); Psychospołeczna teoria rozwoju (E. Erikson); Analiza transakcyjna (E. Berne). Teorie oparte na psychologii humanistycznej (A. Maslow, G.W. Allport, C. Rogers). Analiza egzystencjalna (V.E. Frankl). Koncepcje człowieka wyrosłe z psychologii poznawczej (G. Kelly, J. Kozielecki, J. Reykowski, W. Łukaszewski). Teorie cech: (R.B. Cattell, H.J. Eysenck, P.T. Costa i R.R. McCrae). Psychologia transpersonalna (K. Wilber). Psychologia pozytywna (M. Siegelman).

4. Omówienie procesu kształtowania osobowości: Kryteria osobowości dojrzałej (wg G.W. Allporta, A.H. Maslowa i Z. Chlewińskiego). Zaburzenia osobowości w zakresie zależności, zaburzenia w zakresie koncentracji na sobie, zaburzenia w zakresie więzi międzyludzkich, zaburzenia antyspoleczne, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, zaburzenia paranoidalne. Pojęcie, cele i rodzaje psychoterapii: psychoterapia racjonalna, poznawcza, interpersonalnie korektywna, logoterapia.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia przedmiotu

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
PsOs_Ko	Kolokwium ustne lub pisemne.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów i wskazaną w sylabusie literaturę.	PsOs_1, PsOs_2
Ocena końcowa (PsOs_Kn): PsOs_Kn = PsOg_Ko			

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład wprowadzający w problematykę psychologii osobowości.	15	Praca z podręcznikiem i wskazanymi opracowaniami monograficznymi dotyczącymi omawianych zagadnień.	45	PsOs_Ko	2,4
			Bezpośrednie przygotowanie do kolokwium.	15	PsOs_Ko	0,6
Suma godzin:		15	Suma godzin:	60	Suma punktów:	3

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.)- zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Gałdowa A.(red.), <i>Klasyczne i współczesne koncepcje osobowości</i> , Kraków 1999. Gasiul H., <i>Psychologia osobowości. Nurty, teorie, koncepcje</i> , Warszawa 2006. Krzyszczyk H. <i>Osobowość</i> . [w:] J. Makselon (red.), <i>Psychologia dla teologów</i> , Kraków 1995. s. 177-206. Oleś P.K., <i>Wprowadzenie do psychologii osobowości</i> , Warszawa 2009. Oleś P.K. <i>Psychologia człowieka dorosłego</i> . Warszawa 2011. Pervin L.A., <i>Psychologia osobowości</i> , Gdańsk 2002; Strelau J. <i>Osobowość jako zespół cech</i> , [w:] J. Strelau (red.), <i>Psychologia. Podręcznik akademicki. T. 2</i> . s. 525-560, Gdańsk 2002. Tarnowski J., <i>Poznać siebie, zrozumieć innych</i> , Wrocław 1996.	Gałdowa A.(red.), <i>Wybrane zagadnienia z psychologii osobowości</i> . Kraków 1999. Hall C.S., Lindzey G., Campbell J.B., <i>Teorie osobowości. Wydanie nowe</i> . Warszawa 2004. Kratochvil,S., <i>Podstawy psychoterapii</i> , Poznań 2003. Kozielecki J., <i>Koncepcje psychologiczne człowieka</i> . Warszawa 1977. McCrae R.R., Costa, P.T., <i>Osobowość dorosłego człowieka. Perspektywa teorii pięcioczynnikowej</i> . Kraków 2005. Pervin L.A. John O.P., <i>Osobowość. Teoria i badania</i> , Kraków 2006. Siek S., <i>Osobowość</i> , Warszawa 1982. Vaughan R.P., <i>Poradnictwo pastoralne a zaburzenia osobowości</i> . Kraków 1999.

c. PSYCHOLOGIA ROZWOJOWA I WYCHOWAWCZA

3) Zakładane efekty kształcenia

EK PsRoz	Opis EK	EK kierunku
PsRozW_1	Słuchacz ma podstawową wiedzę z zakresu psychologii rozwojowej i wychowawczej, zna etapy rozwojowe i ich uwarunkowania oraz elementy i mechanizmy pro-	T_W12, TP_W01, TP_W02, TP_W03,

	cesu wychowawczego;	TP_W09, TP_U04
PsRozW_2	ma pogłębioną wiedzę na temat celu wychowania, technik wychowawczych oraz wybranych środków wychowawczych wykorzystywanych przez podstawowe środowiska wychowania i nauczania (rodzina, szkoła, media masowe);	TP_W02, TP_W04, TP_W06
PsRozW_3	posiada umiejętność opisywania specyfiki zmian dokonujących się na kolejnych etapach rozwoju: od okresu prenatalnego do okresu późnej starości; potrafi określić zadania rozwojowe każdego okresu; posiada też umiejętność wykorzystania wyników badań psychologicznych w odniesieniu do różnych etapów edukacyjnych i uczniów specjalnej troski;	TP_U01, TP_U05
PsRozW_4	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii wychowania i nauczania oraz powiązanych z nimi dyscyplin do analizowania i wskazywania wychowawczych uwarunkowań jakości życia wychowanka;	TP_U02, TP_U03
PsRozW_5	rozumie pojęcie religijności; zna mechanizmy i uwarunkowania rozwoju religijnego; potrafi operacjonalizować pojęcia religijne (przekładać je na język badań); ma świadomość znaczenia procesu wychowawczego i dydaktycznego dla wspierania prawidłowego rozwoju osoby w różnych obszarach jej życia oraz wzmocnienia jej dobrostanu psychicznego i fizycznego.	T_W10, TP_U02, TP_K01

4) Opis

1. Przedmiot i zadania psychologii rozwojowej: Pojęcie i modele rozwoju psychicznego. Czynniki rozwoju psychicznego: teorie biologistyczne, środowiskowe i biospołeczne. Metody badań rozwoju człowieka.

2. Dzieciństwo i młodość: Okres prenatalny, niemowlęcy i poniemowlęcy. Okres przedszkolny. Zabawy dziecięce. Kryteria dojrzałości szkolnej i młodszy wiek szkolny.

3. Okres młodości: Okres dorastania – rozwój fizyczny, intelektualny, emocjonalny, społeczny, moralny i religijny. Problemy okresu młodzieńczego.

4. Okres dorosłości: Zadania rozwojowe tego okresu: podjęcie pracy, zdobycie niezależności finansowej i wybór współmałżonka. Kryteria wyboru współmałżonka: dojrzałość, zdrowie, głęboki namysł. Kryteria dobrego funkcjonowania w rodzinie. Rozwój miłości małżeńskiej: elementy składowe, typy miłości (wg J.A. Lee), typologia małżeństw. Rozwój spójności rodzinnej. Niektóre problemy życia rodzinnego: zaburzenia komunikacji, konflikty, kryzysy.

5. Starość: Problemy przystosowania się w tym wieku. Człowiek wobec śmierci: stadia umierania wg badań E. Kübler-Ross.

6. Rozwój moralny: Rozwój świadomości moralnej. Stadia rozwoju moralnego wg L. Kohlberga. Przejawy deformacji sumienia. Kryteria dojrzałości sumienia wg Z. Chlewińskiego.

7. Rozwój religijny: Postawa religijna wg W. Prężyny, jej struktura i cechy. Funkcje religijności. Struktura religijności: świadomość religijna, uczucia religijne, decyzje religijne, więź ze wspólnotą ludzi wierzących, praktyki religijne, moralność religijna, doświadczenie religijne, wyznanie wiary. Etapy rozwoju religijnego wg Cz. Walesy. Cechy dojrzałej religijności wg J. Makselona i Z. Chlewińskiego. Kryzysy religijne i nawrócenie religijne: motywy, rodzaje, skutki. Typologia postaw wychowania religijnego wg J. Słomińskiej.

8. Wychowanie: Pojęcie wychowania. Cele i modele wychowania. Postawy wychowawcze rodziców wg M. Ziemskiej. Style wychowania. Style przywiązania. Błędy wychowawcze wg A. Guryckiej. Konsekwencje życiowe błędów wychowawczych. Wychowanie dzieci specjalnej troski. Trudności wychowawcze. Cechy dobrego wychowawcy.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
PsRoz_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o treść wykładów i wskazaną w sylabusie literaturę.	PsRoz_1-3
PsRoz_C	Ocena z ćwiczeń.	Weryfikacja wiedzy i umiejętności słuchacza zdobytych w ramach ćwiczeń na podstawie aktywności na zajęciach, pracy pisemnej lub prezentacji wybranego zagadnienia i sposobu jej przedstawienie.	PsRoz_1-3

Ocena końcowa (PsRoz_Kn): $PsRoz_Kn = 70\%PsRoz_E + 30\%PsRoz_C$

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład wprowadzający w problematykę psychologii	20	Praca z podręcznikiem i wskazanymi opracowaniami monograficznymi dotyczącymi	80	PsRoz_E	1

	rozwojowej i wychowawczej. Wykład problematyczny i konwersatoryjny.		omawianych zagadnień.			
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	20	PsRoz_E	0,3
Ćwiczenia	Wystąpienia ustne słuchaczy, ich krytyczna ocena, dyskusja.	10	Przygotowanie referatu lub prezentacji.	20	PsOs_Ć	0,7
Suma godzin:		30	Suma godzin:	120	Suma punktów:	6

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
<p>Bee H. (2004). <i>Psychologia rozwoju człowieka</i>. Poznań: Zysk i S-ka Wydaw.</p> <p>Birch A., Malim T. (1997). <i>Psychologia rozwojowa w zarysie. Od niemowlęctwa do dorosłości</i>. Warszawa.</p> <p>Brzezinska A. (2000). <i>Psychologia wychowania</i>, w: Strelau J. (red.), <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i>, t. 3. Gdańsk.</p> <p>Dembo M.H. (1997). <i>Stosowana psychologia wychowawcza</i>, Warszawa.</p> <p>Chlewiński Z. (1991). <i>Dojrzałość: osobowość, sumienie, religijność</i>. Poznań.</p> <p>Gała A. (red.) (1994). <i>Wybrane zagadnienia z psychologii wychowawczej</i>. Wrocław.</p> <p>Krzysteczko, H. (2000). <i>Pomoc w dojrzewaniu do miłości, małżeństwa i rodziny</i>. Katowice.</p> <p>Łoś Z. (2010). <i>Rozwój psychiczny człowieka w ciągu całego życia</i>. Wrocław: Wydaw. Uniw. Wrocławskiego. (<i>Prace Psychologiczne</i> 59; <i>Acta Universitatis Wratislaviensis</i> No 3260).</p> <p>Makselon J. (red.) (1995), <i>Psychologia dla teologów</i>. Kraków.</p> <p>Makselon J. (red.) (2002), <i>Studia z psychologii rozwoju</i>, Kraków.</p> <p>Pietrasiński Z. (1990), <i>Rozwój człowieka dorosłego</i>. Warszawa.</p> <p>Turner J.S., Helms D. B. (1999), <i>Rozwój człowieka</i>. Warszawa.</p> <p>Przetacznik-Gierowska M. (1998), Włodarski Z., <i>Psychologia wychowawcza</i> Warszawa.</p> <p>Słomińska J. (1984). <i>Wychowanie religijne w rodzinie</i>, Warszawa.</p>	<p>Becelewska D. (2006). <i>Repetitorium z rozwoju człowieka</i>. Jelenia Góra.</p> <p>[@:] http://www.dbc.wroc.pl/Content/1570/repetitorium_k.pdf</p> <p>Brzezińska A.I. (2005). <i>Psychologiczne portrety człowieka</i>. Gdańsk.</p> <p>Hurlock E. (1985), <i>Psychologia dziecka</i>. Warszawa.</p> <p>Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.) (2002). <i>Psychologia rozwoju człowieka. T. 2: Charakterystyka okresów życia człowieka</i>. Warszawa.</p> <p>Schaffer H.R. (2008). <i>Psychologia dziecka</i>. Warszawa.</p> <p>Wolicki M. (2000). <i>Dojrzała osobowość, dojrzałe sumienie</i>. Wrocław.</p> <p>Ziemska M. (1980). <i>Postawy rodzicielskie i ich wpływ na osobowość dziecka</i>, w: M. Ziemska (red.), <i>Rodzina i dziecko</i>. Warszawa.</p>

2. DYDAKTYKA OGÓLNA

1) Kod efektów kształcenia: D

2) Liczba punktów ECTS: 6

3) Zakładane efekty kształcenia

EK D	Opis	EK kierunku
D_1	Słuchacz posiada znajomość celów kształcenia, metod, form, środków dydaktycznych, organizacji procesu dydaktycznego, również w odniesieniu do uczniów w szczególnych sytuacjach edukacyjnych;	T_W12, TP_W01, TP_W04, TP_W09, TP_W10, TP_U02
D_2	zna i potrafi zastosować w praktyce zasady dydaktyczne oraz uwzględnić ogólną proces nauki uczenia się;	T_U15, TP_W10, TP_U03, TP_U08
D_3	zna i potrafi zastosować w praktyce zasady dydaktyczne oraz uwzględnić ogólną proces nauki uczenia u uczniów w szczególnych sytuacjach edu-	T_U14, TP_W08, TP_U05, TP_U08, TP_K03

	kacyjnych;	
D_4	znany jest mu system edukacyjny i zasady jego funkcjonowania; jest świadomym wymogów, które system ten stawia nauczycielowi-katechecie.	TP_W11, TP_W12, TP_W07, TP_U10, TP_K04, TP_K06, T_U05, T_K02, T_K05

4) Opis przedmiotu

Przedmiot DYDAKTYKA OGÓLNA daje słuchaczowi możliwość zapoznania się z procesem dydaktycznym i jego elementami, co pozwoli mu przygotować się do prowadzenia zajęć dydaktycznych w szkole, w różnych grupach pozaszkolnych, w tym również parafialnych, których celem jest wychowanie religijne. Równocześnie słuchacz ma nabyć przekonanie, że rozwój życia religijnego podlega określonym prawidłowościom związanym z fizycznym, psychicznym i osobowym rozwojem ucznia.

Prowadzący porusza następujące zagadnienia:

1) dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna; 2) szkoła jako instytucja wspomagająca rozwój jednostki i społeczeństwa; 3) proces nauczania – uczenia się; 4) system oświaty; 5) klasa szkolna jako środowisko edukacyjne ze szczególnym uwzględnieniem lekcji religii; 6) projektowanie działań edukacyjnych w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz szczególnych uzdolnień uczniów; 7) diagnoza, kontrola i ocena wyników kształcenia; 8) język jako narzędzie pracy nauczyciela.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
D_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Egzamin sprawdzi znajomość wiedzy omówionej na wykładzie uzupełnionej lekturą zalecanej literatury przedmiotu.	D_1, D_2, D_3, D_4
Ocena końcowa (D_Kn): D_Kn = D_E			

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład obejmujący zagadnienia z dydaktyki.	30	Praca ze wskazaną literaturą przedmiotu, samodzielne przyswojenie wiedzy odnośnie do wskazanych zagadnień podstawowych oraz lektura wybranych tekstów poszerzających wiedzę.	70	D_E	4
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	50	D_E	2
Suma godzin:		30	Suma godzin:	120	Suma punktów:	6

7) Sposób oceniania – oceny wielowartościowe (od 5 do 2) – zob. niżej s. 67

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Z. Barciński, J. Wójcik, <i>Metody aktywizujące w katechezie</i> , cz. I - Lublin 1998, cz. II - Lublin 1999, cz. 3 - Lublin 2000; A. Długosz <i>Wprowadzenie do dydaktyki biblijnej</i> , Kraków 2000; K. Konarzewski, <i>Sztuka nauczania</i> , Warszawa 1994; M. Korgul, <i>Dydaktyka dla katechetów</i> , Swidnica 2014; W. Kubik, <i>Rozwój myśli dydaktycznej w polskiej literaturze katechetycznej w latach 1895-1970</i> , Warszawa 1987; S. Kulpaczyński, <i>Katechetyczna dydaktyka modlitwy</i> , Lublin 1989; Cz. Kupisiewicz, <i>Dydaktyka ogólna</i> , Warszawa 2000; W. Okoń, <i>Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej</i> , Warszawa 1987; R. Podpora, <i>Pomoce audiowizualne w katechezie</i> , Lublin 1997; J. Stala, <i>Dydaktyka katechezy</i> , Tarnów 2004; J. Szpet, <i>Dydaktyka katechezy</i> , Poznań 1999.	J. Półturzycki, <i>Dydaktyka dla nauczycieli</i> , Toruń 1999; M. Snieżyński, <i>Efektywność kształcenia</i> , Kraków 1992; M. Snieżyński, <i>Teoretyczne podstawy kształcenia wielostronnego</i> , Gorzów Wlkp. 1990; Z. Barciński, J. Wójcik (red.), <i>Metody aktywizujące w katechezie</i> , cz. I, Lublin 1998; cz. II, Lublin 1999, cz. 3, Lublin 2000; <i>Sztuka nauczania. Szkoła</i> , red. K. Konarzewski, Warszawa 1994; S. Kulpaczyński (red.), <i>Srodki audiowizualne w katechezie</i> , Lublin 2004; H. Słotwińska (red.), <i>W poszukiwaniu nowych metod katechetycznych</i> , Lublin 2006.

3. PEDAGOGIKA OGÓLNA

1) Kod efektów kształcenia: PeOg

2) Liczba punktów ECTS: 9

3) Zakładane efekty kształcenia

EK PeOg	Opis	EK kierunku
PeOg_1	Słuchacz ma uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i nauczania, a zwłaszcza zna chrześcijańską koncepcję roli i sposobów działań pedagogicznych służących kształtowaniu integralnie rozumianej dojrzałości wychowanka;	TP_W01, TP_W02, P_W03, TP_W04, TP_W06
PeOg_2	potrafi wykorzystywać wiedzę pedagogiczną w celu analizowania problemów związanych z wychowaniem i nauczaniem oraz zaplanować działania pedagogiczne ukierunkowane na rozwiązanie tych problemów, a także posiada umiejętność właściwego komunikowania się w sytuacjach wychowawczych;	TP_U01, TP_U02, TP_U03, TP_U06, TP_U07
PeOg_3	rozumie sens i konieczność zaangażowania się w szeroko rozumiane działania wychowawcze.	TP_K01, TP_K02

4) Opis przedmiotu

Celem przedmiotu jest poznanie aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki. Omówione zostaną takie zagadnienia, jak: pedagogika jako nauka, terminologia, metody badań, antropologiczne podstawy wychowania, elementy historii wychowania, współczesne systemy wychowawcze, wychowanie chrześcijańskie, miłość macierzyńska i ojcowska, pedagogika pre- i perinatalna, potrzeby dziecka, dyscyplina w wychowaniu, pedagogika specjalna, wychowanie i nauczanie osób niepełnosprawnych, resocjalizacja. Zajęcia umożliwią słuchaczowi także zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu komunikacji międzyosobowej w sytuacjach wychowawczych.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
PeOg_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Egzamin sprawdzi znajomość wiedzy omówionej na wykładzie uzupełnionej lekturą zalecanej literatury przedmiotu.	PeOg_1; PeOg_2, PeOg_3
PeOg_C	Ocena z ćwiczeń.	Weryfikacja wiedzy i umiejętności słuchacza zdobytych w ramach ćwiczeń na podstawie aktywności na zajęciach, pracy pisemnej lub prezentacji wybranego zagadnienia i sposobu jej przedstawienie.	PeOg_1; PeOg_2, PeOg_3

Ocena końcowa (PeOg_Kn):

- dla T4_02_1N: $PeOg_Kn = 60\%PeOg_E + 40\%PeOg_C$

- dla T4_02_2N: $PeOg_Kn = PeOg_E$

6) Forma prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Przedstawienie aktualnej wiedzy na temat wychowania i nauczania.	30	Lektura zadanych tekstów poszerzających wiedzę.	110	PsOg_E	5,6
			Bezpośrednie przygotowanie do egzaminu.	40		
Cwiczenia	Udział w ćwiczeniach, przedstawienie referatów lub prezentacji i ich ocena oraz dyskusja.	15	Przygotowanie referatu lub prezentacji.	30	PsOg_C	1,8
Suma godzin:		45	Suma godzin:	180	Suma punktów:	9

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2) - zob. niżej s. 67.

8) Zalecana literatura

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
Pius XI, Encyklika o chrześcijańskim wychowaniu młodzieży, Rzym 1929; Sobór Watykański II, <i>Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim</i> , Rzym 1965; Jan Paweł II, <i>List do młodych całego świata</i> , Rzym 1985; E. Mitek, <i>Pedagogika dla katolików</i> , Wrocław 2009; S. Kunowski, <i>Podstawy współczesnej pedagogiki</i> , Warszawa 1993; J. Bagrowicz, <i>Edukacja religijna współczesnej młodzieży</i> , Toruń 2000; M. Nowak, <i>Podstawy pedagogiki otwartej</i> , Lublin 1999; B. Śliwerski, <i>Pedagogika ogólna</i> , Toruń.	

4. PEDAGOGIKA SPECJALNA

1) Kod efektów kształcenia: PeSpec

2) Liczba punktów ECTS: 3

3) Zakładane efekty kształcenia

EK PeSpec	Opis	EK kierunku
PeSpec_1	Słuchacz zna i identyfikuje potrzeby edukacyjne uczniów szczególnie uzdolnionych i niepełnosprawnych;	TP_W09
PeSpec_2	zna formy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	TP_W10
PeSpec_3	zna zaburzenia i dysfunkcje występujące u dzieci i młodzieży;	TP_W08
PeSpec_4	potrafi scharakteryzować pracę opiekuńczo-wychowawczą z uczniami w szkole specjalnej i klasach integracyjnych;	TP_U01, TP_U05, TP_U08
PeSpec_5	potrafi rozpoznać przejawy niepełnosprawności fizycznej, intelektualnej i niedostosowania społecznego oraz prawidłowe i zaburzone formy zachowania dziecka w rodzinie i w szkole;	TP_U05
PeSpec_6	podejmuje pracę nad sobą celem rozwijania w sobie refleksyjności, kreatywności, postawy prospołecznej.	TP_K08

4) Opis przedmiotu

W ramach przedmiotu słuchacz zdobywa podstawową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczno-wychowawcze umożliwiające pracę i współpracę z osobami o nietypowym przebiegu rozwoju, w celu poprawy ich sytuacji psychologicznej i społecznej, wyrównania ich szans życiowych bez względu na biologiczne zaburzenia i społeczne utrudnienia. Poruszane są następujące zagadnienia: I. Cel, zadania i działy pedagogiki specjalnej. II. Kategorie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – charakterystyka i pomoc psychologiczno-pedagogiczna. III. Współpraca środowisk wychowawczych. IV. Projektowanie działań edukacyjnych w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych. V. Formy kształcenia. VI. Edukacja włączająca. VII. Indywidualizacja nauczania.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK przedmiotu
PeSpec_E	Egzamin ustny lub pisemny.	Weryfikacja wiedzy w oparciu o wykład i podaną literaturę.	PeSpec_1-5
PeSpec_A	Aktywność podczas zajęć.	Ocena aktywności słuchacza w czasie zajęć (sposób prowadzenia dyskusji, argumentacja, przygotowanie do zajęć).	PeSpec_6

Ocena końcowa (PeSpec_Kn): $PeSpec_Kn = 75\% PeSpec_Ko + 25\% PeSpec_A$

6) Formy prowadzenia zajęć

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Wykład	Wykład najważniejszych zagadnień z pedagogiki specjalnej.	15	Własna praca słuchacza z podaną literaturą.	30	PeSpec_E PeSpec_A	1,8
			Bezpośrednie przygotowanie do kolokwium.	30	PeSpec_E	1,2
Suma godzin:		15	Suma godzin:	60	Suma punktów:	3

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2)- zob. niżej s. 67.**8) Zalecana literatura**

Literatura podstawowa	Literatura uzupełniająca
1) J. Vanier, <i>Każda osoba jest historią świętą</i> , wyd. W drodze, 1999; 2) S. Przybyliński (red.), <i>Pedagogika specjalna - tak wiele pozostaje dla nas tajemnicą...</i> , wyd. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 2010; 3) Cz. Kosakowski, C. Rogowski, <i>Wielowymiarowość edukacji osób z niepełnosprawnością</i> , wyd. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, 2005; 4) E. Pisula, D. Danielewicz, <i>Rodzina z dzieckiem z niepełnosprawnością</i> , wyd. Harmonia, Gdańsk 2007; 5) A. Rakowska, <i>Język, komunikacja, niepełnosprawność. Wybrane zagadnienia</i> , wyd. Akademia Pedagogiczna Kraków, 2003; 6) M. Grzegorzewska, <i>Listy do Młodego Nauczyciela. Cykl I-III</i> , wyd. Akademia Pedagogiki Specjalnej, 2002; 7) U. Bartnikowska, Cz. Kosakowski, A. Krause (red.), <i>Współczesne problemy pedagogiki specjalnej</i> , wyd. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn 2008; 8) I. Obuchowska (red.), <i>Dziecko niepełnosprawne w rodzinie</i> , wyd. Szkolne i Pedagogiczne, 1999; 9) W. Dykcik (red.), <i>Pedagogika specjalna</i> , wyd. Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, 2001.	1) J. Kielin (red.), <i>Rozwój daje radość</i> , wyd. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2004; 2) E. Pisula, <i>Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia</i> , wyd. Harmonia, Gdańsk 2010; 3) M. Dycht, L. Marszałek (red.), <i>Wobec "odmienności...?". Pedagogiczne konotacje</i> , wyd. Salezjańskie, 2008; 4) J. Wyczesany, <i>Pedagogika upośledzonych umysłowo</i> , wyd. "Impuls", 2007; 5) J. Kielin, <i>Jak pracować z rodzicami dziecka upośledzonego</i> , wyd. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2002; 6) M. Piszczek (red.), <i>Przewodnik dla nauczycieli uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu znacznym i umiarkowanym, cz. I i cz. II</i> , wyd. Centrum Metodyczne Pomocy PsychologicznoPedagog., 2001; 7) H. J. M. Nouwen, <i>Sztuka życia</i> , wyd. eSPe, 2005; 8) J. Bąbka, <i>Człowiek niepełnosprawny w różnych fazach życia</i> , wyd. "Zak", 2004; 9) F. Wojciechowski, <i>Niepełnosprawność. Rodzina. Dorastanie</i> , wyd. "Zak", 2007; 10) A. Kumaniecka-Wiśniewska, <i>Kim jestem? Tożsamość kobiet upośledzonych umysłowo</i> , wyd. "Zak", 2006; 11) R. Buchta, K. Sosna (red.), <i>Etyczne i duchowe potrzeby osób niepełnosprawnych</i> , wyd. Księgarnia św. Jacka, 2007; 12) E. M. Minczakiewicz, <i>Dziecko niepełnosprawne. Rozwój i wychowanie</i> , wyd. "Impuls", 2003.

5. PRAKTYKA SZKOLNA W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM

1) Kod efektów kształcenia: PraktPP**2) Liczba punktów ECTS: 2****3) Zakładane efekty kształcenia**

EK PraktPP	Opis	EK kierunku
PraktPP_1	Słuchacz zna specyfikę miejsca praktyki (realizowane zadania opiekuńczo-wychowawcze, sposób funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji);	TP_W06, TP_W07, TP_W10, TP_W11
PraktPP_2	potrafi obserwować różne formy aktywności wychowanków i ich interakcji oraz różne formy aktywności nauczycieli i wychowawców;	TP_U01
PraktPP_3	potrafi wyciągać wnioski z powyższych obserwacji i uwzględniać je w pracy wychowawczej;	TP_U02, TP_U05
PraktPP_4	potrafi współdziałać z opiekunem praktyk na różnych płaszczyznach aktywności;	TP_U09
PraktPP_5	potrafi, pod nadzorem opiekuna praktyki, pełnić rolę opiekuna-wychowawcy;	TP_U07, TP_U08, TP_U09, TP_K06

PraktPP_6	potrafi analizować, interpretować, omawiać, oceniać i dokumentować zaobserwowane albo doświadczane sytuację i zdarzenia pedagogiczne; potrafi konfrontować teorię z praktyką;	TP_U03, TP_K04
PraktPP_7	potrafi pracować zespołowo prowadząc działania pedagogiczne;	TP_U09, TP_K05
PraktPP_8	jest świadom znaczenia aktywności zawodowej i własnego rozwoju zawodowego.	TP_W12, TP_U10, TP_K08

4) Opis praktyk

Celem PRAKTYKI SZKOLNEJ W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM jest gromadzenie przez słuchacza doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Praktyka może odbywać się w szkołach lub innych placówkach podejmujących pracę edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą (np. kolonie i obozy organizowane dla uczniów na różnych etapach edukacyjnych w placówkach Caritas; rekolekcje wakacyjne dla dzieci i młodzieży).

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Nazwa sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK
PraktPP_Opis	Opis placówki.	Słuchacz w <i>Dzienniku praktyk</i> (wzór <i>Dziennika</i> , zob. s. 95nn) opisuje placówkę-miejsce praktyki ze szczególnym uwzględnieniem jej zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów dydaktycznych oraz prowadzonej dokumentacji.	PraktPP_1
PraktPP_Obs	Obserwacja.	Z każdego dnia przebywania w placówce słuchacz sporządza krótką notatkę ze swoich obserwacji aktywności i zachowań wychowanków, wychowawców oraz ich wzajemnych interakcji. Zapisuje również swoje doświadczenia wynikające z konfrontacji teorii i praktyki wychowania i kształcenia (np. przydatność zdobytej wiedzy, jej ewentualne braki, własne pomysły).	PraktPP_2, PraktPP_3, PraktPP_6
PraktPP_Ocena	Ocena opiekuna praktyki.	Opiekun praktyki po zapoznaniu się z prowadzonym <i>Dziennikiem praktyk</i> ocenia w sposób opisowy postawę praktykanta zwracając szczególną uwagę na poziom jego wiedzy psychologiczno-pedagogicznej, wnikliwość obserwacji, zdolność współdziałania i pracy w grupie, samodzielnie prowadzone działań edukacyjno-wychowawczych i opiekuńczych oraz ogólne podejście do pracy edukacyjno-wychowawczej i opiekuńczej (kwestionariusz oceny zob., s. 90n). Opiekun praktyki wystawia jedną ocenę za całość kształtu praktyki (zob. niżej, oceny wielowartościowe) w <i>Dzienniku praktyki</i> (zob. s. 95nn na ostatniej stronie).	PraktPP_1-8
PraktPP_RW	Rozmowa weryfikacyjna.	Kierownik praktyki przeprowadza ze słuchaczem rozmowę weryfikacyjną po zakończeniu praktyk.	PraktPP_1-8

6) Formy zajęć w ramach praktyki szkolnej w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

Nazwa	Forma prowadzenia zajęć		Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Poznanie placówki.	Słuchacz na zasadzie obserwacji zapoznaje się z funkcjonowaniem placówki.	30	Słuchacz przygotowuje opis placówki.	30	PraktPP_Opis	2
Obserwacja.	Obserwacja zachowań i działań nauczyciela, uczniów, interakcji, procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego.		Przygotowanie zajęć dla wychowanków.			
Współdziałanie.	Słuchacz we współpracy z opiekunem organizuje i prowadzi aktywności edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze.		Prowadzenie dziennika praktyk.			
Rozmowa weryfikacyjna.	Ocena przebiegu praktyki na podstawie opinii opiekuna praktyki oraz przed-	--	Przedstawienie dokumentacji praktyk.	--	PraktPP_RW	--

	stawionej przez słuchacza dokumentacji (dziennik praktyk).					
Suma godzin:	30	Suma godzin:	30	Suma punktów:	2	

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.)- zob. niżej s. 67:

- oceny wielowartościowe (opiekun praktyk);
- oceny dwuwartościowe (kierownik praktyki).

D. Moduł 4 i 5: PRAKTYKI SZKOLNE W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM

OGÓLNY OPIS MODUŁU

Nazwa modułu (pol.)	PRAKTYKI SZKOLNE W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM
Nazwa modułu (ang.)	TEACHING PRACTICE
Język wykładowy	język polski
Składniki modułu (przedmioty)	Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: przedszkole Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: szkoła podstawowa Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: gimnazjum
Łączna liczba punktów ECTS/godz. (zajęć + praca własna słuchacza):	
- dla modułu 4	4 / 60 (zajęć) + 40 (praca własna) = 100
- dla modułu 5	16 / 120 (zajęć) + 80 (praca własna) = 200

Moduł 4: praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym (dla osób z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym)

Przedmiot	Godz.	ECTS	Sem.	Zal.	Kod
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: przedszkole [P]	15	1,0	2 do 4	Z	T7_04_1P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: szkoła podstawowa [P]	30	2,0	2 do 4	Z	T7_04_2P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: gimnazjum [P]	15	1,0	2 do 4	Z	T7_04_3P
	60	4			

Moduł 5: praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym (dla osób bez przygotowania psychologiczno-pedagogicznego)

Przedmiot	Godz.	ECTS	Sem.	Zal.	Kod
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: przedszkole [P]	30	2,0	2 do 4	Z	T7_04_1P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: szkoła podstawowa [P]	60	4,0	2 do 4	Z	T7_04_2P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: gimnazjum [P]	30	2,0	2 do 4	Z	T7_04_3P
	120	8			

Celem PRAKTYK jest przygotowanie słuchaczy do realizowania zadań w przyszłej pracy zawodowej w charakterze nauczyciela religii. Głównym zadaniem słuchaczy odbywających praktyki jest zapoznanie się z zasadami funkcjonowania poszczególnych rodzajów szkół, obowiązujących w nich procedur oraz metod organizacji pracy. Słuchacz zapoznaje się również z różnymi sposobami współpracy między szkołą a parafią. Praktyka zawodowa umożliwia zdobycie pierwszych doświadczeń zawodowych i duszpasterskich oraz swoiste skonfrontowanie umiejętności teoretycznych nabytych w czasie studiów z praktyką. PRAKTYKA jest również stosownym okresem do weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie umiejętności i kompetencji społecznych.

1) Kod efektów kształcenia: PraktD

2) Liczba punktów ECTS:

- dla osób z przygotowaniem pedagogicznym: 4
- dla osób nieposiadających przygotowania pedagogicznego: 8

3) Zakładane efekty kształcenia

EK PraktD	Opis	EK kierunku
PraktD_1	Słuchacz uzupełnia wiedzę potrzebną do pracy pedagogiczno-katechetycznej oraz zdobywa umiejętność jej wykorzystania w praktyce;	TP_W08, TP_U01, TP_U02
PraktD_2	zna od strony teoretycznej i praktycznej uwarunkowania szkolnego nauczania religii na różnych etapach edukacyjnych;	TP_W06, TP_W10, TP_W11, TP_U03, TP_K04
PraktD_3	posiada i rozwija umiejętności niezbędne w przyszłej pracy zawodowej nauczyciela religii;	TP_U04, TP_U07, TP_K02
PraktD_4	potrafi prawidłowo przygotować i przeprowadzić katechezę (lekcję religii) na różnych etapach edukacyjnych;	TP_U08, TP_K06
PraktD_5	potrafi obserwować i ocenić obserwowaną katechezę (lekcję religii) na różnych etapach edukacyjnych w oparciu o określone kryteria;	TP_U01, TP_U02, TP_U03
PraktD_6	jest przygotowany do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone zadania;	TP_U09, TP_K01, TP_K07
PraktD_7	potrafi pracować zespołowo w szkole oraz współpracować z parafią prowadząc działania pedagogiczno-katechetyczne;	TP_K05
PraktD_8	jest świadom znaczenia aktywności zawodowej i własnego rozwoju zawodowego.	TP_W12, TP_U10, TP_K08

4) Opis praktyk

PRAKTYKA SZKOLNA W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM ma umożliwić słuchaczowi rozwijanie umiejętności wykorzystania wiedzy zdobytej na studiach. Poprzez poznanie środowiska szkolnego PRAKTYKA kształtuje umiejętności niezbędne w przyszłej pracy zawodowej nauczyciela religii na różnych etapach edukacyjnych. Przygotowuje słuchacza do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone mu zadania. Stwarza dogodne warunki do przyszłej aktywizacji zawodowej na rynku pracy.

5) Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Kod	Nazwa sposobu weryfikacji	Opis szczegółowy	EK kierunku
PraktD_0	Obserwacja.	Obserwacja lekcji religii prowadzonych przez opiekuna praktyki lub innych nauczycieli, omówienie obserwowanej lekcji. Praktykant rejestruje obserwowane lekcje na karcie praktyk szkolnych w zakresie dydaktycznym, cz. 1: lekcje obserwowane przez praktykanta – zob. s. 85.	PraktD_1-2, PraktD_5
PraktD_Knp	Pisemne przygotowanie konspektu katechezy i konsultacje.	Omówienie i merytoryczna ocena wraz z opiekunem praktyki przygotowanych przez słuchacza konspektów lekcji religii.	PraktD_1, PraktD_3, PraktD_4
PraktD_WU	Wystąpienie ustne.	Prowadzenie wyznaczonych przez opiekuna praktyki jednostek lekcyjnych. Praktykant rejestruje prowadzone lekcje na karcie praktyk szkolnych w zakresie dydaktycznym, cz. 2: lekcje prowadzone przez praktykanta – zob. s. 86.	PraktD_1, PraktD_3-4
PraktD_Knl	Konsultacje.	Omówienie i merytoryczna ocena przez opiekuna praktyki obserwowanych i prowadzonych zajęć.	PraktD_4
PraktD_RW	Końcowa rozmowa weryfikacyjna.	Omówienie i ocena przebiegu praktyki przez kierownika praktyk na podstawie opinii opiekuna praktyki (zon. <i>Kwestionariusz</i> , s. 88n) oraz przedstawionej przez słuchacza dokumentacji (Dziennik praktyk, Karty praktyk, konspekty prowadzonych lekcji).	PraktD_6-7

Ocena końcowa (PraktD_Kn): opiekun praktyki, biorąc pod uwagę skazania dotyczące odbywania praktyki szkolnej (zob. s. 83n) oraz wymienione wyżej sposoby weryfikacji, wystawia w Dzienniku (ostatnia strona) ocenę praktyki; kierownik praktyki na podstawie oceny opiekuna, dostarczonej dokumentacji oraz wyniku rozmowy weryfikacyjnej zalicza („zal.”) praktykę.

6) Formy zajęć w ramach praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym dla osób z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Obserwacja	Obserwacja jednostki lekcyjnej prowadzonej przez nauczyciela-opiekuna praktyki lub innego nauczyciela przedmiotu.	60*	Sporządzenie arkusza obserwacji oraz uzupełnianie karty praktyk i dziennika praktyk; omawianie z opiekunem praktyki obserwowanych jednostek lekcyjnych.	10	PraktD_O	--
Prowadzenie lekcji	Jednostka lekcyjna prowadzona przez słuchacza w obecności opiekuna praktyki.		Przygotowanie wyznaczonej jednostki lekcyjnej, omówienie jej z opiekunem praktyki, omówienie innych elementów dotyczących pracy nauczyciela religii. Prowadzenie arkusza praktyk i dziennika praktyk.	30	PraktD_Knp PraktD_WU PraktD_Knl	--
Rozmowa weryfikacyjna	Ocena przebiegu praktyki na podstawie opinii opiekuna praktyki oraz przedstawionej przez słuchacza dokumentacji (dziennik praktyk, scenariusze prowadzonych lekcji).	--	Przedstawienie dokumentacji praktyk.	--	PraktD_RW	
Suma godzin:		60	Suma godzin:	40	Suma punktów:	4

Formy zajęć w ramach praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym dla osób bez przygotowania psychologiczno-pedagogicznego

Forma prowadzenia zajęć			Praca własna słuchacza		Sposób weryfikacji EK	ECTS
Nazwa	Opis	Godz.	Opis	Godz.		
Obserwacja	Obserwacja jednostki lekcyjnej prowadzonej przez nauczyciela-opiekuna praktyki lub innego nauczyciela przedmiotu.	120*	Sporządzenie arkusza obserwacji oraz uzupełnianie karty praktyk i dziennika praktyk; omawianie z opiekunem praktyki obserwowanych jednostek lekcyjnych.	20	PraktD_O	--
Prowadzenie lekcji	Jednostka lekcyjna prowadzona przez słuchacza w obecności opiekuna praktyki.		Przygotowanie wyznaczonej jednostki lekcyjnej, omówienie jej z opiekunem praktyki, omówienie innych elementów dotyczących pracy nauczyciela religii. Prowadzenie arkusza praktyk i dziennika praktyk.	60	PraktD_Knp PraktD_WU PraktD_Knl	--
Rozmowa weryfikacyjna	Ocena przebiegu praktyki na podstawie opinii opiekuna praktyki oraz przedstawionej przez słuchacza dokumentacji (dziennik praktyk, scenariusze prowadzonych lekcji).	--	Przedstawienie dokumentacji praktyk.	--	PraktD_RW	
Suma godzin:		120	Suma godzin:	80	Suma punktów:	8

* Opiekun praktyki, zależnie od warunków placówki i szczegółowych wytycznych o przebiegu praktyk (zob. niżej, s. 83n), ustala proporcje między liczbą lekcji obserwowanych i prowadzonych. Zaleca się, aby liczba jednostek prowadzonych była większa od obserwowanych.

7) Sposób oceniania - oceny wielowartościowe (od 5 do 2) oraz oceny dwuwartościowe (zal., nie-zal.)- zob. niżej s. 67:

- oceny wielowartościowe (opiekun praktyk);
- oceny dwuwartościowe (kierownik praktyki).

E. SPOSÓB OCENIANIA – SKALE OCEN

- oceny wielowartościowe:

Ocena	Opis
5 (bardzo dobry)	Wyniki spełniają maksymalne kryteria.
4,5 (dobry plus)	Wyniki powyżej średniego kryterium.
4 (dobry)	Wyniki spełniają średnie kryteria.
3,5 (dostateczny plus)	Wyniki spełniające zadowalające kryteria.
3 (dostateczny)	Wyniki spełniają minimalne kryteria (60%).
2 (niedostateczny)	Wyniki nie spełniają minimalnych kryteriów.

- oceny dwuwartościowe:

zal. (zaliczono)	Kryteria odpowiadające ocenom od 5 do 3.
nie-zal. (niezaliczono)	Kryteria odpowiadające ocenie 2.

F. OBLICZANIE OSTATECZNEGO WYNIKU STUDIÓW

Ostateczny wynik studiów dla wszystkich wariantów studiów opisanych w niniejszym programie (OstWynik) oblicza się biorąc pod uwagę dwie oceny:

- ŚrOcen – średnia arytmetyczna wszystkich ocen z egzaminów i zaliczeń z uwzględnieniem ocen niedostatecznych uzyskanych w ciągu okresu studiów (do średniej wlicza się zarówno ocenę niedostateczną jak i pozytywną z poprawki);
- PracaD – ocena promotora za pracę dyplomową.

OstWynik oblicza się według następującego algorytmu:

$$\text{OstWynik} = 75\% \text{ŚrOcen} + 25\% \text{PracaD}$$

CZĘŚĆ CZWARTA
ZESTAWIENIA ZBIORCZE

Plan studiów

Moduł 1: Teologia

Przedmiot	Ć/K/L/S	W	P	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
Wprowadzenie do Pisma Świętego [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	Zo	T3_02N
Nowy Testament: Ewangelie Synoptyczne i Dzieje Apostolskie [W]	0	30	0	30	6,0	1	1	E	T3_04_1N
Teologia dogmatyczna: wprowadzenie [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T5_01_1N
Teologia moralna ogólna [W]	0	30	0	30	6,0	1	1	E	T5_02_1N
Liturgika: zagadnienia wstępne, Liturgia Godzin i Rok Liturgiczny [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	Zo	T7_02_1N
Stary Testament: Księgi prorockie [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T3_03_3N
Stary Testament: Księgi mądrościowe i Psalmi [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T3_03_4N
Historia Kościoła [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T2_01P
Stary Testament: Pięcioksiąg [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T3_03_1N
Nowy Testament: Listy św. Pawła i Listy Katolickie (bez 1-3 J) [W]	0	30	0	30	6,0	1	2	E	T3_04_3N
Stary Testament: Księgi historyczne [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T3_03_2N
Teologia dogmatyczna: chrystologia [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T5_01_4N
Teologia dogmatyczna: trynitologia (Bóg Jeden w Trójcy) [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T5_01_2N
Teologia moralna szczegółowa: chrześcijanin w Kościele [W]	0	30	0	30	6,0	1	2	E	T5_02_3N
Teologia duchowości [K+W]	7	8	0	15	3,0	2	3	E	T6_01P
Teologia dogmatyczna: eklezjologia [W]	0	15	0	15	3,0	2	3	E	T5_01_6N
Katolicka nauka społeczna [W]	0	30	0	30	6,0	2	3	E	T4_03N
Liturgika: Eucharystia, inne sakramenty i sakramentalia [W]	0	15	0	15	3,0	2	3	E	T7_02_3N
Teologia dogmatyczna: pneumatologia, charytologia, mariologia [W]	0	30	0	30	6,0	2	3	E	T5_01_5N
Teologia dogmatyczna: sakramentologia [W]	0	15	0	15	3,0	2	3	E	T5_01_7N
Seminarium dyplomowe [W]	15	0	0	15	5,0	2	4	Z	T9_08P
Teologia dogmatyczna: protologia [W]	0	15	0	15	3,0	2	4	E	T5_01_3N
Nowy Testament: Tradycja Janowa [W]	0	30	0	30	6,0	2	4	E	T3_04_6N
Teologia dogmatyczna: eschatologia [W]	0	15	0	15	2,0	2	4	E	T5_01_9N
Teologia moralna szczegółowa: chrześcijanin w świecie [W]	0	30	0	30	4,0	2	4	E	T5_02_5N
	22	473	0	495	98,0				

Moduł 2: Katechetyka

Przedmiot	Ć/K/L/S	W	P	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
Katechetyka fundamentalna [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	Zo	T7_03_1N
Katechetyka materialna [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	Zo	T7_03_2N
Katechetyka: metodyka katechezy szkoły podstawowej [C+W]	15	15	0	30	6,0	2	3	Zo	T7_03_5N
Katechetyka: katechetyczne aspekty prawa edukacyjnego [W]	0	15	0	15	2,0	2	4	Zo	T7_03_8N
Katechetyka: metodyka katechezy gimnazjalnej [Ć+W]	15	15	0	30	6,0	2	4	Zo	T7_03_6N
Katechetyka: metodyka katechezy przedszkolnej [C+W]	8	7	0	15	1,0	2	4	Zo	T7_03_4N
	38	82	0	120	21				

Moduł 3: Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

Przedmiot	Ć/K/L/S	W	P	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
Psychologia ogólna [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T4_01_1N
Psychologia osobowości [W]	0	15	0	15	3,0	1	2	E	T4_01_2N
Psychologia rozwojowa i wychowawcza [W]	10	20	0	30	6,0	1	1	E	T4_01_3N
Dydaktyka ogólna [W]	0	30	0	30	6,0	1	2	E	T7_04_1N
Pedagogika, cz. 1 [W]	15	15	0	30	6,0	1	2	E	T4_02_1N
Pedagogika, cz. 2 [W]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T4_02_2N
Pedagogika specjalna [W fakult.]	0	15	0	15	3,0	1	1	E	T9_05_4N
Praktyka szkolna w zakresie psychologiczno-pedagogicznym [P]	0	0	30	30	2,0	1	1 lub 2	Z	T7_04_5
	25	125	30	180	32				

Moduł 4: praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym (dla osób z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym)

Przedmiot	Ć/K/L/S	W	P	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: gimnazjum [P]	0	0	15	15	1,0	po 1	2 do 4	Z	T7_04_3P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: przedszkole [P]	0	0	15	15	1,0	po 1	2 do 4	Z	T7_04_1P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: szkoła podstawowa [P]	0	0	30	30	2,0	po 1	2 do 4	Z	T7_04_2P
	0	0	60	60	4				

Moduł 5: praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym (dla osób bez przygotowania psychologiczno-pedagogicznego)

Przedmiot	Ć/K/L/S	W	P	Godz.	ECTS	Rok	Sem.	Zal.	Kod
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: gimnazjum [P]	0	0	30	30	2,0	po 1	2 do 4	Z	T7_04_3P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: przedszkole [P]	0	0	30	30	2,0	po 1	2 do 4	Z	T7_04_1P
Praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym: szkoła podstawowa [P]	0	0	60	60	4,0	po 1	2 do 4	Z	T7_04_2P
	0	0	120	120	8				

CZEŚĆ PIĄTA

**KWALIFIKACJE
DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA RELIGII**

1. Kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela religii (katechety) określają następujące akty prawne:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (tekst jednolity Dz.U. 2015 Poz. 1264);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012 Poz. 131);

Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN Porozumienie 21/2016: <http://www.e-dziennik.men.gov.pl/index.php/225-porozumienie-poz-21-2016>).

Uchwała Konferencji Episkopatu Polski z dn. 7 czerwca 2016 roku w sprawie minimalnych wymogów w kształceniu nauczycieli religii.

2. Zgodnie z *Porozumieniem* pomiędzy KEP a MEN z dn. 31 maja 2016 r. (§ 3, ust. 2) osoby, które ukończyły studia magisterskie na kierunku innym niż TEOLOGIA oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii uzyskane w wyniku ukończenia teologiczno-katechetycznych studiów podyplomowych posiadają kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w:

- gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych;
- szkołach podstawowych;
- przedszkolach.

Nabyte w ten sposób kwalifikacje nie obejmują szkół specjalnych.

3. Zgodnie z przytoczonym wyżej *Porozumieniem* pomiędzy KEP oraz MEN przez przygotowanie pedagogicznego do nauczania religii należy rozumieć: „nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki, katechetyki i dydaktyki, nauczanych w powiązaniu z teologią w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk pedagogicznych w zakresie nauczania religii w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin” (*Porozumienie* § 1 ust. 2).

4. *Uchwała* KEP z dn. 7 czerwca 2016 r. § 1 ust. 2 precyzuje zapis *Porozumienia* określając minimalną liczbę godzin dla poszczególnych grup przedmiotów i praktyk koniecznych do uznania przygotowania pedagogicznego w zakresie nauczania religii w sposób następujący:

- przedmioty psychologiczno-pedagogiczne – 150 godzin;
- przedmioty katechetyczne – 120 godzin;
- praktyki katechetyczne w szkole – 120 godzin;
- praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym – 30 godzin.

5. Ponadto *Uchwała* § 2 precyzuje wymogi stawiane podyplomowym studiom teologiczno-katechetycznym rozróżniając sytuację osób z przygotowaniem pedagogicznym i bez niego:

„Teologiczno-katechetyczne studia podyplomowe, o których mowa w § 1 pkt. 3 *Porozumienia*, obejmują nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przedmiotów teologicznych (biblistyki, teologii dogmatycznej, teologii moralnej, liturgiki, teologii duchowości, katolickiej nauki społecznej, historii Kościoła) w wymiarze nie mniejszym niż 480 godzin, a także:

- 1) w odniesieniu do osób nie posiadających przygotowania pedagogicznego – nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu przygotowania pedagogicznego do nauczania religii w wymiarze określonym w § 1 ust. 2 [zob. wyżej pkt 4];
- 2) w odniesieniu do osób posiadających przygotowanie pedagogiczne – nabycie wiedzy i umiejętności z przedmiotów katechetycznych w wymiarze nie mniejszym niż 120 godzin oraz odbycie pozytywnie ocenionych praktyk katechetycznych w szkole w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin.

6. Niniejszy program w następujący sposób realizuje powyższe wymogi:

Moduł 1 (Teologia) realizuje wymogi postawione podyplomowym studiom teologiczno-katechetycznym w *Uchwale* § 2.

Moduł 2 (Katechetyka) realizuje wymogi postawione podyplomowym studiom teologiczno-katechetycznym w *Uchwale* § 1 ust. 2 oraz § 2 ust. 2.

Moduł 3 (Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) realizuje wymogi postawione podyplomowym studiom teologiczno-katechetycznym w *Uchwale* § 1 ust. 2.

Moduł 4 (Praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym dla osób z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym) realizuje wymogi postawione podyplomowym studiom teologiczno-katechetycznym w *Uchwale* § 2 ust. 2.

Moduł 5 (Praktyki szkolne w zakresie dydaktycznym dla osób bez przygotowania psychologiczno-pedagogicznego) realizuje wymogi postawione podyplomowym studiom teologiczno-katechetycznym w *Uchwale* § 1 ust. 2 oraz § 2 ust. 1.

7. PODSUMOWUJĄC:

W celu uzyskania kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela religii w: gimnazjach i zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach podstawowych, przedszkolach (z wyjątkiem specjalnych) słuchacze Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych muszą ukończyć:

- osoby z wcześniej uzyskanym przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym: moduł 1, moduł 2 i moduł 4;
- osoby bez przygotowania psychologiczno-pedagogicznego: moduł 1, moduł 2, moduł 3 i moduł 5.

8. O posiadaniu przygotowania pedagogicznego do nauczania religii świadczy świadectwo ukończenia Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych na PWT zawierające wykaz modułów i przedmiotów. Na prośbę absolwentów wydaje zaświadczenie o przygotowaniu pedagogicznym do nauczania religii (wzór zaświadczenia, zob. s. 76).

L.dz. Dz/...../.....

Wrocław, dnia r.

ZAŚWIADCZENIE

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu zaświadcza, że

.....

urodzony/a roku w, posiada przygotowanie pedagogiczne do nauczania religii w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz gimnazjach (z wyjątkiem szkół specjalnych), stosownie do *Porozumienia pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii* (Dz. Urz. MEN Porozumienie 21/2016).

Ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec

Rektor PWT we Wrocławiu

CZĘŚĆ SZÓSTA

PISMA I DOKUMENTY WYKORZYSTYWANE W TRAKCIE REALIZACJI PRAKTYK

(opracował ks. dr Marek KORGUL)

1. Skierowanie na praktykę szkolną w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, s. 78.
2. Skierowanie na praktykę szkolną w zakresie dydaktycznym, s. 79.
3. Wskazania dotyczące odbywania praktyki szkolnej w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, s. 80.
4. Wskazania dotyczące odbywania praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym, s. 83.
5. Karta praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym, cz. 1: lekcje obserwowane, s. 85.
6. Karta praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym, cz. 2: lekcje prowadzone, s. 86.
7. Karta praktyki szkolnej w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, s. 87.
8. Kwestionariusz opisowej oceny słuchacza odbywającego praktykę szkolną w zakresie dydaktycznym, s. 88.
9. Kwestionariusz oceny praktyki szkolnej w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, s. 90.
10. Karta zaliczenia praktyki szkolnej w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, s. 92.
11. Karta zaliczenia praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym, cz. 1: lekcje obserwowane, s. 93.
12. Karta zaliczenia praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym, cz. 2: lekcje prowadzone, s. 94.
13. Dziennik praktyki szkolnej w zakresie psychologiczno-pedagogicznym, s. 95.
14. Dziennik praktyki szkolnej w zakresie dydaktycznym, s. 108.

Przeznaczenie dokumentów:

- skierowania (do przekazania dyrekcji szkoły);
- wskazania (do wiadomości słuchacza i do przekazania opiekunowi praktyki);
- karty praktyk (po wypełnieniu składane w dziekanacie);
- kwestionariusz (do przekazania opiekunowi praktyki; po wypełnieniu przekazywane w zapieczętowanej kopercie do dziekanatu);
- kwestionariusz oceny (do przekazania opiekunowi praktyki; po wypełnieniu przekazywane w zapieczętowanej kopercie do dziekanatu);
- karty zaliczenia praktyk (po uzupełnieniu przez dyrekcję szkoły i zaliczeniu przez kierownika są przechowywane w dziekanacie);
- Dzienniki praktyk (wypełnia słuchacz, ocenia opiekun, zalicza kierownik; dziennik jest własnością słuchacza).

Wrocław, r.

L. dz. /

Dyrekcja

.....
.....
W

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu
ul. Katedralna 9, 50-328 Wrocław
tel. 71 322 99 70
e-mail: pwt@pwt.wroc.pl

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu uprzejmie prosi o umożliwienie

.....
(Imię i nazwisko słuchacza/słuchaczki)

słuchaczowi/słuchaczce roku Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych, odbycia praktyki psychologiczno-pedagogicznej, przewidzianej w programie studiów, wymaganej do uzyskania kwalifikacji i przygotowania pedagogicznego do nauczania religii w szkole.

Podczas praktyk słuchacz/słuchaczka ma obowiązek realizowania działań wynikających z modułu 2 opisanego w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz.U. 2012 Poz. 131).

Praktykant na bieżąco uzupełnia *Dziennik praktyk* oraz *Kartę praktyk* zgodnie z zasadami podanymi przez Uczelnię.

Po zakończeniu praktyki w Państwa placówce bardzo prosimy o potwierdzenie jej odbycia (dokładnej liczby godzin obserwacji i katechez prowadzonych samodzielnie) zarówno w *Dzienniku praktyk*, na *Karcie praktyk* (przystawienie pieczęci podłużnej placówki oraz pieczętki dyrekcji wraz z podpisem), a także w indeksie słuchacza (przystawienie pieczęci podłużnej). Dyrekcja nie dokonuje w indeksie wpisu w rubryce: „zaliczenie praktyki”.

Ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec

REKTOR

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (tekst jednolity Dz.U. 2015 Poz. 1264);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012 Poz. 131);

Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN 17 czerwca 2016 r. Nr 4 poz. 21).

Wrocław, r.

L. dz. /

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu
ul. Katedralna 9, 50-328 Wrocław
tel. 71 322 99 70
e-mail: pwt@pwt.wroc.pl

Dyrekcja

.....
.....
W

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu uprzejmie prosi o umożliwienie

.....
(Imię i nazwisko słuchacza/słuchaczki)

słuchaczowi/słuchaczce roku Podyplomowych Studiów Teologiczno-katechetycznych, przeprowadzenia lekcji religii w ramach praktyk szkolnych w zakresie dydaktycznym, przewidzianych w programie studiów, wymaganych do uzyskania kwalifikacji i przygotowania pedagogicznego do nauczania religii w szkole.

Podczas praktyk słuchacz/słuchaczka ma obowiązek:

- a) obserwowania zajęć prowadzonych przez nauczyciela religii,
- b) samodzielnego prowadzenia lekcji religii pod kierunkiem zatrudnionego w placówce katechety.

Praktykant na bieżąco uzupełnia *Dziennik praktyk* oraz *Kartę praktyk katechetycznych* zgodnie z zasadami podanymi przez Uczelnię.

Po zakończeniu praktyki w Państwa placówce bardzo prosimy o potwierdzenie jej odbycia (dokładnej liczby godzin obserwacji i katechez prowadzonych samodzielnie) zarówno w *Dzienniku praktyk*, na *Karcie praktyk* (przystawienie pieczęci podłużnej placówki oraz pieczętki dyrekcji wraz z podpisem), a także w indeksie słuchacza (przystawienie pieczęci podłużnej). Dyrekcja nie dokonuje w indeksie wpisu w rubryce: „zaliczenie praktyki”.

Ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec

REKTOR

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (tekst jednolity Dz.U. 2015 Poz. 1264);

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012 Poz. 131);

Porozumienie pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli religii (Dz. Urz. MEN 17 czerwca 2016 r. Nr 4 poz. 21).

WSKAZANIA DOTYCZĄCE ODBYWANIA PRAKTYKI SZKOLNEJ w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

1. W myśl *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...)* każdy nauczyciel religii (katecheta) musi posiadać przygotowanie pedagogiczne. Obejmuje ono m.in. *pozytywnie ocenioną praktykę pedagogiczną — w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin*. Wymóg posiadania przygotowania pedagogicznego jest zawarty także w *Porozumieniu pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii*.

2. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* praktyka szkolna w zakresie psychologiczno-pedagogicznym obejmuje 30 godzin, zaś praktyka szkolna w zakresie dydaktycznym obejmuje 120 godzin.

3. Celem praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym jest:

- gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami,
- zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów,
- konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

4. W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- 1) zapoznanie się ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
- 2) obserwowanie:
 - a. zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,
 - b. aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - c. interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
 - d. procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
 - e. czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
 - f. sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
 - g. dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw dzieci i młodzieży,
 - h. działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;
- 3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:
 - a. sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
 - b. podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
 - c. prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,

d. podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

- 4) pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
- a. diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
 - b. poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
 - c. samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
 - d. sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,
 - e. organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - f. animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
 - g. podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami i wychowankami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
 - h. podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - i. sprawowanie opieki nad uczniami i wychowankami poza terenem przedszkola, szkoły lub placówki;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a. prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - b. konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - c. ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
 - d. ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
 - e. konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
 - f. omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy.

6. Każdy słuchacz ma obowiązek odbycia 30 godzin praktyki i wypełniania *Dziennika praktyk* oraz *karty praktyk*. *Dziennik praktyk* zwiera potwierdzenie odbycia 30 godzin praktyk w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.

7. Praktyka w zakresie psychologiczno-pedagogicznym powinna być z zasady pierwszym etapem praktyki szkolnej. Praktyka w zakresie dydaktycznym (lekcje religii prowadzone samodzielnie przez słuchacza, jak i obserwacje zajęć prowadzonych przez katechetów) mogą mieć miejsce dopiero po zakończeniu praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i jej potwierdzeniu przez dyrekcję placówki.

8. Przed rozpoczęciem praktyki należy odebrać z Dziekanatu / Rektoratu pismo do dyrekcji szkoły (skierowanie) umożliwiające jej odbycie.

9. Słuchacz powinien skontaktować się z wyznaczonym przez uczelnię wykładowcą – opiekunem praktyki, celem omówienia szczegółów dotyczących praktyki.

10. Przed rozpoczęciem praktyki słuchacz zgłasza się z *Dziennikiem praktyk* do dyrekcji placówki, w której ma odbyć praktyki, najlepiej w obecności proboszcza (lub szkolnego opiekuna praktyk

– katechety pracującego w danej placówce). Przedstawia dyrekcji skierowanie z uczelni do odbycia praktyk, omawia szczegóły z nią związane i podaje nazwisko szkolnego opiekuna praktyki (doświadczony katecheta, wskazany lub zaaprobowany przez uczelnię, który będzie towarzyszył praktykantowi przez cały okres praktyki w danej szkole). Uzgadnia z dyrekcją terminy planowanych praktyk (dni, godziny) oraz zakres, którego praktyka ma dotyczyć.

11. Na praktykę należy przychodzić zawsze w odpowiednim stroju, zachowując przez cały okres praktyki wzorową kulturę, a przede wszystkim, jako reprezentant Kościoła Chrystusowego, dawać świadectwo wiary.

12. Praktykant uzgadnia ze szkolnym opiekunem szczegółowy cel praktyki w danym dniu.

13. Praktykant na bieżąco omawia z opiekunem problematykę związaną z określonym aspektem praktyki.

14. Praktykant pozostaje w stałym kontakcie z wykładowcą odpowiedzialnym za prowadzenie praktyk szkolnych – opiekunem praktyki z ramienia uczelni.

15. Praktykant na bieżąco uzupełnia *Dziennik praktyk* oraz *Kartę praktyk szkolnych* zgodnie z zasadami podanymi na uczelni, według podanego wzoru. Po zakończeniu każdej katechezy szkolny opiekun podpisuje notatki w *Dzienniku praktyk* i potwierdza jej odbycie.

16. Z praktykantem należy omówić przebieg praktyki, przekazać związane z nią uwagi oraz uzasadnić dokonaną ocenę.

17. Na zakończenie praktyki szkolny opiekun potwierdza ją w odpowiednim miejscu *Dziennika* i *Karty*.

18. Po zakończeniu praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym w danej placówce dyrekcja potwierdza jej odbycie (dokładną liczbę godzin wykonywane zadania i uwagi) przez przystawienie pieczęci podłużnej placówki i pieczętki dyrekcji z podpisem zarówno w *Dzienniku praktyk* jak i na *Karcie praktyk*. W indeksie słuchacza dyrekcja przystawia jedynie pieczęć podłużną placówki, na której może się podpisać. Dyrekcja nie dokonuje w indeksie wpisu w rubryce: „zaliczenie praktyki” (dokonuje tego opiekun praktyki z ramienia uczelni – wykładowca odpowiedzialny za praktyki).

19. Po zakończeniu praktyki, przed rozpoczęciem roku akademickiego, słuchacz przedkłada wykładowcy odpowiedzialnemu za praktyki:

- indeks;
- *Dziennik praktyk*;
- *Kartę praktyk*;
- kwestionariusz oceny sporządzony przez proboszcza lub opiekuna (w zaklejonej kopercie).

20. Zaliczenia części i całości praktyki dokonuje wykładowca odpowiedzialny za jej prowadzenie po spełnieniu wszystkich wymagań.

WSKAZANIA DOTYCZĄCE ODBYWANIA PRAKTYKI SZKOLNEJ w zakresie dydaktycznym

1. W myśl *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...)* każdy katecheta musi posiadać przygotowanie pedagogiczne. Obejmuje ono m.in. *pozytywnie ocenioną praktykę pedagogiczną — w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin*. Wymóg posiadania przygotowania pedagogicznego jest zawarty także w *Porozumieniu pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii*.

2. Każdy słuchacz ma obowiązek odbycia praktyki w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, na wszystkich poziomach kształcenia, których dotyczą uzyskiwane kwalifikacje. *Dziennik praktyk* zwiera potwierdzenie odbycia 60/120* godzin praktyk w zakresie dydaktycznym. Szczegółowy wymiar godzin obserwacji i katechez prowadzonych samodzielnie jest przekazywany słuchaczom przez opiekuna praktyk z ramienia uczelni zgodnie z programem kształcenia (zob. s. 64n).

Na każdy poziom przypada średnio 5/10 jednostek lekcyjnych, w tym ok. 2/3 obserwacje zajęć i ok. 3/7 katechez prowadzonych samodzielnie. W sumie na wszystkich poziomach – 60/120 godzin. Istotne jest, by liczba katechez prowadzonych samodzielnie była większa niż liczba obserwacji zajęć.

3. Przed rozpoczęciem praktyki należy odebrać z Dziekanatu / Rektoratu pismo do dyrekcji szkoły umożliwiające jej odbycie.

4. Słuchacz powinien skontaktować się z wyznaczonym przez uczelnię wykładowcą – opiekunem praktyki, celem omówienia szczegółów dotyczących praktyki.

5. Przed rozpoczęciem praktyki słuchacz zgłasza się z *Dziennikiem praktyk* do dyrekcji placówki, w której ma odbyć praktyki, w obecności proboszcza (jako odpowiedzialnego za organizację nauczania religii na terenie parafii) lub przynajmniej z katechetą pracującym w tej placówce, który będzie pełnił funkcję szkolnego opiekuna praktyki. Przedstawia dyrekcji skierowanie z uczelni do odbycia praktyk, omawia szczegóły i podaje nazwisko opiekuna praktyki (doświadczony katecheta, wskazany lub zaaprobowany przez uczelnię, który będzie towarzyszył praktykantowi przez cały okres praktyki w danej szkole). Uzgadnia z dyrekcją terminy planowanych praktyk (dni, godziny) oraz klasy, w których ma się ona odbywać.

6. Na praktykę należy przychodzić zawsze w odpowiednim stroju, zachowując przez cały okres praktyki wzorową kulturę, a przede wszystkim, jako reprezentant Kościoła Chrystusowego, dawać świadectwo wiary.

7. Samodzielne prowadzenie katechezy powinno być poprzedzone szczegółowym omówieniem konspektu ze szkolnym opiekunem praktyki. Przed każdą katechezą praktykant przedstawia opiekunowi konspekt sporządzony zgodnie z zasadami podanymi podczas wykładów (po zakończeniu praktyki do wglądu przez odpowiedzialnego z ramienia uczelni za praktyki, czyli kierownika praktyk, w celu zaliczenia w indeksie).

8. Obserwacji katechezy prowadzonej samodzielnie przez praktykanta dokonuje szkolny opiekun praktyki.

* Kreska oddziela liczbę godzin praktyki dla osób z przygotowaniem pedagogicznym (moduł 4) od liczby godzin praktyki dla osób bez przygotowania pedagogicznego (moduł 5).

9. Po każdej katechezie (obserwowanej lub prowadzonej samodzielnie) szkolny opiekun powinien omówić jej przebieg ze słuchaczem. Omawia z praktykantem daną jednostkę, wskazując na pozytywne lub negatywne jej strony, a potwierdzenie lub ocenę wpisuje do *Dziennika* i *Karty praktyk*.

10. Praktykant nie jest pełnoprawnym nauczycielem, dlatego obowiązującą zasadą jest obecność katechety podczas prowadzonych przez praktykanta zajęć. Niedopuszczalne z punktu widzenia prawa oświatowego jest prowadzenie katechezy przez praktykanta bez obecności katechety.

11. Praktykant na bieżąco uzupełnia *Dziennik praktyk* oraz *Kartę praktyk* zgodnie z zasadami podanymi na uczelni, według podanego wzoru. Po zakończeniu każdej katechezy szkolny opiekun jej przebieg w *Dzienniku praktyk*. Czyni to także sam praktykant. Wnioski (uwagi) z obserwacji katechezy prowadzonej przez słuchacza w *Dzienniku praktyk* sporządza szkolny opiekun praktyki.

12. Praktykant pozostaje w stałym kontakcie z opiekunem praktyki z ramienia uczelni (wykładowcą odpowiedzialnym za prowadzenie praktyk katechetycznych). W celu potwierdzenia poprawności wypełniania *Dziennika praktyk* konieczna jest konsultacja słuchacza z opiekunem po przeprowadzeniu kilku pierwszych obserwacji i samodzielnie prowadzonych katechez.

13. Na zakończenie praktyki szkolny opiekun wystawia ocenę z całości praktyki i wypełnia ostatnią stronę *Dziennika*. Podpisuje też katechezy i obserwacje na pierwszej stronie *Karty praktyk*.

14. Po zakończeniu praktyki w danej placówce dyrekcja potwierdza jej odbycie (dokładną liczbę godzin obserwacji i katechez prowadzonych samodzielnie) przez przystawienie pieczęci podłużnej placówki i pieczętki dyrekcji z podpisem zarówno w *Dzienniku praktyk*, na odwrocie *Karty praktyk*. W indeksie słuchacza dyrekcja przystawia jedynie pieczęć podłużną placówki, na której może się podpisać. Dyrekcja nie dokonuje w indeksie wpisu w rubryce: „zaliczenie praktyki” (dokonuje tego opiekun praktyki z ramienia uczelni – wykładowca odpowiedzialny za praktyki).

15. Ksiądz proboszcz lub – za jego wiedzą – szkolny opiekun praktyki sporządza na przekazanym przez uczelnię formularzu relację z praktyki odbywanej przez słuchacza i dokonuje jej oceny. Jeśli relację i ocenę sporządza opiekun, to obok jego podpisu na formularzu musi znaleźć się bezwzględnie podpis proboszcza parafii, w której słuchacz odbywał praktykę. Z praktykantem należy omówić przebieg całości praktyki, przekazać związane z nią uwagi oraz uzasadnić dokonaną ocenę.

16. Po zakończeniu każdej części praktyki, przed rozpoczęciem roku akademickiego, słuchacz przedkłada opiekunowi praktyk z ramienia uczelni (wykładowcy odpowiedzialnemu za praktyki):

- konspekty (według ustaleń z wykładowcą odpowiedzialnym za praktyki);
- indeks;
- *Dziennik praktyk*;
- *Kartę praktyk*;
- kwestionariusz oceny sporządzony przez proboszcza lub opiekuna (w zaklejonej kopercie).

17. Zaliczenia części i całości praktyki dokonuje wykładowca odpowiedzialny za jej prowadzenie (kierownik praktyki) po spełnieniu wszystkich wymagań.

KARTA PRAKTYKI SZKOLNEJ W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM (KATECHETYCZNYM)

CZ. 1: LEKCJE OBSERWOWANE PRZEZ PRAKTYKANTA

.....

pieczęć uczelni

(Imię i nazwisko słuchacza/słuchaczki)

L.p.	Data obserwowanej lekcji	TEMAT OBSERWOWANEJ LEKCJI (KATECHEZY)	KLASA - SZKOŁA (Prz, SP, G, Pg)	PODPIS KATECHETY obserwowanego
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				

KARTA PRAKTYKI SZKOLNEJ W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM (KATECHETYCZNYM)

CZ. 2: LEKCJE PROWADZONE PRZEZ PRAKTYKANTA

.....
(Imię i nazwisko słuchacza/słuchaczki)

pieczęć uczelni

Lp.	Data prowadzonej lekcji	TEMAT PROWADZONEJ LEKCJI (KATECHEZY)	KLASA - SZKOŁA (Prz, SP, G, Pg)	OCENA	PODPIS KATECHETY obserwującego
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					
25.					

KARTA PRAKTYKI SZKOLNEJ W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM

Pieczęć uczelni

.....
Imię i nazwisko słuchacza/słuchaczki

.....
Rok studiów

Pieczęć szkoły

.....
Pieczętka i podpis dyrektora szkoły

Data	Godziny od – do	Liczba godzin	Wykonywane zadania, uwagi

.....
Miejscowość i data

.....
Czytelny podpis opiekuna praktyk

KWESTIONARIUSZ OPISOWEJ OCENY SŁUCHACZA ODBYWAJĄCEGO PRAKTYKĘ SZKOLNĄ W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM

(wypełnia opiekun praktyki)

Imię i nazwisko praktykanta:

Miejsce praktyki (dane placówki):

Okres odbywania praktyki: od do

Dane opiekuna praktyki:

imię i nazwisko:

stanowisko:

dane kontaktowe (nr telefonu, e-mail):

Prosimy o opisową ocenę praktykanta z uwzględnieniem następujących punktów:

1. Dochowanie formalności związanych z rozpoczęciem i przebiegiem praktyki (zgłoszenie się do dyrekcji, dokonanie odpowiednich adnotacji w indeksie, *Dzienniku praktyk* i na *Karcie praktyk*).
2. Przygotowanie słuchacza do zajęć (konspekt, podręczniki, pomoce, omówienie z opiekunem).
3. Strój.
4. Czy słuchacz wiedział, czemu ma służyć katecheza, jaki jest jej merytoryczny punkt ciężkości?
5. Czy potrafi poprawnie formułować cele: dydaktyczny, wychowawczo-formacyjny i operacyjny?
6. Dochowanie podczas zajęć formalności wynikających z przepisów prawa oświatowego (punktualność w rozpoczynaniu i kończeniu zajęć, sprawdzanie obecności, wypełnianie dziennika lekcyjnego, dyżury podczas przerw między lekcjami).
7. Zachowanie struktury jednostki katechetycznej (modlitwa, sprawdzenie obecności, sprawdzenie wiadomości z ostatniej katechezy, sprawdzenie zadania domowego, część zasadnicza, wyraźne zakończenie).
8. Modlitwa (kształtowanie właściwych postaw wśród uczniów, postawa praktykanta podczas modlitwy, związek z tematem, celowość – przypadkowość doboru, sposób prowadzenia, na początku, na końcu, w trakcie, różnorodność form modlitwy, uczenie modlitwy).
9. Zainteresowanie celami i treścią katechezy; motywacja tematu i poszczególnych elementów katechezy (czego i po co będą się uczyć, jakie czynności i dlaczego będą podejmowane z uczniami?).
10. Kontakt z uczniami, atmosfera podczas prowadzonych zajęć. Kultura bycia praktykanta, odnoszenie się do uczniów, umiejętność zwracania uwagi.
11. Sposoby aktywizowania uczniów podczas zajęć.
12. Jak słuchacz radził sobie z dyscypliną wśród uczniów (panowanie nad sobą przy jednoczesnym zdecydowaniu, egzekwowaniu przyjętych zasad, konsekwencja w działaniach). Tempo.
13. Prezentowanie treści z pamięci, swoboda w prowadzeniu zajęć, w rozmowach z uczniami, zachowanie w sytuacjach nieprzewidzianych (odpowiedzi na pytania uczniów, nawiązywanie dialogu).
14. Sztwyne trzymanie się podręcznika, a inwencja twórcza praktykanta.
15. Poprawność języka (pod względem zasad języka polskiego, poprawność teologiczna, język: zrozumiały dla uczniów – zbyt abstrakcyjny); płynność przekazu, logika, podsumowania poszczególnych części katechezy, podsumowanie końcowe (rekapitulacja z odpowiedzią na zarysowany na początku problem – postawione pytanie).

**KRESTIONARIUSZ OCENY PRAKTYKI SZKOLNEJ W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-
PEDAGOGICZNYM**

(wypełnia opiekun praktyki)

Imię i nazwisko praktykanta:

Miejsce praktyki (dane placówki):

.....

Okres odbywania praktyki: od do

Dane opiekuna praktyki:

imię i nazwisko:

stanowisko:

dane kontaktowe (nr telefonu, e-mail):

1. Ocena opisowa praktykanta wg następujących kryteriów:

- dokumentacja praktyki (opis placówki, dziennik praktyk – kompletność dokumentów i sposób ich prowadzenia):

- poziom wiedzy psychologiczno-pedagogicznej:

- wnikliwość obserwacji procesu wychowawczego, podopiecznych i wychowawców:

- zdolność współdziałania i pracy w zespole:

- umiejętność prowadzenia działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych:

- ogólne podejście do pracy edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej w stosunku do dzieci i młodzieży:

- inne:

2. Końcowa ocena praktyki (skala od oceny niedostatecznej [2,0] do bardzo dobrej [5,0]):

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w procesie zaliczenia niniejszej praktyki oraz na ewentualny kontakt telefoniczny lub poprzez pocztę elektroniczną z kierownikiem praktyk (zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 roku o Ochronie Danych Osobowych; tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.).

Miejscowość:, dn. r.

Czytelny podpis opiekuna praktyki

**KARTA ZALICZENIA PRAKTYK SZKOLNYCH
W ZAKRESIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYM**

L.p.	Pieczęć podłużna Szkoły	Pieczęć i podpis Dyrekcji	Liczba godzin praktyk w Szkole

Zaliczam godzin praktyk odbytych w w/w szkołach (ośrodkach)

....., dnia

.....
Podpis kierownika praktyk

KARTA ZALICZENIA PRAKTYK SZKOLNYCH W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM

Cz. 1: lekcje obserwowane

L.p.	Pieczęć podłużna Szkoły	Pieczęć i podpis Dyrekcji	Liczba godzin praktyk w Szkole

Zaliczam godzin lekcji (katechez) obserwowanych w w/w szkołach

....., dnia

Podpis kierownika praktyk

KARTA ZALICZENIA PRAKTYK SZKOLNYCH W ZAKRESIE DYDAKTYCZNYM

Cz. 2: lekcje prowadzone samodzielnie

L.p.	Pieczęć podłużna Szkoły	Pieczęć i podpis Dyrekcji	Liczba godzin praktyk w Szkole

Zaliczam godzin lekcji (katechez) prowadzonych samodzielnie w w/w szkołach

....., dnia

Podpis kierownika praktyk

DZIENNIK
PRAKTYKI SZKOLNEJ

w zakresie
psychologiczno-pedagogicznym

.....
pieczęć podłużna uczelni

**DZIENNIK
PRAKTYKI SZKOLNEJ**

w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

.....
(imię i nazwisko słuchacza)

NUMER INDEKSU

ROK STUDIÓW

ROK AKADEMICKI

WSKAZANIA DOTYCZĄCE ODBYWANIA PRAKTYK SZKOLNYCH w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

1. W myśl *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...)* każdy katecheta musi posiadać przygotowanie pedagogiczne. Obejmuje ono m.in. *pozytywnie ocenioną praktykę pedagogiczną — w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin*. Wymóg posiadania przygotowania pedagogicznego jest zawarty także w *Porozumieniu pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii*.

2. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* praktyka w zakresie psychologiczno-pedagogicznym obejmuje 30 godzin, zaś praktyka w zakresie dydaktycznym obejmuje 120 godzin.

3. Celem praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym jest:

- gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami,
- zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów,
- konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

4. W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- 1) zapoznanie się ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
- 2) obserwowanie:
 - a. zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,
 - b. aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - c. interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) - dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
 - d. procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
 - e. czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,

- f. sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
 - g. dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw dzieci i młodzieży,
 - h. działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;
- 3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:
- a. sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
 - b. podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
 - c. prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
 - d. podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- 4) pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:
- a. diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
 - b. poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
 - c. samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
 - d. sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,
 - e. organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
 - f. animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
 - g. podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami i wychowankami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
 - h. podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - i. sprawowanie opieki nad uczniami i wychowankami poza terenem przedszkola, szkoły lub placówki;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a. prowadzenie dokumentacji praktyki,
 - b. konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - c. ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
 - d. ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,

- e. konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
- f. omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy.

5. Każdy słuchacz ma obowiązek odbycia 30 godzin praktyki i wypełniania *Dziennika praktyk* oraz *karty praktyk*. *Dziennik praktyk* zawiera potwierdzenie odbycia 30 godzin praktyk w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.

6. Praktyka w zakresie psychologiczno-pedagogicznym powinna być z zasady pierwszym etapem praktyki katechetycznej. Praktyka w zakresie dydaktycznym (katechezy prowadzone samodzielnie przez słuchacza, jak i obserwacje zajęć prowadzonych przez katechetów) mogą mieć miejsce dopiero po zakończeniu praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i jej potwierdzeniu przez dyrekcję placówki.

7. Przed rozpoczęciem praktyki należy odebrać z Dziekanatu / Rektoratu pismo do dyrekcji szkoły umożliwiające jej odbycie.

8. Słuchacz powinien skontaktować się z wyznaczonym przez uczelnię wykładowcą – opiekunem praktyki, celem omówienia szczegółów dotyczących praktyki.

9. Przed rozpoczęciem praktyki słuchacz zgłasza się z *Dziennikiem praktyk* do dyrekcji placówki, w której ma odbyć praktyki, najlepiej w obecności proboszcza (lub szkolnego opiekuna praktyk – katechety pracującego w danej placówce). Przedstawia dyrekcji skierowanie z uczelni do odbycia praktyk, omawia szczegóły z nią związane i podaje nazwisko szkolnego opiekuna praktyki (doświadczony katecheta, wskazany lub zaaprobowany przez uczelnię, który będzie towarzyszył praktykantowi przez cały okres praktyki w danej szkole). Uzgadnia z dyrekcją terminy planowanych praktyk (dni, godziny) oraz zakres, którego praktyka ma dotyczyć.

10. Na praktykę należy przychodzić zawsze w odpowiednim stroju, zachowując przez cały okres praktyki wzorową kulturę, a przede wszystkim, jako reprezentant Kościoła Chrystusowego, dawać świadectwo wiary.

11. Praktykant uzgadnia ze szkolnym opiekunem szczegółowy cel praktyki w danym dniu.

12. Praktykant na bieżąco omawia z opiekunem problematykę związaną z określonym aspektem praktyki.

13. Praktykant pozostaje w stałym kontakcie z wykładowcą odpowiedzialnym za prowadzenie praktyk katechetycznych – opiekunem praktyki z ramienia uczelni.

14. Praktykant na bieżąco uzupełnia *Dziennik praktyk* oraz *Kartę praktyk katechetycznych* zgodnie z zasadami podanymi na uczelni, według podanego wzoru. Po zakończeniu każdej katechezy szkolny opiekun podpisuje notatki w *Dzienniku praktyk* i potwierdza jej odbycie.

15. Z praktykantem należy omówić przebieg praktyki, przekazać związane z nią uwagi oraz uzasadnić dokonaną ocenę.

16. Na zakończenie praktyki szkolny opiekun potwierdza ją w odpowiednim miejscu *Dziennika i Karty*.

17. Po zakończeniu praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym w danej placówce dyrekcja potwierdza jej odbycie (dokładną liczbę godzin wykonywane zadania i uwagi) przez przystawienie pieczęci podłużnej placówki i pieczętki dyrekcji z podpisem zarówno w *Dzienniku praktyk*, na *Karcie praktyk*. W indeksie słuchacza dyrekcja przystawia jedynie pieczęć podłużną placówki, na której może się podpisać. Dyrekcja nie dokonuje w indeksie wpisu w rubryce: „zaliczenie praktyki” (dokonuje tego opiekun praktyki z ramienia uczelni – wykładowca odpowiedzialny za praktyki).

18. Po zakończeniu praktyki, przed rozpoczęciem roku akademickiego, słuchacz przedkłada wykładowcy odpowiedzialnemu za praktyki:

- indeks;
- *Dziennik praktyk*;
- *Kartę praktyk*;
- kwestionariusz oceny sporządzony przez proboszcza lub opiekuna (w zaklejonej kopercie).

19. Zaliczenia części i całości praktyki dokonuje wykładowca odpowiedzialny za jej prowadzenie po spełnieniu wszystkich wymagań.

Dokumentacja przebiegu praktyki zakresie psychologiczno-pedagogicznych stanowi:

1. Dziennik praktyk (poświadczony przez szkolnego opiekuna praktyki oraz pieczętą szkoły i podpisem dyrektora szkoły).

2. Karta praktyk (daty, godziny oraz wykaz wykonywanych zadań wraz z uwagami).

3. Kwestionariusz oceny praktyki (wypełniany przez opiekuna praktyki).

Uczniowie i nauczyciele

Liczba nauczycieli (kobiety, mężczyźni):

.....
.....

Liczba klas/ roczników:

Liczba uczniów:

Uczniowie ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi:

.....
.....

3. Życie szkoły

(święta i uroczystości typowe dla danej szkoły, programy edukacyjne, koła zainteresowań, wyjazdy, wymiany uczniowskie, konkursy):

.....
.....
.....
.....

4. Organizacja pracy szkoły

(profile nauczania w szkole; spotkania z rodzicami – wywiady, pedagog, psycholog, dziennik elektroniczny):

.....
.....

III. Obserwacje – przykładowe karty obserwacji (1- 5)

1. Rytuály / Obserwacja przebiegu lekcji

	Klasa 1	Klasa 2	Klasa 3
1. Powitanie			
2. Sprawdzanie obecności			
3. Zgłaszanie się do odpowiedzi			
4. Reguły związane z dyscypliną			
5. Koniec lekcji			

6. Inne			
---------	--	--	--

2. Arkusz obserwacji godziny wychowawczej

Data:

Klasa:

Przebieg zajęć:

Czynności nauczyciela	Czynności uczniów	Komentarz/Refleksja

3. Reakcje nauczyciela na zachowania uczniów zakłócające przebieg zajęć

Data:

Klasa:

Przebieg zajęć:

Zachowanie zakłócające	Reakcja nauczyciela	Komentarz (możliwe przyczyny takiego zachowania; inne możliwości reakcji)

4. Zachowania i relacje w klasie

a) Jakie widać w klasie wyodrębniające się zespoły - na jakiej zasadzie da się je zauważyć? Czy istnieją grupy wyraźnie zamykające się przed innymi?

.....

.....

.....

.....

b) Kto jest izolowany?

.....

.....

.....

c) Jak częste są kontakty między zespołami? Jakie zmiany zachodzą w grupach w ciągu lekcji?

.....

.....

.....

d) Jakie role pełnią poszczególni uczniowie, np., kto wyspecjalizował się w mówieniu cynicznych komentarzy, kto jest ulubieńcem nauczyciela, itd.?

.....

.....

.....

e) Zachowanie uczniów siedzących z tyłu klasy a zachowanie pozostałych uczniów?

.....

.....

.....

f) Którzy uczniowie najczęściej proszą o pomoc i do kogo się zwracają (nauczyciel, blisko siedzący uczniowie)?

.....

.....

.....

g) Jak można określić relacje między uczniami: jako głównie współwspółdziałanie, współzawodnictwo czy indywidualizm? Jeśli, na przykład, nauczyciel pyta ucznia, to inni próbują mu pomóc, czy sami wrywają się do odpowiedzi?

.....

.....

.....

h) Jakie osoby odgrywają kluczowe role w klasie i pod jakim względem?

.....

.....

.....

i) Które osoby w klasie w jakiś sposób „odstają” od reszty - można je określić jako mniejszość pod względem narodowościowym, religijnym, majątkowym, zdrowotnym czy innym? Jakie jest miejsce czy rola tych osób w strukturach spontanicznie pojawiających się w klasie? Czy są one traktowane inaczej niż inni?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Obserwacja sytuacji potencjalnie wychowawczych (tj. taki układ zdarzeń, który szczególnie nadaje się do wykorzystania w oddziaływaniu pedagogicznym)

a) Co się zdarzyło?

.....
.....
.....

b) Jakie fakty i zdarzenia poprzedziły tę sytuację?

.....
.....
.....

c) Czy zauważona sytuacja wydaje się być fragmentem większej całości, czy raczej zamkniętym wydarzeniem?

.....
.....
.....

d) Kto uczestniczył w danej sytuacji?

.....
.....
.....
.....

e) Jak długo trwało wydarzenie?

.....

.....

.....

f) Jakie są przypuszczalne motywy osób w nim występujących?

.....

.....

.....

g) Co budzi niepokój i zainteresowanie tą sytuacją?

.....

.....

.....

h) Co można zrobić, by sobie wyjaśnić niepokój wywołany daną sytuacją?

.....

.....

.....

.....

.....

i) Jak chciałbym, aby uczniowie postępowali w tej sytuacji?

.....

.....

.....

.....

j) Jaką w tej konkretnej sytuacji warto wprowadzić formę interwencji lub może zignorować wydarzenie ze względu na sporadyczność; a może czekać, aż uczniowie sami dostrzegą niekorzystne skutki własnego postępowania?

.....

.....

.....

.....

k) Jakie formy powinna mieć interwencja, jeśli uważam, że warto ją zastosować?

.....

.....

.....

.....

.....

ZAKOŃCZENIE PRAKTYKI

1. Liczba godzin odbytych zajęć w szkole (obserwacji, współpracy z opiekunem, własnych działań):

.....

2. Zaangażowanie praktykanta w czasie zajęć (przygotowanie, punktualność, strój, świadectwo, współpraca z opiekunem, własna inicjatywa itp.):

4. Ocena działań podejmowanych przez praktykanta:

7. Ocena całości praktyki:

.....
miejsowość, data

.....
opiekun praktyki

Zaliczenie praktyki przez kierownika praktyk z ramienia uczelni – wykładowcę:

DZIENNIK

**PRAKTYKI SZKOLNEJ
(KATECHETYCZNEJ)**

w zakresie dydaktycznym

.....
pieczęć podłużna uczelni

**DZIENNIK
PRAKTYKI SZKOLNEJ
(KATECHETYCZNEJ)
*w zakresie dydaktycznym***

.....
(imię i nazwisko słuchacza)

NUMER INDEKSU

ROK STUDIÓW

ROK AKADEMICKI

**WSKAZANIA DOTYCZĄCE ODBYWANIA
PRAKTYK SZKOLNYCH
w zakresie dydaktycznym**

1. W myśl *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (...)* każdy katecheta musi posiadać przygotowanie pedagogiczne. Obejmuje ono m.in. *pozytywnie ocenioną praktykę pedagogiczną — w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin*. Wymóg posiadania przygotowania pedagogicznego jest zawarty także w *Porozumieniu pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii*.

2. Każdy słuchacz ma obowiązek odbycia praktyki w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, na wszystkich poziomach kształcenia. *Dziennik praktyk* zawiera potwierdzenie odbycia 60 lub 120 godzin praktyk (zależnie od posiadanego już przygotowanie pedagogicznego do nauczania innego przedmiotu niż religia) w zakresie dydaktycznym. Szczegółowy wymiar godzin obserwacji i katechez prowadzonych samodzielnie jest przekazywany słuchaczom przez opiekuna praktyk z ramienia uczelni. Istotne jest, by liczba katechez prowadzonych samodzielnie była większa niż liczba obserwacji zajęć.

3. Przed rozpoczęciem praktyki należy odebrać z Dziekanatu / Rektoratu pismo do dyrekcji szkoły umożliwiające jej odbycie.

4. Słuchacz powinien skontaktować się z wyznaczonym przez uczelnię wykładowcą – opiekunem praktyki, celem omówienia szczegółów dotyczących praktyki.

5. Przed rozpoczęciem praktyki słuchacz zgłasza się z *Dziennikiem praktyk* do dyrekcji placówki, w której ma odbyć praktyki, w obecności proboszcza (jako odpowiedzialnego za organizację nauczania religii na terenie parafii) lub przynajmniej z katechetą pracującym w tej placówce, który będzie pełnił funkcję szkolnego opiekuna praktyki. Przedstawia dyrekcji skierowanie z uczelni do odbycia praktyk, omawia szczegóły i podaje nazwisko opiekuna praktyki (doświadczony katecheta, wskazany lub zaaprobowany przez uczelnię, który będzie towarzyszył praktykantowi przez cały okres praktyki w danej szkole). Uzgodnia

z dyrekcją terminy planowanych praktyk (dni, godziny) oraz klasy, w których ma się ona odbywać.

6. Na praktykę należy przychodzić zawsze w odpowiednim stroju, zachowując przez cały okres praktyki wzorową kulturę, a przede wszystkim, jako reprezentant Kościoła Chrystusowego, dawać świadectwo wiary.

7. Samodzielne prowadzenie katechezy powinno być poprzedzone szczegółowym omówieniem konspektu ze szkolnym opiekunem praktyki. Przed każdą katechezą praktykant przedstawia opiekunowi konspekt sporządzony zgodnie z zasadami podanymi podczas wykładów (po zakończeniu praktyki do wglądu przez odpowiedzialnego z ramienia uczelni za praktyki w celu zaliczenia w indeksie).

8. Obserwacji katechezy prowadzonej samodzielnie przez praktykanta dokonuje szkolny opiekun praktyki.

9. Po każdej katechezie (obserwowanej lub prowadzonej samodzielnie) szkolny opiekun powinien omówić jej przebieg ze słuchaczem. Omawia z praktykantem daną jednostkę, wskazując na pozytywne lub negatywne jej strony, a potwierdzenie lub ocenę wpisuje do *Dziennika* i *Karty praktyk*.

10. Praktykant nie jest pełnoprawnym nauczycielem, dlatego obowiązującą zasadą jest obecność katechety podczas prowadzonych przez praktykanta zajęć. Niedopuszczalne z punktu widzenia prawa oświatowego jest prowadzenie katechezy przez praktykanta bez obecności katechety.

11. Praktykant na bieżąco uzupełnia *Dziennik praktyk* oraz *Kartę praktyk katechetycznych* zgodnie z zasadami podanymi na uczelni, według podanego wzoru. Po zakończeniu każdej katechezy szkolny opiekun jej przebieg w *Dzienniku praktyk*. Czyni to także sam praktykant. Wnioski (uwagi) z obserwacji katechezy prowadzonej przez słuchacza w *Dzienniku praktyk* sporządza szkolny opiekun praktyki.

12. Praktykant pozostaje w stałym kontakcie z opiekunem praktyki z ramienia uczelni (wykładowcą odpowiedzialnym za prowadzenie praktyk katechetycznych). W celu potwierdzenia poprawności wypełniania *Dziennika praktyk* konieczna jest konsultacja słuchacza z opiekunem po przeprowadzeniu kilku pierwszych obserwacji i samodzielnie prowadzonych katechez.

13. Na zakończenie praktyki szkolny opiekun wystawia ocenę z całości praktyki i wypełnia ostatnią stronę *Dziennika*. Podpisuje też katechezy i obserwacje na pierwszej stronie *Karty praktyk*.

14. Po zakończeniu praktyki w danej placówce dyrekcja potwierdza jej odbycie (dokładną liczbę godzin obserwacji i katechez prowadzonych samodzielnie) przez przystawienie pieczęci podłużnej placówki i pieczętki dyrekcji z podpisem zarówno w *Dzienniku praktyk*, na odwrocie *Karty praktyk*. W indeksie słuchacza dyrekcja przystawia jedynie pieczęć podłużną placówki, na której może się podpisać. Dyrekcja nie dokonuje w indeksie wpisu w rubryce: „zaliczenie praktyki” (dokonuje tego opiekun praktyki z ramienia uczelni – wykładowca odpowiedzialny za praktyki).

15. Ksiądz proboszcz lub – za jego wiedzą – szkolny opiekun praktyki sporządza na przekazanym przez uczelnię formularzu relację z praktyki odbywanej przez słuchacza i dokonuje jej oceny. Jeśli relację i ocenę sporządza opiekun, to obok jego podpisu na formularzu musi znaleźć się bezwzględnie podpis proboszcza parafii, w której słuchacz odbywał praktykę. Z praktykantem należy omówić przebieg całości praktyki, przekazać związane z nią uwagi oraz uzasadnić dokonaną ocenę.

16. Po zakończeniu każdej części praktyki, przed rozpoczęciem roku akademickiego, słuchacz przedkłada opiekunowi praktyk z ramienia uczelni (wykładowcy odpowiedzialnemu za praktyki):

- konspekty (według ustaleń z wykładowcą odpowiedzialnym za praktyki);
- indeks;
- *Dziennik praktyk*;
- *Kartę praktyk*
- formularz oceny sporządzony przez proboszcza lub opiekuna (w zaklejonej kopercie).

17. Zaliczenia części i całości praktyki dokonuje wykładowca odpowiedzialny za jej prowadzenie po spełnieniu wszystkich wymagań.

**SZKOŁY, W KTÓRYCH ODBYWAJĄ SIĘ
PRAKTYKI KATECHETYCZNE**

Nazwa i adres szkoły (pieczętka podłużna)	Pieczętka i podpis dyrekcji

I. OBSERWACJA KATECHEZY NR

1. Data obserwowanej katechezy:

2. Imię i nazwisko katechety prowadzącego katechezę:

.....

3. Nazwa szkoły:

4. Klasa:

5. Temat katechezy:

.....

.....

6. Krótkie streszczenie obserwowanej katechezy:

7. Elementy, na które należy zwrócić uwagę w czasie obserwacji:

a) cel dydaktyczny:

b) cel wychowawczy:

c) czynności wstępne (sprawdzenie obecności; wiadomości z ostatniej katechezy, zadania domowego):

d) modlitwa w katechezie:

e) Pismo św. w katechezie:

f) elementy liturgiczne występujące w katechezie:

g) środki dydaktyczne zastosowane w katechezie:

h) metody zastosowane w katechezie:

i) rodzaje pytań stawianych w katechezie:

j) zasady dydaktyczne uwzględnione w katechezie:

k) sposoby aktywizowania i angażowania grupy w katechezie:

l) śpiew w katechezie:

m) pozytywne elementy w postawie katechety:

.....
(praktykant)

.....
(katecheta obserwowany)

II. KATECHEZA PROWADZONA SAMODZIELNIE nr

1. Data przeprowadzonej katechezy:

2. Imię i nazwisko obserwującego:

.....

3. Nazwa szkoły:

4. Klasa:

5. Temat katechezy:

.....

.....

6. Ocena konspektu prowadzonej katechezy (przez obserwującego):

7. Krótkie streszczenie własnej katechezy:

8. Wnioski z obserwacji (uwagi obserwującego):

a) realizacja celu dydaktycznego (podać cel):

- b) realizacja celu wychowawczego (podać cel):
- c) realizacja celów operacyjnych (określić stopień realizacji):
- d) czynności wstępne (sprawdzenie obecności, zadania domowego; wiadomości z ostatniej katechezy):
- e) modlitwa w katechezie:
- f) zapowiedź tematu i jego uzasadnienie:
- g) Pismo św. w katechezie:
- h) elementy liturgiczne w katechezie:
- i) stosowanie podręcznika, pomocy i środków dydaktycznych:
- j) stosowanie, dobór i poprawność różnych metod:
- k) rodzaje i poprawność pytań stawianych w katechezie:
- l) podsumowanie całości, odniesienie treści do życia
- ł) postawa katechety (przygotowanie pod względem treściowym, metodycznym, nawiązywanie kontaktu z grupą, swoboda, sztywne trzymanie się podręcznika, konspektu, poprawność przekazu pod względem treściowym, językowym):
- m) uwzględnianie zasad dydaktycznych:
- n) aktywizowanie i zaangażowanie grupy:
- o) śpiew w katechezie:

.....
(praktykant)

.....
(katecheta obserwujący)

Uwagi dotyczące wypełniania *Dziennika praktyk* w zakresie dydaktycznym

I. OBSERWACJA KATECHEZY

1. Streszczenie powinno zawierać informacje na temat treści katechezy: opis tego, co katecheta przekazuje uczniom – o czym mówi lub ujęcie treści w punktach. W streszczeniu nie należy zamieszczać elementów dotyczących sposobu przekazywania treści (metod, form ani środków dydaktycznych).

2. Elementy, na które należy zwrócić uwagę w czasie obserwacji:
 - a) cel dydaktyczny: sformułować po zakończeniu zajęć (czego katecheta chciał nauczyć, jaką wiedzę przekazać uczniom);
 - b) cel wychowawczy: sformułować po zakończeniu zajęć (jaką postawę katecheta chciał ukształtować, do czego przekonać, zachęcić uczniów);
 - c) czynności wstępne: podkreślić podane w nawiasie elementy, które zostały uwzględnione przez katechetę;
 - d) modlitwa w katechezie: napisać jaka modlitwa i jaką metodą była przeprowadzona;
 - e) Pismo św. w katechezie: podać sygnaturę tekstu lub napisać, o czym był fragment i jaką metodą odbyła się praca z Pismem św.;
 - f) elementy liturgiczne występujące w katechezie: wymienić elementy;
 - g) środki dydaktyczne zastosowane w katechezie: wymienić pomoce użyte podczas katechezy;
 - h) metody zastosowane w katechezie: wymienić metody, jakimi przekazywana była treść katechezy;
 - i) rodzaje pytań stawianych w katechezie: wypisać rodzaje pytań (nie treść);
 - j) zasady dydaktyczne uwzględnione w katechezie: wypisać zasady, jakimi kierował się katecheta podczas zajęć;
 - k) sposoby aktywizowania i angażowania grupy w katechezie: wypisać, w jaki sposób katecheta pobudzał uczniów do aktywności;
 - l) śpiew w katechezie: podać tytuły utworów – piosenek religijnych wykonywanych podczas katechezy;

- m) pozytywne elementy w postawie katechety: wypisać te elementy za-
zauważone podczas zajęć

II. KATECHEZA PROWADZONA SAMODZIELNIE

Wnioski z obserwacji (uwagi obserwującego):

- a) realizacja celu dydaktycznego: podać cel i stopień jego realizacji;
- b) realizacja celu wychowawczego: podać cel i stopień jego realizacji;
- c) realizacja celów operacyjnych: określić stopień realizacji;
- d) czynności wstępne: podkreślić podane w nawiasie elementy, które zostały uwzględnione przez katechetę;
- e) modlitwa w katechezie: napisać jaka modlitwa i jaką metodą była przeprowadzona;
- f) zapowiedź tematu i jego uzasadnienie: krótko ocenić;
- g) Pismo św. w katechezie: podać sygnaturę tekstu lub napisać, o czym był fragment i jaką metodą odbyła się praca z Pismem św.;
- h) elementy liturgiczne w katechezie: wymienić elementy;
- i) stosowanie podręcznika, pomocy i środków dydaktycznych: krótko ocenić;
- j) stosowanie, dobór i poprawność różnych metod: krótko ocenić;
- k) rodzaje i poprawność pytań stawianych w katechezie: wymienić rodzaje i krótko ocenić poprawność pytań;
- l) podsumowanie całości, odniesienie treści do życia: krótko ocenić;
- m) postawa katechety: podkreślić podane w nawiasie elementy;
- n) uwzględnianie zasad dydaktycznych: krótko ocenić;
- o) aktywizowanie i zaangażowanie grupy: krótko ocenić;
- p) śpiew w katechezie: podać tytuły utworów – piosenek religijnych wykonywanych podczas katechezy.

ZAKOŃCZENIE PRAKTYKI

1. Liczba katechez samodzielnie przeprowadzonych przez praktykanta (tylko w tym *Dzienniku*):

.....

2. Liczba katechez obserwowanych przez praktykanta tylko w tym *Dzienniku*:

.....

3. Zaangażowanie praktykanta w czasie zajęć (przygotowanie konspektów, punktualność, strój, świadectwo, kontakt z uczniami, urozmaicony sposób prowadzenia itp.):

4. Ocena konspektów:

5. Uwzględnienie w prowadzonych katechezach zasad dydaktycznych i zgodności z nimi:

6. Dobór i różnorodność stosowanych metod w prowadzonych katechezach:

7. Ocena całości praktyki:

.....
miejsowość, data

.....
opiekun praktyki

**Zaliczenie praktyki przez kierownika praktyki z ramienia uczelni
– wykładowcę:**

